

Hyte-jory:	6.2.2024
Hyvinvointiryhmä:	25.3.2024
Hyte-jory:	3.4.2024
Kaupunginhallitus:	13.5.2024
Kaupunginvaltuusto:	27.5.2024

Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomus 2023 ja -suunnitelma 2024

Kuva: Janne-Antti Latvala

Sisällys

1	Hyvinkään kaupunki ja yhteistyökumppanit hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä	3
1.1	Hyvinkään kaupungin perustehtävät hyvinvoinnin kannalta	7
1.2	Hyvinvointi käsitteenä.....	10
2	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella	14
3	Hyvinvoinnin tila Hyvinkäällä 2023	19
3.1	Talous ja elinvoima	19
3.2	Väestörakenne ja kaikki ikäryhmät.....	20
3.3	Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	20
3.4	Työikäiset.....	28
3.5	Ikäihmiset.....	29
3.6	Turvallisuus.....	30
4	Hyvinkään HYTE-kerroin ja TEAvisari.....	32
5	Hyvinkään pelikirja 2.0	40
6	Hyvinvointisuunnitelma 2024	41
6.1	Laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022–2025	41
6.2	Hyvinkään kaupungin sitovat tavoitteet vuonna 2024.....	42
7	Lähteet	50
8	Liitteet.....	51
	Liite 1: Kuvaus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Hyvinkään kaupungin yhdyspinnoista.....	51
	Liite 2: Kaupungin sitovien tavoitteiden 2023 toteutuminen HYTE-työn näkökulmasta	59
	Liite 3: Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö.	68
	Liite 4: Hyvinkään ja Keusote-alueen HYTE-kerroin 2020–2023 (Sotkanet.fi).....	79

1 Hyvinkään kaupunki ja yhteistyökumppanit hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä

Kuntalain (410/2015) ja Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaan niin kunnan kuin hyvinvointialueen tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä siltä osin kuin tämä kytkeytyy niiden lakisääteisiin tehtäviin. Siksi myös Hyvinkään kaupungin vastuulla on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä järjestää palvelut ekonomisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla omien nykyisten palveluidensa ja niihin varattujen resurssien puitteissa. Sote-palveluiden sekä pelastustoimen ja oppilashuollon palveluiden järjestämisvastuu on kokonaisuutena siirtynyt 1.1.2023 alkaen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle, Keusotelle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet muuttuivat Hyvinkäällä suuresti jo yli viisi vuotta sitten, 1.1.2019, kun aiemmin kaupungin itse tuottamat sote-palvelut siirtyivät Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveysalan kuntayhtymän järjestämisvastuulle. Hyvinkäällä ennakoitiin näin sittemmin toteutunutta valtakunnallista hyvinvointialueuudistusta. Eduskunta hyväksyi uudistusta koskevan esityksen 2021, minkä seurauksena hyvinvointialueiden toiminta käynnistyi 1.1.2023. HVA-uudistuksen lisäksi myös Ukrainan ja Lähi-idän konfliktit, hybridivaikuttaminen, talouden ja asuntokaupan sakkaaminen, konkurssien lisääntyminen jne. ovat vaikuttaneet monin tavoin hyvinvointiin ja terveyteen.

Keusoten myötä kaupungin kaikki sote-asiantuntijat (noin 1.000 htv, 40 % kaupungin työntekijöistä) siirtyivät kuntayhtymän palvelukseen 1.1.2019. Samalla kaupungin käyttökatteesta 2/3 siirtyi Keusotelle. Hyvinvointialueella työskentelee yli 4.200 sote-ammattilaista yli 205.000 keskiuusimaalaisen ja siten myös liki 47.000 hyvinkääläisen hyvinvoinnin ja terveyden turvaamiseksi. Kaupungilla taas työskenteli tilinpäätöksen mukaan 31.12.2023 yhteensä 1.611 henkilöä. Määrään ei sisälly sivutoimisia työntekijöitä, työllistettyjä, eikä lyhytaikaisia sijaisia. Palkallisten henkilötövuosien määrä oli 1.525, josta 2/3 tehtiin sivistystoimissa. Käytännössä siis Hyvinkään kaupungin hyte-työstä leijonanosa tehdään lakisääteisestikin lasten ja nuorten parissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kunnassa ja hyvinvointialueella (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 § 6 ja 7)

”Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin”.

”Hyvinvointialueen on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin”.

Kunnan ja HVA:n on strategisessa suunnitelmussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Tämä tapahtuu Hyvinkään kaupungilla vuosittain talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden kautta.

Kunnan ja HVA:n on seurattava asukkaitensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Tämä tapahtuu vuosittain mm. tilinpäätöksen ja hyvinvointikertomuksen kautta.

Kunnan ja HVA:n on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä toistensa ja muiden toimijoiden kanssa sekä tuettava niitä asiantuntemuksellaan.

HVA-uudistus on yksi kuntahistorian isoimmista murroksista. Se on tarkoittanut suuria muutoksia kaupungin taloudellisissa toimintaedellytyksissä, osaamispääomassa, arjen käytänteissä, asiakasryhmissä, toimenkuviissa, toimintafilosofiassa, toimivallassa ja perustehtävässä. Lisäksi mittava TE-palvelut 2025-uudistus on paraikaa valmisteilla.

Kaikkien sote-palveluiden, -asiantuntijoiden ja -määrärahojen siirtyminen Keusoteen on muuttanut kaupungin roolia yksittäisten henkilöiden ja ryhmien pahoinvoinnin hoitamisesta kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjäksi, edellytysten luojaksi. Ratkaiseva muutos on ollut se, että kaupungin toiminnan fokusta on siirretty jo yli viiden vuoden ajan korjaavasta työstä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävään, ennaltaehkäisevään; asioiden ennakoimiseen ja kaikkien kuntalaisten yhdenvertaiseen palvelemiseen diagnooseista riippumatta. Rakennemurros on ollut niin perusteellinen kautta koko Suomen, että edelleen monilla on jopa Hyvinkäällä vanhentunut, entisiin rakenteisiin ja rooleihin perustuva käsitys kaupungin perustehtävistä, toimivallasta, palveluista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista. Kyseessä onkin ollut myös pedagoginen ja viestinnällinen haaste; yhä edelleen Hyvinkään kaupungin oletetaan ja vaaditaan vanhasta tottumuksesta tekevän tismalleen samoja asioita kuin aina ennenkin, sote-palveluiden aikaan. Hyvinkää on kuitenkin tässä mielessä huomattavasti valveutuneempi ja mukautuneempi konkari kuin valtaosa Suomen muista kunnista, jotka ovat vasta vähitellen ylipäätään tiedostamassa, että kuntaorganisaatio on muuttunut täysin.

Suomen hallituksen esitys hyvinvointialueiden perustamisesta ja palveluiden uudelleenjärjestelystä hyväksyttiin eduskunnassa kesällä 2021. Uudistuksen tavoitteena on ollut alusta alkaen

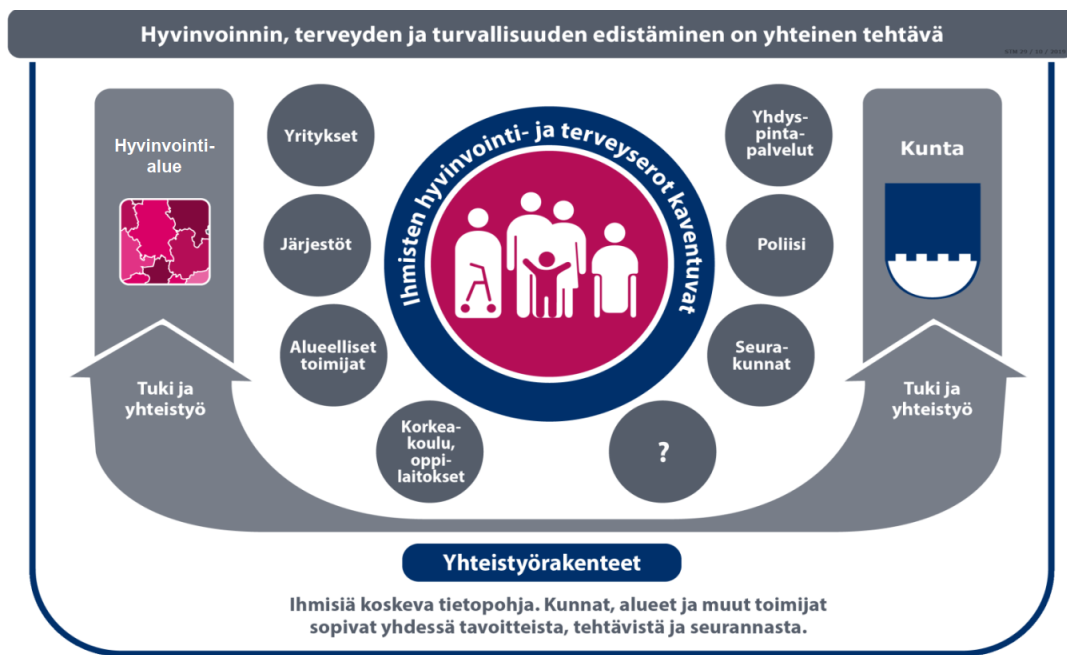
- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sote- ja pelastustoimen palvelut HVA:n asukkaille
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
- vastata syntyvyyden laskun ja väestön ikääntymisen aiheuttamiin haasteisiin
- hillitä kustannusten kasvua (Valtioneuvosto 2023a).

Sote-uudistuksen painopisteinä on Valtioneuvoston (2023b) mukaan seuraavat:

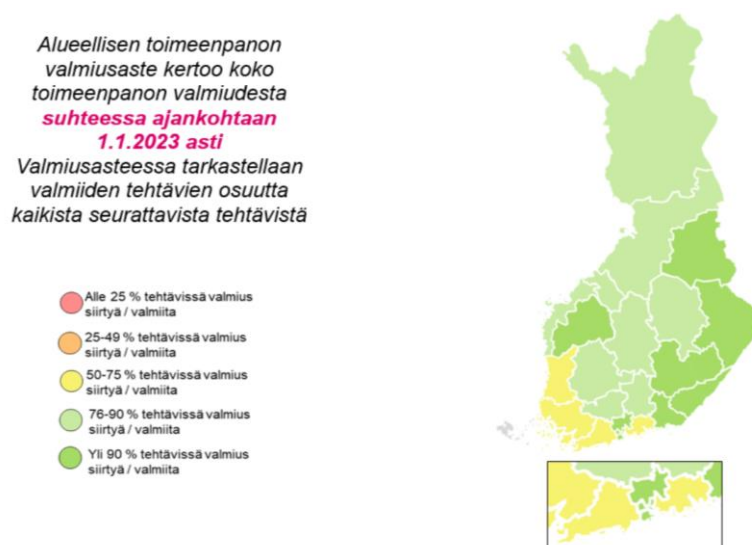
KUVIO 1. Sote-uudistuksen painopisteet (Valtioneuvosto 2023b)

Kuten kuviosta 2 ilmenee, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kattavan toimijajoukon yhteinen tehtävä. Kunta on yksi tekijät muiden joukossa.

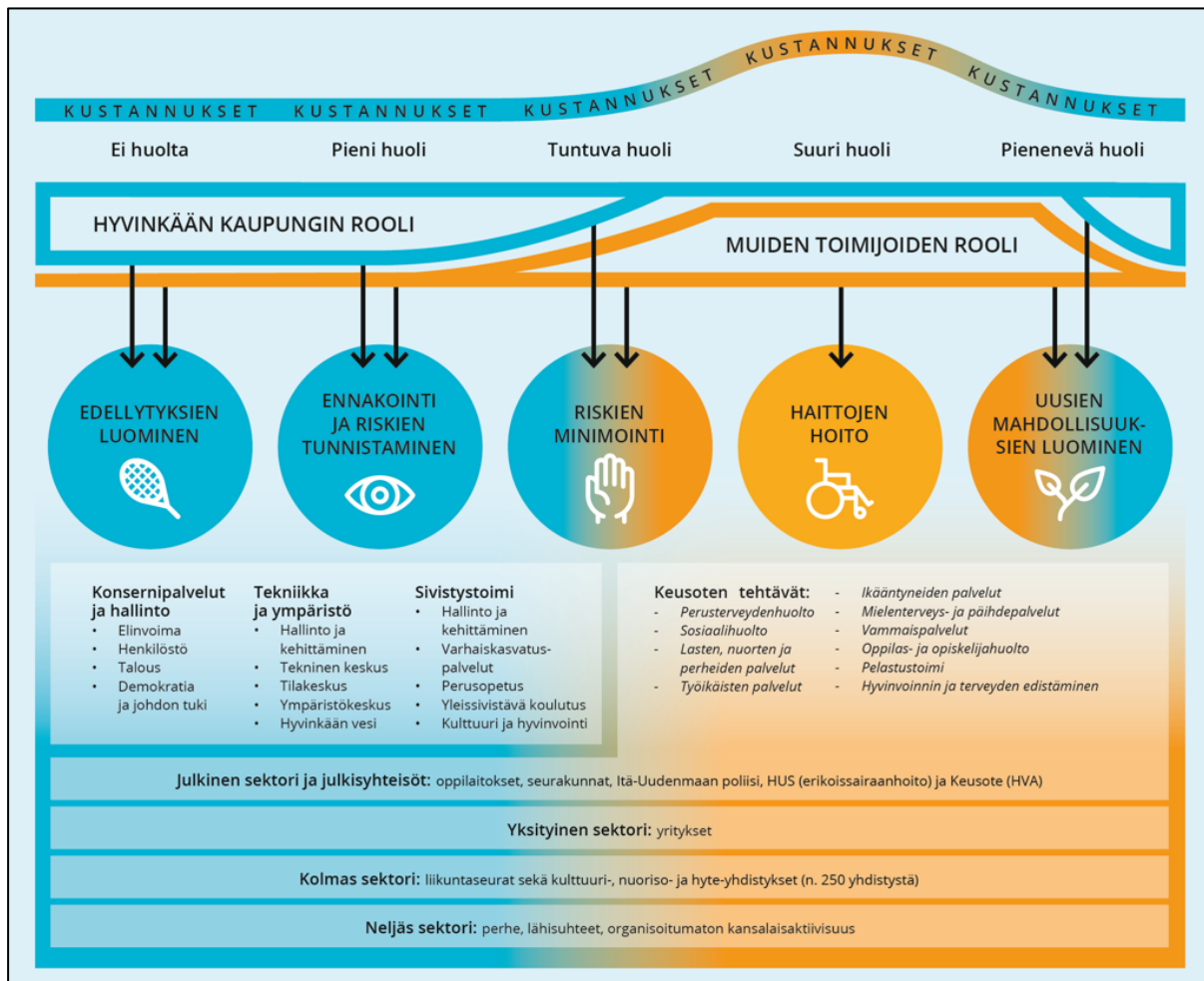
KUVIO 2. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden yhteinen työkenttä (Valtioneuvosto 2023b)

Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta on työstetty yhdessä jo yli puoli vuosikymmentä, joten konkreettisia vastuualueita ja todellisiin resursseihin perustuvaa työnjakoa monimuotoisilla ja usein veteen piirrettyillä yhdyspinnoilla on onnistuttu kirkastamaan monilta osin. Hyvänä esimerkkinä on Hyvinkään kaupungin tarkastuslautakunnan 30.5.2023 hyvinvointipalveluille myöntämä kunniakirja tunnustuksena vuoden muutosteosta. Vaikka paljon on vielä tehtävää, vuosien työ näkyy siinä, miten paljon pidemmällä Keusote-alueella ollaan naapurihyvinvointialueisiin verrattuna, kuten näkyy kuviosta 3.

KUVIO 3. Alueellisen toimeenpanon valmiusaste (Sote-uudistus 2023)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työnjakoa ja Hyvinkään kaupunkiorganisaation erityisiä vastuuta ja painopistealueita voidaan kuvata tällä hetkellä kuvion 4 mukaisesti.

KUVIO 4. Hyvinvoinnin rakentamisen työnjako Hyvinkäällä

Kuten näkyy, perusteellisesti muuttunut kaupunkiorganisaatio operoi nykyään sinisellä alueella ennakoiden ja luoden kaikille kuntalaisille – vauvasta vaariin – edellytyksiä edistää omaa ja läheistensä hyvinvointia ja terveyttä kuviossa 4 mainituilla palvelualueilla. Sivistystoimi on selkeästi isoin toimiala, jossa tehdään kaikkien kaupungin vakituisten työntekijöiden 1.525 htv:sta 71 %. Toiseksi suurin on tekniikka ja ympäristö 327 htv:lla (21,5 %) ja kolmanneksi konsernipalvelut ja hallinto 82 htv:lla (5,4 %). Hyte-työn hahmottamisen näkökulmasta on olennaista tiedostaa, että Hyvinkään kaupungin hyvinvointipalvelut - palveluyksikössä työskentelee kaksi henkilöä. Näin ollen on selvää, että valtaosa kaupungin konkreettisesti hyte-työstä tehdään muissa palveluyksiköissä ja palvelualueilla ja silloinkin lakisääteisten velvoitteiden ja olemassa olevien resurssien puitteissa.

Keusoten vastuulla taas on toimia enimmäkseen punaoranssilla alueella omien, kuviossa 4 lueteltujen palveluiden puitteissa. Toki on selvää, että isoina organisaatioina hyvinvointialueet ja kunnat toimivat käytännössä limittäin, sillä itse pääasia, asukkaat, ovat yhteisiä. Kuvaavana esimerkkinä ovat ikäihmiset: Varsinaiset ikääntyneiden palvelut tuotetaan nykyään Keusotessa, eikä kaupungilla ole työskennellyt puoleen vuosikymmeneen ainuttakaan seniori- tai sote-työn ammattilaista. Tästä huolimatta myös kau-

punki edistää ikääntyvien, ikääntyneiden ja vanhusten hyvinvointia omien, olemassa olevien palveluidensa, kuten Hyvinkään opiston, kirjaston, osallisuuden ja demokratian sekä liikunta- ja kulttuuripalveluiden, puitteissa. Toisena esimerkkinä laaja-alaisista, monimuotoisista ja osittain päällekkäin menevistä yhdyspinoista on se, miten paljon yhdessä tuotetaan erilaisia, pääasiassa lakisääteisiä suunnitelmia ja dokumentteja, ja miten paljon yhdyspintojen hallitsemiseen tai edes hahmottamiseen tarvitaan työryhmiä. Näistä on tehty vuodenvaihteessa 2023–2024 kartoitus, joka löytyy liitteestä 1. Samaan aikaan myös Keusote on laatinut vastaavanlaisen katsauksen omista näkökulmistaan käsin.

HVA-uudistuksen myötä on entisestään vahvistunut vastuunjako, joka on ollut voimassa jo Keusoten perussopimuksesta lähtien (21.6.2017). Sopimuksen 3. pykälässä nimittäin jo todettiin, että

Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla ne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka eri lakien mukaan ovat jäsenkuntien järjestämistä vastuulla, lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa, eläinlääkintähuoltoa ja työterveyshuoltoa. [...] Järjestämistä vastuuseen kuuluvat ehkäisevät, korjaavat ja hoitavat, kuntouttavat sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhtenäisenä kokonaisuutena. [...] Kuntayhtymä voi tehtävänsä toteuttamiseksi järjestää myös muita toimialaansa kuuluvia tai sitä tukevia palveluja.

Sopimuksessa mainitusta järjestämistä vastuusta huolimatta etenkin yhdyspinoilla toteutettavien ei-lakisääteisten, mutta inhimillisesti ja taloudellisesti perusteltujen ehkäisevien ja kuntouttavien palveluiden järjestämistä vastuun jakaminen on osoittautunut haastavaksi HVA:n ja kuntien välillä. Erityisen kimurantiksi on osoittautunut tämän luvun alussa esitellyn lain tulkinta sekä ei-lakisääteiset sote-palvelut ja niihin rinnastettavissa olevat tehtävät, jotka aikaisemmin kuuluivat luontevasti sote-palveluille, ja joiden hoitamiseen nykyisillä kuntaorganisaatioilla ei ole resursseja, osaamista tai sote-lainsäädännön myötä aina edes toimivaltaa. Hyvinvointialueita ja kuntia koskeva, jatkuvasti päivittyvä lainsäädäntö tuonee tähän työnjakoon kaivattua lisäselvyyttä asia kerrallaan.

1.1 Hyvinkään kaupungin perustehtävät hyvinvoinnin kannalta

Kaupungin jokainen toimiala, palvelualue, yksikkö ja työntekijä tuottaa osaltaan hyvinvointia, terveyttä, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta kaupungille lakisääteisesti kuuluvien palveluiden puitteissa, vaikka tätä yhteyttä ei välttämättä aina tunnusteta tai tunnusteta arjen keskellä. Taulukkoon 1 on koottu kaupungin eri toimialojen ja palvelualueiden tehtäviä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta:

PALVELUALUE	PERUSTEHTÄVÄT HYVINVOINNIN KANNALTA
1 KONSERNIPALVELUT JA HALLINTO	
1.1 Demokratia ja johdon tuki	<p><i>Kaupunginvaltuusto on ylin kuntalaisten vaaleilla valitsema toimielin. Kaupunginkanslian keskeisimpiä tehtäviä ovat yleishallinnollisten tehtävien lisäksi luottamusmiestoimielinten valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät, yleisiin vaaleihin ja kansanäänestyksiin liittyvät tehtävät sekä kaupunkiorganisaation kehittämistyön koordinoiminen ja ohjaaminen. Hyvinvoinnin edistämisen taustalla on asukkaiden yhteinen, erilaisista näkemyksistä muodostuva poliittinen tahtotila, joka jatkuu läpi kaupungin koko palvelutuotannon konkretisoitujen kuntalaisille palveluiden saatavuuden ja käytön kautta.</i></p> <p><i>Viestintäyksikkö edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä johtamalla, ohjaamalla, kehittämällä ja toteuttamalla kaupungin viestintää ja markkinointia.</i></p>
1.2 Talous	<p>Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Tämä merkitsee sitä, että kaikki kaupungin tekemä työ edistää hyvinvointia riippumatta siitä, millä toimialalla ja palvelualueella työtä tehdään. Itse tuotetuille ja muiden tuottamille hyvinvointipalveluille on usein yhteistä se, että niiden rahoituksesta</p>

	vastaa viime kädessä veronmaksajat. Hyvin hoidettu kaupungin talous ja taloudellinen liikkumavara onkin edellytys kaikelle muulle hyte-toiminnalle. Talouden palvelualueeseen kuuluu <i>talouspalvelut, hankintapalvelut ja tietohallintopalvelut</i> .
1.3 Elinvoima	<p>Kunnan tehtävänä on edistää alueen elinvoimaa ja sitä kautta kuntalaisten hyvinvointia. Nämä kulkevat käsi kädessä: mitä elinvoimaisempi kaupunki, sitä paremmin ihmiset ja ympäristö useimmiten voivat. Hyvinvoiva kaupunki toimii yrittämisen arvoisena ja houkuttelevana ympäristönä niin nykyisille kuin uusille yrityksille. Tyytyväisten yritysten kautta pystytään saamaan Hyvinkäälle työpaikkoja ja pitämään asukasmäärä kasvun-uralla ja talous tasapainoisena. Palvelualueeseen kuuluu <i>omistajaohjaus ja elinkeinotoimi, kaavoitus, tonttipalvelut ja työllisyyspalvelut</i>.</p> <p><i>Kotouttamispalvelut</i> tarjoaa kotoutumislain mukaista alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kaikille Hyvinkäälle muuttaville maahanmuuttajille matalan kynnyksen neuvontapiste Mosaiikissa. Erityisen ohjauksen ja tuen antaminen pakolaisina tulleille tapahtuu yhdessä HVA:n sosiaalityön kanssa. Samalla varmistetaan sujuvia koulutuspolkuja aikuisille maahanmuuttajille Hyvinkäällä.</p>
1.4 Henkilöstö	<p>Henkilöstö on organisaation arvokkaimpia ja samalla myös kalleimpia tuotannontekijöitä. Henkilöstöpalvelut tukee työntekijän työsuhdetta ja hyvinvointia sekä esimiestyötä niin, että henkilöstö voi keskittyä tuottavana ja hyvinvoivana oman palvelualueensa ja toimialansa tulokselliseen ydintehtävään. <i>Henkilöstöpalveluiden</i> tehtävänä on huolehtia henkilöstövoimavarojen hallinnoinnista.</p> <p>Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on järjestää ja tuottaa toimialoille sekä hallinnollisia peruspalveluja että strategista johtoa, esimiehiä ja henkilöstöä tukevia ja ohjaavia palveluita koko palvelussuhteen ajan. Palvelualue vastaa yhtenäisen henkilöstöhallinnollisen toimintakulttuurin ja -mallien luomisesta ja käytöönnotosta sekä huolehtii lakisääteisistä palvelussuhdeasioista. Hyvinvoivan Hyvinkään kaupungin yhtenä ratkaisevana mahdollistajana on kaupungin palvelutuotannossa oleva henkilöstö. Oikealaatuinen ja -määräinen henkilöstö takaa palveluiden saatavuuden arjen muutostilanteissa.</p>
2 TEKNIikka JA YMPÄRISTÖ	
2.1 Tekninen keskus	Hyvinvoivassa, viihtyisässä ja turvallisessa kaupungissa on huomioitu asukkaiden tarpeet rakennetun ympäristön osalta. Asukkaiden liikkuminen on helppoa ja esteetöntä, jolloin he viihtyvät yhteisillä julkisilla alueilla. <i>Teknisen keskuksen</i> tehtävänä onkin esteettömän ja turvallisen kunnallistekniikan suunnittelu sekä katujen, puistojen ja liikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Palvelualue vastaa myös koulujen ja päiväkotien ateria- ja puhtauspalveluista.
2.2 Tilakeskus	<i>Tilakeskuksen</i> tehtävänä on vastata kaupungin omistamien ja vuokraamien tilojen (koulut, päiväkodit, kirjasto, Hyvinkääsali, liikuntapaikat, uimala, Yhteisötila Onni, Järjestökeskus Onnensilta ym.) kunnossapidosta ja korjaamisesta. Lisäksi tilakeskus rakennuttaa uusia tiloja, jotta kuntalaisille olisi tulevaisuudessakin turvalliset, terveelliset, asianmukaiset ja nykyaikaiset tilat. Erilaisten tilojen tarjoaminen on kaupungin keskeinen työväline edesauttaa hyvinvoinnin ja terveyden rakentumista.
2.3 Ympäristökeskus	<p><i>Ympäristökeskus</i> huolehtii kaupungin ympäristön- ja luonnonsuojelu-, ympäristöterveydenhuolto-, rakennusvalvonta- ja asuntotoimenpalveluista. <i>Ympäristöpalvelut</i> huolehtii ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvästä tiedotuksesta, ympäristön tilan seurannasta, ympäristönsuojeluhankkeiden toteuttamisesta sekä lupa- ja valvontaviranomaispalveluista. Tavoitteena on turvata terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö sekä monipuolinen ja ekologisesti kestävä luonnonympäristö. Keskeisenä toiminta-ajatuksena on ennaltaehkäisevä ympäristönsuojelutyö. Kestävän kehityksen toimintaa ja kaupunkiorganisaation ympäristöhallintaa ohjataan ympäristöpalveluista.</p> <p><i>Ympäristöterveydenhuollossa</i> valvotaan ihmisen terveyteen vaikuttavaa elinympäristöä. Siihen kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.</p> <p><i>Rakennusvalvonnan</i> tehtävänä on laissa säädetyllä tavalla valvoa rakentamista ja kaavoituksen toteuttamista. Rakennusvalvonta antaa neuvontaa ja ohjausta sekä käsittelee rakentamiseen tarvittavat luvat ja suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset. Rakennusvalvonnan kuuluu myös asumiseen liittyvät viranomais-tehtävät, kuten asukasvalintojen valvonta ja korkotukilainat.</p>
2.4 Hyvinkään vesi (liikelaitos)	<i>Hyvinkään Veden</i> tehtävänä on tuottaa ja toimittaa kuntalaisille puhdasta ja laadukasta talousvettä ympäri vuorokauden. Korkeatasoisella jätevesien puhdistamisella vesilaitos suojelee ympäristöä ja luontoa. Hyvin toimivalla vesihuollolla taataan elinvoimaa sekä luodaan turvallinen ja terveellinen perusta vesihuollon toiminta-alueen kotitalouksille ja yrityksille.

3 SIVISTYSTOIMI	
3.1 Varhaiskasvat tus	<i>Varhaiskasvatuksen</i> tehtävänä on edesauttaa lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa, edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjäytymistä, vahvistaa lasten osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa sekä tukea huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa näin heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun
3.2 Perusopetus	<i>Perusopetus</i> on osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa, mikä tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin. Tämä vahvistaa oppilaan mahdollisuuksia vaikuttaa oman hyvinvointinsa kehitykseen myös aikuisiässä.
3.3 Yleissivistävä koulutus	Hyvinkään kaupunki vastaa myös <i>lukio-opetuksesta</i> ja <i>Hyvinkään opistosta</i> sekä pitää huolta siitä, että <i>taidekasvatusta</i> annetaan monipuolisesti tiiviissä yhteistyössä eri tahojen kanssa.
3.4 Oppilashuolto	<i>Oppilashuoltotyössä</i> seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yksilötyön tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia, turvallisuutta ja oppimista. Oppilashuolto siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.
3.5 Kulttuuri ja hyvinvointi	<p>Palvelualueen tulosyksiköitä ovat <i>nuorisopalvelut, liikuntapalvelut ja hyvinvointipalvelut sekä museopalvelut, kirjastopalvelut, Hyvinkääsalin ja yleiset kulttuuripalvelut.</i></p> <p><i>Nuorisopalveluiden</i> tehtävänä on nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen monipuolisilla nuorisotyön palveluilla niin yksilöinä kuin yhteiskunnan jäseninä. Erityisen tärkeää on nuorten vaikuttamismahdollisuuksista huolehtiminen ja verkostotyön tekeminen nuorille tarjottaviin palveluihin liittyen.</p> <p><i>Liikuntapalveluilla</i> on ratkaiseva rooli hyvinkääläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Laadukkaiden olosuhteiden rakentaminen, ylläpitäminen ja kehittäminen sekä seurojen ja kuntalaisten kannustaminen liikkumiseen on hyvien liikuntapalveluiden perusta. Foorumit ja yhteistyö edistävät kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, sillä arviolta 1/3 hyvinkääläisistä kuuluu johonkin seuraan tai yhdistykseen. Liikuntapalveluiden tavoitteena on huomioida kaikenikäiset hyvinkääläiset, kaikenlaiset liikkujat ja kaikenlainen liikkuminen arkiliikunnasta kilpaurheiluun.</p> <p><i>Hyvinvointipalvelut</i> edistää hyvinvointia ja terveyttä vahvistavaa sisäistä, paikallista ja alueellista verkostotyötä sekä tekee näkyväksi hyvinvointitietoa ja olemassa olevia, verkoston yhdessä tuottamia hyvinvointipalveluita. Koska käytännössä kaikki, mitä kaupunki tekee, edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä kunnan elin-, veto- ja pitovoimaisuutta, hyvinvointipalvelujen tehtävänä on toimia vuoropuhelun ja yhteistyön edistäjänä ja ymmärryksen lisääjänä hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palvelua tuottavien, kaikki teemat ja ikäryhmät kattavien palveluiden moninaisilla yhdyspinnoilla. Toisin kuin edelleen usein vaaditaan, sivistystoimen alainen hyvinvointipalvelut ei voi pieneenä yksikkönä (2 htv) olla hyvinvointialuetta (yli 4.000 htv) ja kaupungilta jo vuosia sitten poistuneita sote-palveluita (yli 1.000 htv) paikkaava pienoissote.</p> <p><i>Kulttuurin</i> merkitys hyvinvoinnin edistämisessä on tärkeä. Osallistuminen kulttuuritoimintaan ja tapahtumiin lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuuden tunnetta, vähentää syrjäytymistä ja lievittää yksinäisyyttä. Viereä kulttuuri- ja tapahtumakenttä on tärkeä veto-, pito- ja elinvoimitekijä. Hyvinkään <i>kaupunginmuseolla ja taidemuseolla, kaupunginkirjastolla, Hyvinkääsalilla</i> sekä tapahtumia järjestävällä, tiloja tarjoavalla, kulttuuriavustuksia jakavalla ja kulttuuritoimintaa kokonaisuutena kehittävällä <i>yleisillä kulttuuripalveluilla</i> on erittäin suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille, osallisuudelle ja viihtyvyydelle.</p>

TAULUKKO 1. Hyvinkään kaupungin perustehtävät hyvinvoinnin näkökulmasta

1.2 Hyvinvointi käsitteenä

Varsinkin tällä hetkellä koko Suomi puhuu paljon hyvinvoinnista ja sen edistämisestä, mutta mitä sillä lopulta tarkoitetaan? Perinteisen määritelmän mukaan hyvinvointi muodostuu elintasosta ja elämänlaadusta (Allardt 1976). Nykyisen näkemyksen mukaan inhimillinen hyvinvointi on fyysistä, psyykkistä, emotionaalista ja sosioekonomista hyvää oloa, joka on paitsi ihmisen itsensä, myös hänen läheistensä sekä lähiympäristön, palvelujärjestelmän ja yhteiskuntapolitiikan tulosta (Perttilä yms. 2010). Nykyään on entistä tärkeämpää ottaa huomioon myös muu, kestävän kehityksen mukainen hyvinvointi, jota voidaan lähestyä niin ekologisen, taloudellisen, kulttuurisen kuin sosiaalisen hyvinvoinnin ja kestävyuden ilmiöistä käsin. Hyvinkään kaupunkistrategiassa 2023–2027 eli Pelikirja 2.0:ssa sekä sen strategisissa kärjissä, tukipilareissa ja kärkihankkeissa hyvinvointia lähestytään nimenomaan laajasti, sen eri ulottuvuuksien kautta.

On selvää, että hyvinvointi merkitsee eri asioita eri tahoille elämän eri vaiheissa ja että hyvinvointi lähtee usein meistä itsestämme: Hyvinvoinnin tunne on vahvasti subjektiivinen kokemus ja toisaalta sen toteutuminen on kiinni myös ihmisen omista, usein pienistä ja jokapäiväisistä valinnoista. Voidaankin sanoa, että varsinkin nykyinen, sote-palveluista riittävä kaupunkiorganisaatio on ennen kaikkea mahdollistaja ja edellytysten luoja: hyvinvoinnin näkökulmasta kaupungin tehtävänä on luoda kuntalaisille mm. elinvoimaan, luontoon, rakennettuun ympäristöön, kasvamiseen, oppimiseen, yrittämiseen, asumiseen, työskentelyyn, liikkumiseen ja vapaa-aikaan liittyviä puitteita rakentaa omaa ja läheisten hyvinvointia. Kaupungin tehtävänä on kannustaa asukkaitaan yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja terveydestä huolehtimiseen, tarjota turvallinen, houkutteleva ja inspiroiva elinympäristö sekä seurata ja tehdä näkyväksi kuntalaisten ja alueen hyvinvoinnin tilaa ottaen huomioon seuraavat hyvinvoinnin kolme ulottuvuutta: 1) kuntalaisten terveystilanne fyysisen, sosiaalisen ja henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta, 2) materiaallinen hyvinvointi liittyen mm. toimeentuloon, asumiseen, palveluihin ja ympäristöön ja 3) koettu hyvinvointi (Moisio ym. 2008; Vaarama ym. 2014).

Kaupungin eri toimialojen, palvelualueiden, yksiköiden ja työntekijöiden tuottaman hyvinvoinnin kannalta on olennaista seuraavat kysymykset, joihin haetaan vastauksia jokapäiväisessä työssä:

- 1) Miten hyvinvoinnin tuottaminen sekä siihen liittyvät vastuut ja resurssit jakautuvat eri toimijoiden, kuten kaupungin ja hyvinvointialueen, kesken?
- 2) Miten kaupungin toimialat ja palvelualueet käytännössä tuottavat hyvinvointia?
- 3) Miten hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä johdetaan kaupungilla?
- 4) Mitkä poikkihallinnolliset dokumentit ja rakenteet sekä millainen päätöksenteko piirtävät suuntaviivoja kaupungin ja kumppaneiden hyvinvointityölle?
- 5) Mitkä ovat tämän hetken näkymät Hyvinkäällä hyvinvoinnin kannalta?

Hyvinvointi

Fyysistä, psyykkistä, emotionaalista ja sosioekonomista hyvää oloa, joka on ennen kaikkea ihmisen itsensä, mutta myös hänen läheistensä sekä yhteiskuntapolitiikan, palvelujärjestelmän ja lähiympäristön tulosta.

Hyvinvointi merkitsee hyvin eri asioita eri ihmisille elämän eri vaiheissa.

Hyvinvointi lähtee vahvasti jokaisesta ihmisestä itsestä. Kaupungin tehtävänä on luoda kuntalaisille puitteita rakentaa omaa hyvinvointia, kannustaa hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimiseen sekä seurata ja tehdä näkyväksi kuntalaisten ja alueen hyvinvoinnin tilaa.

Näihin kysymyksiin löytyy vastauksia paitsi käsillä olevasta, myös lukuisista muista kaupungin ja alueen toimijoiden laatimista dokumenteista, kuten erilaisista kyselyistä, selvityksistä, suunnitelmista ja kertomuksista, joissa tarkastellaan hyvinvoinnin kysymyksiä eri toimialojen, palvelualueiden ja spesifien ihmisryhmien näkökulmasta (ks. liite 1).

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on tärkeä johtamisen työkalu. Kuntaliiton ajatuksia mukailen voidaan sanoa, että laadukkaana se

- kokoaa monipuolisesti tietoa väestön, väestöryhmien ja alueen hyvinvoinnista sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä
- tuo esiin kunnassa esiintyviä hyvinvoinnin haasteita ja voimavaroja
- ohjaa eri toimijoiden toimintaa ongelmia ehkäisevään ja hyvinvointia vahvistavaan suuntaan
- tukee hyvinvointierojen tunnistamista sekä resurssien oikeaa kohdentamista
- lisää keskinäistä ymmärrystä ja arvostusta sekä vahvistaa poikkihallinnollista toimintaa
- luo ja ylläpitää toimintakäytäntöjä ja on osa toimeenpano-organisaation toimintaa.

Hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan on nostettu Hyvinkään kaupunkistrategiaa 2023–2027 myötäilevästä Hyvinkään kaupungin laajasta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmasta 2022–2025 painopistealueet. Keskipisteeseen otetaan nimenomaan seuraavat tavoitteet:

- 1) Kaupungin elinvoimaisuuden lisääminen
- 2) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden mahdollistaminen
- 3) Ennaltaehkäisevän hyvinvointi- ja turvallisuustyön tekeminen
- 4) Digitaalisuuden edistäminen ja hyödyntäminen
- 5) Alueellinen ja paikallinen yhteistyö hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi.

Toisin kuin helposti ajatellaan, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ei ole vain yksittäisten viranhaltijoiden vastuulla oleva asia, eikä sitä keskitytä tuottamaan vain siihen erikoistuneessa yksikössä, vaan se nivoutuu kaikkiin elämänalueisiin, kaikkiin väestöryhmiin ja kaikkiin kaupungin ja muiden tahojen tuottamiin palveluihin. Siksi kokonaiskuvan saaminen siitä, miten hyvinkääläiset voivat, vaatii useiden tietolähteiden käyttämistä ja synteetin tekemistä käytössä olevasta tiedosta. Hyvinvoinnin tilasta on tarjolla jopa keskenään ristiriitaisia näkemyksiä.

Hyvinvointikertomuksen laatimisessa on otettu huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vähimmäistietosisällöt. Valmistelussa on käytetty mm. seuraavia tilastoja:

- Tilastokeskus
- Sotkanet (THL) ja TEAviisari
- Kouluterveyskysely 2023 (THL)
- Terve Suomi (entinen FinSote)

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

Dokumentin avulla kuvataan hyvinkääläisten hyvinvoinnin tilaa ja kootaan olennaista tietoa osaksi kaupungin vuoropuhelua, suunnitelua, päätöksentekoa ja toimeenpanoa.

Dokumentin toimeenpanoa seurataan vuosikellon mukaisesti vuosittain. Laaja versio laaditaan kerran valtuustokaudessa ja suppea väli vuosina. Laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.12.2021.

Käsillä oleva hyvinvointikertomus 2023 ja -suunnitelma 2024 on suppea raportti. Siihen on koottu tuorein hyvinvointitieto eri lähteistä sekä kaupungin sitovien tavoitteiden toteuma vuonna 2023 ja tavoitteet vuodelle 2024, jotka kaikki edistävät osaltaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä.

- FinLapset
- Työnvälitystilastot (Työ- ja elinkeinoministeriö)
- PolStat (Poliisi) ja Pronto (Pelastuslaitos).

Myös Keusoten Hyvinvointi, terveys ja asiakkuudet -yksikön asiantuntijoiden laatimat koosteet hyvinvointialueelle ja alueen kunnille ovat olleet suureksi avuksi, kun valtavasta datamassasta on pyritty seuloamaan olennaiset tiedot kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.

Hyvinvointikertomuksen 2023 ja -suunnitelman 2024 laatimisesta on vastannut vakiintuneeseen tapaan hyvinvointipäällikkö, jonka tukena on ollut strategiapäällikkö. Selkänोजना heillä on ollut kaupunginjohtajan vetämä Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä (Hyte-jory), johon kuuluu kaupungin johtavia viranhaltijoita. Tukea on ollut myös Hyvinkään hyvinvointiryhmästä, jonka jäsenet on esitelty taulukossa 2. Kaupunginjohtaja teki 8.9.2023 (§ 36) nimeämispäätöksen Hyvinkään hyvinvointiryhmän uusiksi jäseniksi vuosille 2024–2027.

HYVINKÄÄN KAUPUNKI	
1. Hyvinvointipäällikkö	pj., paikallinen ja alueellinen hyte-työ, hyvinvointitiedon kerääminen ja ilmiöiden näkyväksi tekeminen, alue-EPT
2. Hyvinvointi- ja osallisuussuunnittelija	Hyten ja yhteisöllisyyden edistäminen, hyvinvointia koskeva viestintä
3. Oppimisen tuen erityisasiantuntija	sihteeri, perusopetus, oppimisen tuki, oppilashuolto
4. Strategiapäällikkö	Hyvinkään kaupunkistrategia (Pelikirja), hyvinvointitilastot
5. Nuorisopäällikkö	Nuorisotyö, nuorisopalvelut, alue-EPT
6. Erityisnuorisotyöntekijä	Erityisnuorisotyö, kohdennettu nuorisotyö
7. Ens. kaupungin eläinlääkäri	Ympäristö, eläinten hyvinvointi
8. Työllisyyspäällikkö	Elinvoima, työllisyys
9. Projektipäällikkö	Ympäristö, kestävä kehitys
10. Turvallisuuspäällikkö	Turvallisuus, varautuminen
11. Halliesimies	Liikuntapalvelut, liikkuminen, terveyslīikunta
12. Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija	Varhaiskasvatus
13. Maahanmuuttajatyön koordinaattori	Maahanmuutto, kotouttaminen
14. Suunnitteluinsinööri	Liikennesuunnittelu, kunnallistekniikka
YHTEISTYÖKUMPPANIT	
15. Mielensterveysyhdistys Hyvinkää Verso ry toiminnanjohtaja	Mielensterveystyö, vapaaehtoistyö, työllistäminen
16. Kriisikeskus Hymise, toiminnanjohtaja	Mielensterveystyö, kriisityö, vapaaehtoistyö
17. Hyvinkään seurakunta, johtava diakoniatyöntekijä	Diakoniatyö, vapaaehtoistyö
18. Elämäni Sankari ry, toiminnanjohtaja	Ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyö, alue-EPT
19. Keski-Uudenmaan oikeusaputoimisto, talous- ja velkaneuvoja	Talous- ja velkaneuvonta
20. Hyvinkään Yhdistykset ry, toiminnanjohtaja	Vapaaehtois- ja sote-yhdistystyö
21. Hyria säätiö, toimialapäällikkö	Etsivä nuorisotyö, pajatyö, TUVa-koulutus
22. Keski-Uudenmaan HVA, erityisasiantuntija	Sosiaali- ja terveyspalvelut, sote-tilastot, Hyvinvointi, terveys ja asiakkuudet -tulosalue
23. Keski-Uudenmaan HVA, johtava asiantuntija	Aikuisten mielensterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut

TAULUKKO 2. Hyvinkään kaupungin hyvinvointiryhmän kokoonpano keväällä 2024

Käsillä olevan dokumentin valmistelu on edennyt seuraavien vaiheiden kautta:

- Tekstin kirjoittaminen (syyskuu 2023 - huhtikuu 2024)
- Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman alustava tarkasteleminen Hyte-joryssä (6.2.2024)
- Uusien tilastojen kokoaminen sitä mukaa, kun niitä on julkaistu (tammi-toukokuu 2024)
- Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman tarkasteleminen hyvinvointiryhmässä (25.3.2024)
- Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman esitteleminen Hyte-joryssä (3.4.2024)
- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma Hyvinkään kaupunginhallituksessa (20.5.2024)
- Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tiedoksi Hyvinkään kaupunginvaltuustolle.

Dokumentti rakentuu niin, että luvussa 2 esitellään isoimman palveluntuottajan, Keusoten keskeistä roolia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden turvaajana. Hyte-työn näkökulmasta on ratkaisevaa, että kaikki sote-palvelut on tuotettu 1.1.2019 alkaen sote-kuntayhtymässä ja 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueella, eikä kaupungilla ole ollut vuosiin määrärahoja, henkilöstöä, osaamista tai toimivaltaa järjestää lakisääteisiä ja niihin erottamattomasti limittyviä ei-lakisääteisiä sote-palveluita. Kaupungilla ei myöskään ole ollut enää vuonna 2023 suoraa ohjaus- ja määräysvaltaa HVA:n toimintaan.

Luvussa 3 avataan tarkemmin Hyvinkäätä koskevia hyvinvointitilastoja seuraavien teemojen mukaisesti:

- talous ja elinvoima (alaluku 3.1)
- väestörakenne ja kaikki ikäryhmät (3.2)
- lapset, nuoret ja lapsiperheet (3.3)
- työkäiset (3.4)
- ikäihmiset (3.5)
- turvallisuus (3.6).

Luvussa 4 tarkastellaan Hyvinkään HYTE-kerrointa ja TEAviisaria sekä luvussa 5 Hyvinkään Pelikirjan 2023–2027 strategisia kärkiä ja tukipilareita sekä pelitapaa, jotka ohjaavat myös kaupungin tekemää hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä. Luku 6 on varattu taustalla vaikuttavan laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2022–2025 tavoitteiden sekä tarkemmin vuoden 2024 Hyvinkään kaupungin sitovien toiminnallisten tavoitteiden esittelylle. Kyseisestä luvusta selviää konkreettisesti ja yksityiskohdaisesti, miten käytännössä kaikki, mitä kaupunki tekee, edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Liitteessä 1 on kuvaus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Hyvinkään kaupungin moninaisista ja kattavista yhdyspinnoista. Liitteessä 2 on Hyvinkään kaupungin sitovien tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 HYTE-työn näkökulmasta. Liitteessä 3 on THL:n mukainen Hyvinkään hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö varsinaista tekstiosuutta tarkempine sisältöineen. Liitteessä 4 on lopuksi tarkasteltu Hyvinkään ja vertailun vuoksi myös koko Keusote-alueen HYTE-kerrointa vuosina 2020–2023.

2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä oli järjestänyt Hyvinkään ja viiden naapurikunnan kaikki sosiaali- ja terveystalvet jo 1.1.2019 lähtien. Vastuu sote-palveluiden ja lisäksi pelastustoimen ja oppilashuollon palveluiden järjestämisestä siirtyi näin luontevasti ja monia muita hyvinvointialueita sutjakammin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023. Kaupungin ja Keusoten lisäksi vastuuta hyvinkääläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kantaa myös moni muu toimija, joista voidaan mainita mm. HUS, Itä-Uudenmaan poliisi sekä yksityisen ja 3. sektorin toimijat. Alueellisissa päätöksentekoeleimissä hyväksyttiin joulukuussa 2022 Keusoten strategia ja palvelustrategia vuosille 2023–2025, syyskuussa 2023 Keusoten hyvinvointialueohjelma vuosille 2024–2025 ja tammikuussa 2024 Keusoten palvelujen verkostosuunnitelma vuosille 2023–2030. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020–2025 ja Hyvinkään kaupunkistrategian 2023–2027 ohella ne maalaavat tärkeitä suuntaviivoja hyvinkääläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Keusote on asettanut hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi seuraavat tavoitteet, jotka vaikuttavat jokaisen hyvinkääläisen elämään:

- sähköisen omahoidon ja asioinnin lisääminen
- kansansairauksien ennaltaehkäisy
- hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen
- osallisuuden lisääminen.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020–2025 mukaan tavoitteena on, että Keski-Uusimaan yli 205.000 asukkaan ja siten myös lähes 47.000 hyvinkääläisen

- sairastavuus vähenee
- vähän liikkuvien ja liikkumattomien liikkuminen lisääntyy
- ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
- yksinäisyyden kokemus vähenee
- sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi lisääntyy
- mielenterveysongelmien määrä vähenee
- päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi ja huumeet) käyttö vähenee.

Kuten huomata saattaa, samansuuntaiset tavoitteet ovat monilta osin läsnä kaikessa siinä hyte-työssä, mitä kaupunki tekee omien lakisäteisten palveluidensa, resurssiensa ja toimivaltansa puitteissa. Kaupunki mm. tarjoaa asukkaalleen palveluita ja olosuhteita, joiden ansioista ihmiset voivat edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan, liikkua monipuolisesti luonnossa ja rakennetussa ympäristössä, tutustua toisiinsa, kokea yhteisöllisyyttä, pysyä digitalisaation kyydissä, voida psykososiaalisesti paremmin ja saada vapaa-ajalleen rakentavaa, elähdyttävää sekä hyvinvointia ja terveyttä tukevaa tekemistä.

Keusoten palvelulupaus on linjassa valtakunnallisen sote-uudistuksen painopistealueiden kanssa, kuten ilmeni jo edellä kuviossa 1. Hyvinvointialueemme palvelulupaus ”Saana laadukasta palvelua tarpeideni mukaan” tarkoittaa sitä, että

- asiakas saa asiantuntevaa ja oikean tasoista palvelua oikeaan aikaan
- asiakas ja hänen läheisensä saavat palvelusta hyvän kokemuksen
- asiakkaan hyvä palvelu perustuu luottamukseen ja asiakkaan kuunteluun
- asiakas ja hänen läheisensä ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa hoitoa ja palvelua mahdollisuuksiensa mukaan
- Keusoten henkilökunta tukee asiakkaan omaa kykyä ehkäistä ja hoitaa sairauksia sekä kuntoutua
- asiakas saa laadukkaan ja turvallisen hoidon ja palvelun
- asiakasta tuetaan hoitoon ja palveluun liittyvissä valinnoissa
- asiakkaan hoito ja palvelu perustuvat yhdenmukaisiin menetelmiin yksilölliset tarpeet huomioiden
- Keusoten palvelut perustuvat jatkuvaan arviointiin ja kehittämiseen yhdessä alueen asukkaiden, jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa.

Keusoten palvelulupauksen täyttämisestä vastaa yli 4.200 työntekijän alueellinen, kuuden kunnan alueelle levittäytyvä organisaatio, jonka tavoitteet ilmenevät kuvioista 5.

KUVIO 5. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen tavoitteet

Käytännön keinoiksi näihin tavoitteisiin pääsemiseksi ja palveluiden turvaamiseksi esitetään Hyvinvointialueohjelmassa 2024–2025 seuraavat:

KUVIO 6. Keinoja sosiaali- ja terveystalouden turvaamiseksi sekä asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päävastuu kaikki ikäryhmät ja teemat kattavilla, monenkirjavilla yhdyspinoilla kuuluu Keusotessa hyvinvointialueen johdolle sekä Hyvinvointi, terveys ja asiakkuudet -tulosalueelle, mutta hyvinvointia ja terveyttä edistävää konkreettista työtä tehdään luonnollisesti ihan kaikilla HVA:n palvelualueilla ja yksiköissä, jokaisen työntekijän toimesta.

Alueellisen yhdyspintatyön edistämisen rakenteet, joissa johtoryhmänä toimii kuntajohtajien neuvottelukunta ja ohjausryhmänä alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä (Alue-hyte), luotiin jo vuonna 2019. Kuntajohtajien neuvottelukunta, Alue-hyte, sivistystoimenjohtajien ja HVA-johdon muodostama ryhmä ja monet muut spesifimpiin teemoihin, kuten talouteen, työllisyyteen, tiloihin sekä ehkäisevään päihde- ja riippuvuustyöhön, keskittyvät työryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistämään alueellista yhteistyötä ja dialogia. Näitä yhdyspintojen työryhmiä on kuvattu liitteessä 1.

Vuonna 2023 toden teolla realisoitunut valtakunnallinen HVA-uudistus, haastavaksi käänntynyt taloustilanne, Ukrainan ja Lähi-Idän kriisi sekä hyvinvointialueen uudet tehtävät (mm. pelastustoimi ja oppilashuolto) ovat lisänneet moninapaisen vuoropuhelun tarvetta. Siksi on tärkeää, että myös Hyvinkään kaupungin edustajia on varahenkilöineen nimetty kaupunginjohtajan päätöksellä (29.9.2022 § 32) 13 hyte-työtä edistävään alueelliseen työryhmään. Vastavuoroisesti on välttämätöntä, että myös Keusoten työntekijöitä on jäsenenä hyvinkäläisissä työryhmissä, kuten Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmässä, Nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa, Hyvinkään hyvinvointiryhmässä ja vuoden 2024 alusta startanneessa Hyvinkään kaupungin romanityöryhmässä. Suurimpana haasteena yksittäisten kuntien osalta voidaan pitää sitä, että Keusotesta on ymmärrettävistä syistä haastavaa ja jopa mahdotonta irtottaa työntekijöitä jokaisen kuuden kunnan kaikkiin työryhmiin. Ehkä yhtenä harmillisimmista epäkohdista voidaan kuntalaisten näkökulmasta pitää sitä, että Keusoten edustusta ei saada paikallisiin vanhus- ja vammaisneuvostoihin, vaikka valtaosa niissä käsiteltävistä asioista liittyy juuri sote-palveluihin.

Keusotella on lisäksi oma sisäinen hyte-ryhmä, jonka edustajat ovat HVA:n palvelualueilta vahvistamassa heidän tekemäänsä hyte-työtä moninaisilla yhdyspinoilla. Näitä yhdyspintarakenteita ja -ryhmiä tultaneen päivittämään sote-uudistuksen edetessä. Alueen kuntien kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi Keusote tekee tiivistä yhteistyötä myös valtion, muiden hyvinvointialueiden sekä oman alueen eri

toimijoiden ja asukkaiden kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden konkreettisen edistämisen kannalta hyvänä esimerkkinä näistä on alueellinen järjestöneuvottelukunta ja alueelliset neuvostot.

Vaikka rytinällä alkanut vuosikymmen on tuonut mukanaan omat, täysin uudenlaiset kysymysmerkinsä, Keusoten itselleen asettamat em. tavoitteet korostuvat entisestään juuri tällaisessa tilanteessa, jossa mm. polarisaatio ja vastakkainasettelu, yksinäisyyden, toivottomuuden ja näköalattomuuden kokemukset, liikkumattomuus ja elintasosairaudet, ikääntymisen tuomat haasteet sekä päihde-, mielen-terveys- ja toimeentulo-ongelmat ovat lisääntyneet. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tukevien palveluiden onkin tarpeen löytää uusia, monissa tapauksissa sähköisiä muotoja – fyysistä kohtaamista unohtamatta. Tällaisesta uudenlaisesta hyvinvointityöstä on esimerkkinä 1.1.2023 startannut, kaupungin strategisia kärkiä täytäntöönpaneva ja tukipilareiden läpileikkaama Meidän Hyvinkää -kärkihanke. Kärkihankkeen laajan sateenvarjon alla on poikkihallinnollisesti ja tiiviissä yhteistyössä verkoston kanssa mm. edistetty uudenlaista yhteisöllisyyttä ja turvallisuuden tunnetta, pureuduttu digitalisaatioon ja sen haasteisiin, toivotettu uusia asukkaita ja toimijoita tervetulleeksi Hyvinkäälle, aktivoitu neuvostoja, laajennettu ja kehitetty kaupungin avustustoimintaa sekä järjestetty ja mahdollistettu huomattava määrä erilaisia tilaisuuksia, tapahtumia ja kohtaamisia.

Hallituksen esitys hyvinvointialueiden perustamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamisesta hyväksyttiin eduskunnassa jo kolmatta vuotta sitten, 23.6.2021. Ehdotuksen mukaiset, kuviossa 7 näkyvät 22 hyvinvointialuetta käynnistivät toimintansa 1.1.2023.

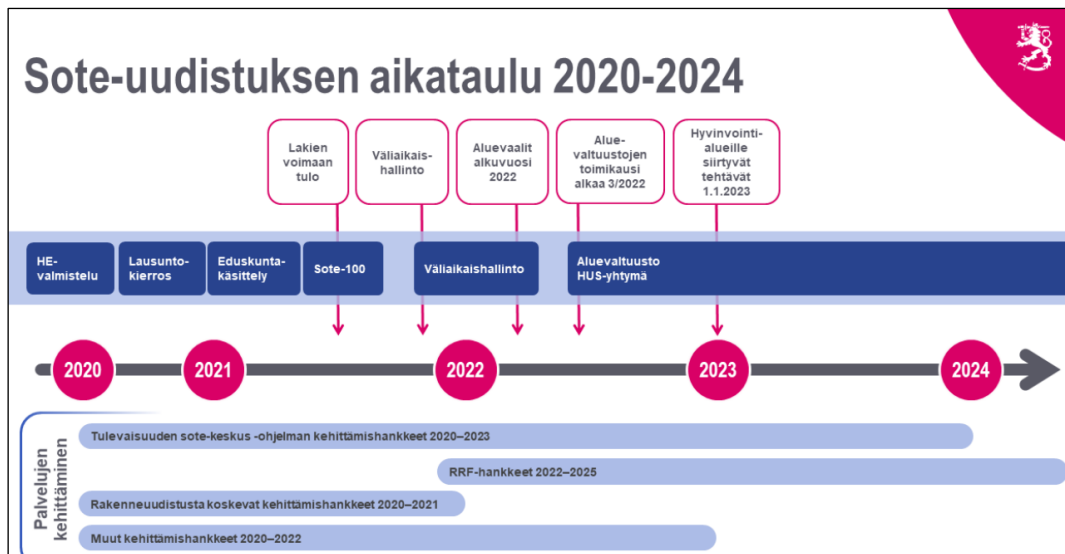

KUVIO 7. Hyvinvointialueet 1.1.2013 alkaen

Hyvinvointialueille siirtyi kaikki kuntien ja kuntayhtymien vastuulla aikaisemmin olleet sote-palvelut sekä pelastustoimen ja oppilashuollon tehtävät. Uudellamaalla hyvinvointialueita on neljä, joista Keusote on yksi. Lisäksi Helsingin kaupungille jää edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu. Tämän vuoksi Hyvinkään ja Helsingin tai muiden isojen kaupunkien vertailu keskenään on sama kuin vertailisi hyväkuntoista, huolella vaalittua ja turvallista soutuvenettä valtameriristeilijään.

Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa tuttuun tapaan HUS. Terveydenhuollon järjestämisvastuu jakautuu laissa ja HUS-järjestämssopimuksessa erikseen määriteltävällä tavalla alueen hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän välillä. Lait ovat astuneet voimaan porrastetusti; osa jo 1.7.2021 ja hienosäätö jatkunee vielä pitkään. Esimerkiksi Hyvinkäälläkin paljon puhututtanutta ruoka-

apua koskevaa lainsäädäntöä ollaan näillä tiedoin päivittämässä vuoden 2024 aikana. Hyvinkäänkin osalta sote-uudistus on edennyt seuraavan kuvion 8 mukaisesti.

KUVIO 8. Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2024 (Valtioneuvosto 2023)

Keusoten tehtävänä on perussopimuksen (21.6.2017) ja nytemmin HVA-lainsäädännön hengessä vastata sote-palveluiden kokonaisuudesta, sillä kaupungilla ei ole tähän resursseja, eikä se edes olisi viisasta päällekkäisen työn, johtamisen, kustannustehokkuuden ja palveluiden käyttäjien näkökulmasta. Kuten työnjakoa ja vastuuta käsittelevästä kuvioista 4 ilmeni, Keusoten tehtävänä on ollut jo 1.1.2019 lähtien vastata seuraavista, kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeistä tehtävistä:

- Perusterveydenhuolto
- Sosiaalihuolto
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
- Työikäisten palvelut
- Ikääntyneiden palvelut
- Mielensterveys- ja päihdepalvelut
- Vammaispalvelut
- Oppilas- ja opiskelijahuolto
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Pelastustoimi.

Alueen kunnat puolestaan edistävät kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä niiden palveluiden puitteissa, jotka niille lain pohjalta kuuluu ja niillä resursseilla, joita kunnilla on käytettävissään. Hyvinkään kaupungin tehtävät ja edellytykset edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä on tiivistetty edellä olleeseen taulukkoon 1.

Seuraavaksi tarkastellaan sitä, miten hyvinkäläiset voivat uusimpien tilastojen mukaan. On huomattava, että osasta asioista on saatavilla hyvinkin tuoretta tietoa, kun taas jotkin tilastot tulevat viiveellä tai parin vuoden välein, sillä kaikkia tietoja ei kerätä vuosittain. Yksittäisiin ihmisryhmiin tai teemoihin pureutuvia tilastoja käsitellään lähemmin useissa muissakin dokumenteissa, joista olennaisimmat luetellaan liitteessä 1. Käsillä olevaan hyvinvointikertomukseen 2023 on koottu tuorein mahdollinen, THL:n vähimmäistietosisältösuositusten mukainen tieto.

3 Hyvinvoinnin tila Hyvinkäällä 2023

3.1 Talous ja elinvoima

Vuonna 2021 koko seutukunnan BKT oli 58.880 €/asukas, kun vuonna 2020 se oli ollut 56.407 €. Vuonna 2022 lainakanta oli Hyvinkäällä 111,9 miljoonaa euroa eli 2.392 €/asukas. Vuonna 2021 lainakanta oli 2.872 €/asukas. Tammikuussa 2024 inflaatio oli Suomessa 3,3 %, mikä oli huomattavasti maltillisempi kuin vuotta aikaisemmin (8,4 %). Vuoden 2024 tuloveroprosentti on Hyvinkäällä 7,60 %, missä on laskua 0,01 %-yksikköä vuodesta 2023. Koko Uudenmaan tuloveroprosentti on 6,03 %, jota vetää alaspäin suuret ja vakavaraiset kaupungit, kuten Espoo, Helsinki ja Kauniainen. Hyvinkään tuloveroprosentti 7,60 % on linjassa muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa (7,10–8,30 %).

Keskeinen sijainti valtakunnan pääväylien varrella sekä reilun puolen tunnin auto- tai junamatka Helsinkiin, tärkeimpiin satamiin ja lentokentälle luovat hyviä edellytyksiä yritystoiminnalle, elinvoimaiselle kunnalle ja sitä kautta hyvinvoiville kuntalaisille. Paikkakunnalla toimivat yritykset saavat vetoapua myös monipuolisesta elinkeinorakenteesta, verkostomaisesta toimintaympäristöstä, laadukkaista peruspalveluista, kaupungin aktiivisesta elinkeinopolitiikasta, elävästä kaupunkikeskustasta, monipuolisista asunmisvaihtoehdoista ja hyvinvointia tukevista vapaa-ajanpalveluista. Muun muassa edellä lueteltujen syiden ansiosta Hyvinkää on valikoitunut monen yrityksen sijaintipaikaksi. Taloustutkimuksen julkaisemassa tutkimuksessa tarkasteltiin yrityspäättäjiä näkemyksiä kunnista toimintaympäristöinä. Eri kuntien imagoa tarkasteltiin muiden muassa yrittäjämyönteisyyden, viestinnän sekä kunnan ja yritysten välisen yhteistyön muodostamien mielikuvien näkökulmista. Suurien kaupunkien kokoluokassa Hyvinkää menestyy hyvin sijoittuen kuudenneksi, jättäen taakseen suuria kasvukaupunkeja. Kokonaisarvosanaksi Hyvinkää sai keskiarvoa paremman tuloksen 7,33 (keskiarvo 7,3).

Maaliskuussa 2023 Hyvinkää oli toimipaikkana 3.047 yritykselle. Suurin ala oli erikoistunut rakennustoiminta. Uusia aloittaneita yrityksiä oli vuoden 2023 kolmannella kvartaalilla 66, kun vuonna 2022 vastaava luku oli 67. Yritysten liikevaihto oli 4.969 miljoonaa € vuonna 2022, kun edellisenä vuonna se oli 4.479 miljoonaa €. Keskiansio oli joulukuussa 2023 Hyvinkäällä 3.151 €/kk. Toimipaikoista valtaosassa (86 %:ssa vuonna 2022) työskenteli alle 5 henkilöä, mutta Hyvinkäällä on myös monia keskisuuria ja suuria yrityksiä, kuten Konecranes Oyj, KONE Oyj ja Ahlsell Oy. Hyvinkäälle on saatu myös uusia merkittäviä työllistäjiä, kuten Keskon logistiikkakeskus, joka valmistuu vaihteittain vuosina 2023–2025 ja jossa tulee työskentelemään arviolta 400–500 henkeä.

Hyvinkäällä oli työpaikkoja yhteensä vuoden 2021 lopussa Tilastokeskuksen viimeisimmän tiedon mukaan 19.730, kun vuoden 2020 lopussa niitä oli 19.248. Hyvinkäällä oli vuonna 2022 naapurikuntiin nähden korkea työpaikkaomavaraisuus, peräti 95,2 % (94,4 % vuonna 2019). 20–64-vuotiaiden työllisyysaste oli kesäkuussa 2023 77,6 %, mikä oli sama kuin vuotta aikaisemmin vastaavaan aikaan. Hyvinkään työttömyysaste oli joulukuussa 2023 10,8 %. Työllisyystilanne on kääntynyt vuodessa haastavammaksi, sillä avoimien työpaikkojen määrä oli laskenut joulukuussa 2023 vuoden takaisesta peräti -31,6 % (joulukuun 2023 lopussa 318) ja työttömien työnhakijoiden määrä puolestaan kasvanut +8,4 % 2.483 henkilöön. Taloudellinen huoltosuhde oli Hyvinkäällä 123,7 vuonna 2022, kun se vuotta aikaisemmin oli 125,9.

Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 32 asunnolle, missä on huima pudotus edellisestä vuodesta (224). Näistä kerrostaloasuntoja oli 8 ja erillispientaloasuntoja 24. Kaupunki luovutti (myi tai vuokrasi) 11 omakotitalotonttia sekä yhden kerrostalotontin. Asuntoja valmistui vuonna 2023 yhteensä 251, kun vuonna 2022 vastaava lukema oli 282. Valmistuneista asunnoista kerrostaloasuntoja oli 175,

rivi- ja ketjutaloasuntoja 37 ja erillispientaloasuntoja 39. Vuonna 2022 Hyvinkään taajama-aste oli 94,7 %, kun se oli koko maassa 86,9 %.

3.2 Väestörakenne ja kaikki ikäryhmät

Asukkaita oli Tilastokeskuksen huhtikuun 2024 lopussa julkaiseman tilaston mukaan Hyvinkäällä 31.12.2023 yhteensä 46.901. Väkimäärä siis lisääntyi vuodessa 104 hengellä. Reilu vuosikymmen sitten (31.12.2012) Hyvinkään asukasluvuksi oli 45.592. Luvussa 4 olevasta taulukosta 8 löytyy muiden Keusote-kuntien asukasluvut 31.12.2023. Mikäli väestönkehitys säilyy perusurallaan, vuonna 2040 Hyvinkäällä on asukkaita arviolta 48.269. Työikäisten määrän arvellaan laskevan 4,2 %:lla vuoteen 2040 mennessä.

Helmikuun 2024 ennakkotietojen mukaan naisia on Hyvinkäällä 23.984 ja miehiä reilu tuhat vähemmän, 22.919. Vuoden 2023 lopussa alle 15-vuotiaiden osuus oli 14,3 % (vuotta aiemmin 14,6 % ja kaksi vuotta sitten 14,9 %), 15–64-vuotiaiden 61,5 % (61,6 % (2022) ja 61,8 % (2021)) ja 65 vuotta täyttäneiden 24,1 % (23,8 % (2022) ja 23,3 % (2021)). Lasten, nuorten ja työikäisten suhteellinen osuus siis vähenee hitaasti mutta vääjäämättä ja ikääntyneiden kasvaa. Tämä vaatisi palveluiden uudelleenjärjestelyjä ja hupenevien resurssien ennakoivaa allokointia. Väestöllinen huoltosuhde oli 62,5 (62,3). Hyvinkään väestön keski-ikä on 44,7 vuotta (44,2). Naisten keski-ikä on 46,2 (45,7) vuotta ja miesten 43,2 (42,6) vuotta.

Asukkaista oli 31.12.2023 suomenkielisiä 91,2 %, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 91,9 % ja sitä edellisenä vuonna 92,3 %. Vieraskielisiä oli 7,8 % (7,2 % vuonna 2022 ja 6,8 % vuonna 2021) ja ruotsinkielisiä 0,9 %, kuten kahtena edellisenäkin vuonna. Ulkomaan kansalaisia oli 2.421 (2.202), mikä oli 5,2 % (4,7 %) väestöstä ja ulkomailla syntyneitä 3.418 (3.142). Ukrainan sota ja sieltä saapuneiden ihmisten epätietoisuus tulevaisuudesta ovat vaikuttaneet vuosina 2022–2023 paitsi tilastoihin, myös Hyvinkään kaupungin ja muiden tahojen tuottamiin palveluihin ja tietysti ihmisiin suuresti.

Vammaisuuksia saa 4,2 % hyvinkääläisistä. Etuuksien saajista 78 % sai eläkettä saavan hoitotukea, 17 % alle 16-vuotiaiden vammaistukea ja 6 % 16 vuotta täyttäneen vammaistukea. Kelan vammaisuuden perusteella maksamien etuuksien saajia oli 1.000 asukasta kohti 41,7 vuonna 2023 (vuonna 2022 40,2).

Evangeli-luterilaiseen kirkkoon kuului 62,5 % (63,5 %). Uskontokuntiin kuulumattomia oli 35,2 % (34,3 %) ja muihin uskontokuntiin kuuluvia 2,3 % (2,2 %).

3.3 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Tilastokeskukselta saadaan vuosittain tilastoja lapsista, nuorista ja lapsiperheistä. Tärkeää tietoa saadaan myös THL:n Kouluterveyskyselystä, jonka tulokset on julkaistu viimeksi syksyllä 2023. Saadut tiedot ovatkin varsin tuoreita vuoden 2023 hyvinvointikertomuksen kannalta. Kouluterveyskyselyn tarkempia tuloksia on käyty vuosien 2023 ja 2024 taitteessa läpi Keusoten johtavan asiantuntijan johdolla mm. Hyvinkään kaupungin kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnassa, opetuslautakunnassa, kaupungin johtoryhmässä sekä lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmässä.

Keskeisimpänä havaintona voidaan todeta, että yleisestä huolestuneisuudesta huolimatta tosiasia on, että suurin osa suomalaisista ja hyvinkääläisistä lapsista, nuorista ja lapsiperheistä voi tilastojen valossa varsin hyvin ja jopa erinomaisesti. Haasteena on kuitenkin se, että hyvinvointi nietostuu enenevässä määrin yksille ja pahoinvointi toisille melko epätasapuolisesti. Voidaankin puhua lisääntyvästä yhteiskunnallisesta polarisaatiosta, joka uhkaa niin yksiköiden ja väestöryhmien hyvinvointia, kansantaloutta

kuin yhteiskunnallista koherenssia ja turvallisuutta. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteisen näkemyksen mukaan hyvinvointia uhkaavat monet samanaikaiset ja toisiinsa kietoutuvat tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen, toimeentulon haasteet ja sosiaalisten tilanteiden pelko.

Tässä yhteydessä nostetaan esiin ensinnäkin niitä seikkoja, jotka ovat kehittyneet Hyvinkäällä selkeästi joko toivottuun tai ei-toivottuun suuntaan sekä toisaalta niitä, joihin nykyisen kuntaorganisaation on ylipäättään mahdollista vaikuttaa resurssiensa, palveluidensa ja toimivaltansa puitteissa. Esimerkiksi monet toimeentuloon sekä fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen liittyvät haasteet ovat nykyisen kuntaorganisaation toimivallan, osaamisen ja mahdollisuuksien ulkopuolella sote-uudistuksen myötä.

Vuonna 2023 Hyvinkäällä oli alle 15-vuotiaita 14,3 %, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 14,6 %. Kaksikymmentä vuotta sitten heidän osuutensa oli 18,8 %. 15–64-vuotiaiden oli vuonna 2023 61,5 %, mikä oli 0,1 %-yksikköä vähemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2023 työikäiseksi laskettavaa väestöä oli 67 %. 65 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2023 24,1 % (23,8 %), kun kaksikymmentä vuotta aikaisemmin heitä oli 14,2 %. Eläkeikäisten määrä on siis kahdessa vuosikymmenessä kasvanut lähes 70 %.

Hyvinkäällä oli perheitä vuonna 2022 yhteensä 12.510 (12.581), joiden keskipöytä oli 2,68 henkeä. Näistä oli lapsiperheitä 4.734, joiden keskipöytä oli 3,62 henkeä.

Lasten ja nuorten osallisuus ja yhdenvertaisuus

Parittomina vuosina toteutettavan valtakunnallisen Kouluterveyskyselyn mukaan suurin osa hyvinkääläisistä lapsista oli vuonna 2023 tyytyväisiä elämäänsä: 4.–5.-luokkalaista peräti 84,1 %. Sen sijaan 8–9-luokkalaisten hyvinkääläisten tyytyväisyys elämään oli laskenut 63,6 %:iin kahden vuoden takaisesta 67 %:sta, lukiolaisten 63,8 %:iin (67,7 %) ja ammattiin opiskelevien jopa 10,5-prosenttiyksikköä 57,5 %:iin. Sama trendi on havaittavissa myös alueellisesti ja valtakunnallisesti. On kiinnostavaa, että pojat ovat kautta linjan merkittävästi tyytyväisempiä elämäänsä, sillä esimerkiksi ammatillisen oppilaitoksen pojista 72,1 % oli tyytyväisiä, kun taas tytöistä vain 51,3 %. Peruskoulun 8. ja 9. luokkalaista pojista tyytyväisiä oli elämäänsä 76,2 % ja tytöistä selkeästi harvempi, 51,6 %.

Sama ilmiö on nähtävissä – hieman eri tulokulmasta – siinä, että tytöt tuntevat kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta huomattavasti enemmän kuin pojat niin Hyvinkäällä, Keusote-alueella kuin koko maassa. Esimerkiksi Hyvinkäällä 8. ja 9. luokan pojista tuntee itsensä ahdistuneeksi 9 %, kun taas tytöistä lähes joka kolmas (31,9 %). Ammatillisen oppilaitoksen pojista ahdistusta kokee vielä harvempi (5 %), mutta tytöistä peräti 36,8 %. Lukiossa luvut ja erot ovat pienemmät, mutta kuitenkin samansuuntaiset niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Jopa alakoululaisten kokemus lievää ahdistusoireilua on lisääntynyt niin lokaalisti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti vuoden 2021 vajaasta neljänneksestä (Hyvinkäällä 24,4 %) lähes kolmannekseen vuonna 2023 (Hyvinkäällä 30,2 %). Vaikka ahdistuminen on sinällään luonnollinen ja ihmistä suojaava reaktio koettuun uhkaan (Korhonen 2021), lääketieteen asiantuntijat (mm. Rovala & Eerola 2023) arvelevat ahdistuneisuuden lisääntymisen johtuvan mm. sosiaalisen median, päättäjien ja muiden aikuisten tietoisesti tai ajattelemattomasti lietsomasta pelon kulttuurista ja vastakkainasettelusta, joka paitsi myy hyvin, siinä sivussa myös ruokkii varsinkin lasten ja nuorten ahdistuneisuutta ja vie pohjaa heidän tulevaisuudenuskoltaan.

Onneksi kuitenkin osallisuuden kokemus on säilynyt hyvällä tasolla ja Hyvinkäällä jopa parantunut hieman edellisestä mittauksesta 2021. Erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta tunsivat vuonna 2023 yhteensä 13,3 % hyvinkääläisistä yläkouluikäisistä (kaksi vuotta aikaisemmin 14,1 %). Ammattiin opiskelevista hyvinkääläisistä osallisuutensa koki heikoksi vain 8,8 % (12,7 %) ja lukiolaisista 9,9 % (9,5 %). Jälleen kerran on pohdinnan arvoista, että tytöt kokevat heikkoa osallisuuden tunnetta kautta linjan vähintään tuplasti useammin kuin pojat niin Hyvinkäällä, Keski-Uudellamaalla kuin koko Suomessa. Tässäkin kohdalla on syytä kuitenkin muistaa, että kokemus, mielikuva tai tuntemus jostain asiasta ei välttämättä aina

ole yksi yhteen vallitsevan todellisuuden kanssa. Tämän vuoksi kouluterveyskyselyn(kin) tuloksiin on viisautta suhtautua terveeseen kriittisesti.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksiin liittyy myös se, miten yksinäiseksi lapset ja nuoret itsensä tuntevat. Valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti on positiivista, että yksinäisyyden tuntemukset ovat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2021 vuoteen 2023. Kouluterveyskyselyn mukaan esimerkiksi hyvinkääläisistä alakoululaisista ainoastaan 3,6 % tuntee itsensä usein yksinäiseksi. Yläkoululaisista koki itsensä yksinäiseksi 13,8 % ja lukiolaisista 16,3 %.

Lasten ja nuorten terveys

Vain joka kymmenes (10,5 %) alakoululaisistamme kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Tytöt tosin useammin (12,9 %) kuin pojat (7,7 %). On ilahduttavaa, että lukemat ovat parantuneet entisestään kahden vuoden takaisesta Hyvinkäällä, vaikka alueellisesti ja valtakunnallisesti suunta on lievästi huonompaan. Yläkoululaisilla, lukiolaisilla ja varsinkin ammattiin opiskelevilla tilanne on sen sijaan hälyttävämpi, sillä 22,2–37,5 % kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Etenkin tyttöjen ja ammattiin opiskelevien kokemus omasta terveydentilasta on lipunut huolestuttavaan suuntaan. Sen sijaan lukiossa tilanne on parantunut kahden vuoden takaisesta.

Oli sitten kysymys yläkoulu- tai lukioikäisistä, noin joka viides on kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana. Merkillepantavaa on tässäkin tapauksessa se, että pojista näin kokee lähes joka kolmas, kun taas eri ikäisten tyttöjen vaihteluväli on Hyvinkäällä 12,3–14,4 %. Alueellisesti ja valtakunnallisesti tilanne on aika samansuuntainen.

Terveyden ja jaksamisen näkökulmasta on kiinnostavaa, että niiden alakoululaisten, jotka eivät syö aamupalaa joka arkiamu määrä on lisääntynyt mittauskerrasta toiseen vuosina 2019, 2021 ja 2023. Alakoululaisista aamupalan toisinaan väliin jättäviä oli viime vuonna 33,4 % ja yläkoululaisista peräti 42,2 %. Lukiolaisilla lukema on onneksi alentunut mittauksesta toiseen ollen tällä hetkellä 28,9 %.

Samaan asiaan nivoutunee se, että lähes puolet (47 %) 8.–9.-luokkalaisista hyvinkääläisnuorista ei syö koululounasta päivittäin. Tyttöillä lukema on vielä isompi (53 %) kuin pojilla (40,9 %). Lukiolaisilla ja varsinkin ammattiin opiskelevilla tyttöjen ja poikien ero on vieläkin suurempi. Vaikka se on laiha lohtu, tilanne on samansuuntainen myös alueellisesti ja valtakunnallisesti, varsinkin eteläisimmässä Suomessa. Toisaalta pitää muistaa, että tulos ei tarkoita sitä, etteivätkö nuoret söisi lainkaan koulussa. Siitä, että kouluruoka kuitenkin maistaa antaa viitteitä Hyvinkäällä mm. se, että Kipinän ruokahävikki on hyvin vähäistä. Kuten Hyvinkään TEAviisarin lukema osoittaa kouluruokailun kohdalla, koulujen osalta voisi pohtia sitä, voidaanko ruokailuun liittyvillä järjestelyillä, kuten aikatauluilla, vaikuttaa asiaan positiivisesti. Samalla on tunnistettava, että kaikille sopivia vaihtoehtoja ei ole olemassakaan ja esimerkiksi ammatillisissa oppilaitoksissa on paljon myös etäopiskelua ja työssä oppimista.

Tiedä sitten, johtuuko se aamupalan ja kouluruokailun karttelusta vai Hyvinkään erinomaisista liikku- mis- ja liikuntaolosuhteista, mutta Hyvinkäällä on ylipainoisia nuoria hieman vähemmän kuin Keusote- alueella ja koko Suomessa. 8.- ja 9.-luokkalaisten kohdalla ylipainoisten määrä on vähentynyt vuoden 2021 lukemasta 19,1 % tähänhetkiseen 15,1 %:iin. Lukiolaisillakin ylipainoisten osuus on laskenut sa- massa ajassa 16,2 %:sta 15 %:iin. Kouluterveyskyselyn ohella myös FinLapset-rekisteriseuranta osoit- taa, että oli sitten kyse pienistä lapsista (2–6-vuotiaat), alakoululaisista (7–12-vuotiaat) tai nuorista (13– 16-vuotiaat), ylipainoa on päässyt kertymään enemmän pojille. Pari kolme vuosikymmentä jatkuneen, mutta viime vuosina tasaantuneen lihomisen on arveltu johtuvan mm. ruokailutottumuksista, energia- pitoisesta ja helposti saatavilla olevasta ravinnosta ja digitalisaatiosta. Herkkuja on tarjolla kellon ympäri suoraan kotiovelle ja kavereita voidaan tavata verkon kautta, eikä ovikelloa tarvitse enää rientää soitte- lemaan. Lapset ja nuoret harrastavat kyllä liikuntaa, mutta arki- ja hyötyliikkuminen ovat vähentyneet.

Hyvinkään kaupunki onkin tarttunut asiaan mm. avaamalla eri yhteyksissä Opetus- ja kulttuuriministeriön Lasten ja nuorten liikkumissuositusta (2021) ja ohjaamalla vuonna 2024 kärkihankerahaa peruskoulujen ja lukion yhteisöllisyyden ja liikkumisen lisäämiseen.

Uni ja lepo ovat tärkeä osa lasten ja nuorten hyvinvointia. On myönteistä ja jopa yllättävää, että alle 8 tuntia yössä nukkuvien osuus on vähentynyt jonkin verran. Vuonna 2023 alle 8 tuntia nukkuvia oli hyvinkääläisistä yläkouluikäisistä 37,8 %, kun kaksi vuotta aikaisemmin heitä oli jopa 49,5 %. Lukiolaisista alle 8 tuntia nukkuvia oli vuonna 2023 32,9 % ja vuonna 2021 37,7 %.

Sukupolvesta toiseen huolta herättävä päihteiden tai tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttö sekä rahapelaaminen ovat ”normalisoituneet” vuoden 2021 notkahduksesta – luultavasti sähkösavukkeiden trendaamisen ja etäilyvuosien jälkeisten sosiaalisten kohtaamisten lisääntymisen myötä. Paluu tuttuihin lukemiin on nähtävissä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Lukemat vaihtelevat lukiolaisten 7,1 %:sta ja yläkouluikäisten 9,7 %:sta ammattiin opiskelevien tuplasti isompaan 18,1 %:iin. Sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja Hyvinkäällä, hyvinvointialueella tai koko maassa, vaikkakin poikien käyttö on pari %-yksikköä yleisempää kautta linjan. 8. ja 9. luokan oppilaista sähkösavukkeiden käyttö on kasvanut niin tytöillä kuin pojilla. Vuonna 2021 sähkösavukkeita käytti päivittäin hyvinkääläispojista 6,3 % ja -tytöistä 1,2 %. Vuonna 2023 poikien lukema oli 10,5 % ja tyttöjen 10,8 %.

Raittius on lisääntynyt nuorten keskuudessa niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin paikallisesti, sillä 8. ja 9. luokan oppilaista 66,4 % oli raittiita vuonna 2023 ja lukiolaisistakin 46,1 %.

Hoiva ja huolenpito

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus oli vuonna 2022 2,0 %, mikä on sama kuin edellisenä vuonna. Vastaavan ikäisistä lapsista 10,9 %:sta tehtiin lastensuojeluilmoitus vuonna 2022. Ilmoituksia tehtiin 2.058 kpl. Huostaanotettuna tai kiireellisesti sijoitettuna oli 1,7 %.

Kasvatus, koulutus ja oppiminen

Vuonna 2022 varhaiskasvatukseen osallistui 0–6-vuotiaista 76 %. Vuonna 2021 luku oli 75 % ja vuonna 2020 70 %.

Lasten ja nuorten liikkuminen ja vapaa-aika

Kaikenikäisten lasten ja nuorten kohdalla on mukava huomata, että heidän liikkumisensa on lisääntynyt kouluterveyskyselystä toiseen vuosina 2019, 2021 ja 2023. Kehityssuunta on sama niin Hyvinkäällä, Keusote-kunnissa kuin valtakunnallisesti. Esimerkiksi hyvinkääläisistä alakouluikäisistä 44,4 % liikkuu vähintään tunnin päivässä (40 % vuonna 2021 ja 37,4 % vuonna 2019), yläkoululaisista 29,1 % (27,1 % ja 22,9 %) ja lukiolaisista 23,3 % (20,5 % ja 15,6 %). Eniten tulisikin panostaa paitsi lukiolaisten, myös ammattiin opiskelevien liikkumiseen, sillä heistä liikkui vähintään tunnin päivässä vain 11,1 %.

Osana liikunnan opetusta toteutettavissa MOVE!-mittauksissa ollaan Hyvinkäällä valtakunnallisissa ja alueellisissa lukemissa, sillä 5.-luokkalaisista 34,1 %:lla on heikko fyysinen toimintakyky (valtakunnallinen keskiarvo 37 % ja Keusotessa 36,3 %) ja 8.-luokkalaisista 48,2 %:lla (40,1 % ja 42,2 %). Eniten Hyvinkäällä kannattaisi panostaa 8. luokan tyttöjen fyysiseen toimintakykyyn, sillä lapsena ja nuorena luodaan pohja myöhemmän iän toimintakyvylle. Kuten edeltä ja TEAviisarin tuloksista saattaa nähdä, liikunnan harrastamattomuus ei ole niin suuri ongelma kuin arki- ja hyötyliikunnan vähentyminen, mistä saataneen syyttää mm. mopoautoilun, istumisen ja kännyköiden käytön lisääntymistä sekä välituntien passiivisuutta.

Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan 19,6 % ammattiin opiskelevista ja 35 % yläkoululaisista kokee, että omalla asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille. Luvut vaikuttavat äkkiseltään pienistä, mutta Hyvinkäällä tätä ei voi silti pitää erityisen isona ongelmana, sillä kaupunkirakenne

on hyvin tiivis, välimatkat ovat varsin lyhyitä ja kulkeminen helppoa. Onkin taloudellisesti ja toiminnallisesti mahdollista ajatus, että joka kaupunginosassa ja kylässä olisi kaikki olosuhteet tarjolla. Erityisen ilahduttavaa on se, että huikeat 91,3–100 % hyvinkääläistyöistä ja -pojista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Erot sukupuolten ja ikäryhmien välillä ovat vähäisiä. Sen sijaan siinä on huomattavia eroja, mitä nuoret harrastavat. Vuonna 2023 kirjoittamista harrasti vähintään kerran kuukaudessa 8,7–12 % kaikista nuorista yläkoulusta lukioon ja ammattioppilaitokseen, kuvataidetta tai valokuvaamista 27,7–30,9 %, käsitöitä, rakentamista tai laitteiden korjaamista 15,2–21,7 %, musiikkia 17,4–28,5 %, näyttelemistä, sirkusta tai tanssimista 6,3–16 % sekä pelaamista mobiililaitteella tai tietokoneella peräti 58–63,6 %. Näissä näkyi jo paremmin sukupuolten eroja mm. niin, että tytöt kirjoittavat, kuvaavat ja tanssivat enemmän, pojat taas pelaavat. Kouluterveyskyselystä löytyy runsaasti dataa lasten ja nuorten vapaa-ajanvietosta.

Nuorten työllisyys ja toimeentulo

Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli maaliskuussa 2024 koko maassa 12,8 % (11 % maaliskuussa 2023) ja Uudellamaalla 10,8 % (9,4 %). Hyvinkääläisten alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli maaliskuussa 2024 näitä korkeampi, 15,4 %. Vuotta aikaisemmin lukema oli 12,8 %. Koronan alkumetreillä maaliskuussa 2020 työttömyysaste oli ollut Hyvinkäällä vieläkin suurempi, 18,3 %.

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevien 20–29-vuotiaiden hyvinkääläisten määrä on lisääntynyt maaliskuussa 2024 vuoden takaisesta 153 hengestä 178 henkeen, joten vuosikasvu on ollut 16,3 %.

18–24-vuotiaista hyvinkääläisnuorista sai perustoimeentulotukea vuoden 2022 aikana 18,6 % (vuonna 2021 21,2 %). Pitkäaikaisesti toimeentulotukea sai vuonna 2022 vastaavasti 3 % (4 %) ja täydentävää toimeentulotukea 1,9 % (2,1 %).

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–24-vuotiaiden osuus oli vuonna 2018 vastaavan ikäisestä väestöstä 1,0 %, 2020 1,4 % ja 2022 1,2 %. Nuorten aikuisten eli 18–34-vuotiaiden kohdalla osuus on hieman suurempi (vuonna 2018 1,8 %, 2020 2,1 % ja 2023 2,0 %). Määrät ja muutokset ovat samansuuntaiset niin hyvinvointialueella kuin valtakunnallisesti.

Lasten ja nuorten turvallisuus

Hyvinkääläisistä 4. ja 5. luokan oppilaista 16,3 % koki vuonna 2023 fyysistä väkivaltaa vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten taholta. Tässä oli hieman kasvua kahden vuoden takaisesta, jolloin vastaava luku on 14,6 %. Samanlaista pientä kasvua on havaittavissa myös alueellisesti ja valtakunnallisesti. Ehkä tämä johtuu siitä, että tilastojen (mm. THL:n Terve Suomi) mukaan nimenomaan työikäiset ja varsinkin korkeasti koulutetut voivat nykyään varsin huonosti. Tämän pienenevän porukan harteille kun kasataan alati kasvavaa vastuuta koko yhteiskunnasta ja kaikista muista ikäryhmistä. On silmiinpistävä, että vuosien 2021 ja 2023 välillä poikien tilanne fyysisen väkivallan kohdalla on Hyvinkäällä parantunut jonkin verran (laskua 17,5 %:sta 15,6 %:iin), kun taas tyttöjen on huonontunut (kasvu 11,8 %:sta 17,1 %:iin). Onneksi yläkouluikäisten tyttöjen ja poikien sekä lukiopoikien kohdalla tilanne on parantunut vuosien 2021 ja 2023 välillä. Sen sijaan ammattiin opiskelevien tyttöjen ja poikien sekä lukiotyttöjen tilanne on kääntynyt lievästi huonompaan.

Koulukiusaaminen on ikaikainen ilmiö ja sitä tapahtuu edelleen nimenomaan peruskoulussa, sillä 4. ja 5.-luokkalaista joka kymmenes (9,9 %) oli koulukiusattuna vähintään kerran viikossa vuonna 2023; tytöt useammin (12,4 %) kuin pojat (7,4 %). Lukemat vastaavat alueellista ja valtakunnallista tasoa. Sen sijaan lukiossa kiusaaminen on melko marginaalista niin Hyvinkäällä, Keusote-alueella kuin koko Suomessa, sillä esimerkiksi Hyvinkäällä 0,4 % lukiolaisista koki tulleen kiusatuksi vähintään viikoittain vuonna 2023. Sen sijaan ammattiin opiskelevien keskuudessa kiusaaminen on kaksinkertaistunut vuodesta 2021 vuoteen 2023 sekä valtakunnallisesti että alueellisesti ollen nykyään kummassakin 4 %. Vielä enemmän ammattiin opiskelevien kiusaaminen on lisääntynyt Hyvinkäällä, jossa vuoden 2021 lukema

0,8 % on suorastaan räjähtänyt vuoden 2023 lukemaan 6,9 %. Ammatillisessa koulutuksessa olisikin syytä tutkailla tarkemmin, mistä tässä kielteisessä ilmiössä on kysymys.

Seksuaalinen häirintä on huolestuttavan yleistä, sillä 8. ja 9. luokan oppilaista 27,1 % ja lukiolaisista peräti 31,5 % oli kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua ja ahdistelua vuoden aikana viimeisimmän Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan. Voidaan vain toivoa, että näin ikävät lukemat johtuvat nimenomaan tietoisuuden, sensitiivisyyden ja itsekunnioituksen lisääntymisestä sekä ilmoittamiskynnyksen alenemisestä, vaikka ikävä kyllä siitä on selviä merkkejä, että esimerkiksi digitalisaatio on tuonut mukanaan uusia, kielteisiä lieveilmiöitä.

Kouluterveyskyselyn 2023 tärkeimmät nostot myönteisistä ja kielteisistä tuloksista

Taulukkoon 3 on koottu eri ikäisten lasten ja nuorten viisi myönteisintä ja kielteisintä muutosta THL:n Kouluterveyskyselyn 2023 aineistossa verrattuna vuoteen 2021. Myönteisistä tuloksista kannattaa olla Hyvinkäällä ylpeitä ja kielteisiä taas pysähtyä tarkastelemaan, mitä niille voisi tehdä.

MYÖNTEISET MUUTOKSET HYVINKÄÄLLÄ 2021 vs. 2023		
Perusopetus 4. ja 5. lk		
Pojat	1. Osallistunut välituntitoiminnan suunnitteluun	Kasvua 59 % → 68 %
	2. Liikkuu vähintään tunnin päivässä	Kasvua 41 % → 47 %
	3. Osallistunut koulun yhteisten sääntöjen suunnitteluun	Kasvua 57 % → 63 %
	4. Itsetunnon taso on matala	Laskua 11 % → 8 %
	5. On tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä	Kasvua 85 % → 89 %
Työt	1. Kiusaaminen on loppunut tai vähentynyt, kun kiusattu tai kiusaaja on kertonut asiasta koulun aikuiselle	Kasvua 54 % → 61 %
	2. Koulun aikuinen on kiusannut koulussa tämän vuoden aikana	Laskua 17 % → 9 %
	3. On mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista	Kasvua 51 % → 58 %
	4. Harrastaa jotain vähintään yhtenä päivänä viikossa	Kasvua 89 % → 93 %
	5. Tulee hyvin toimeen opettajien kanssa	Kasvua 83 % → 86 %
Perusopetus 8. ja 9. lk		
Pojat	1. On saanut tukea opinto-ohjaajalta oppimiseen ja koulunkäyntiin	Kasvua 74 % → 89 %
	2. Nukkuu arkisin alle 8 tuntia	Laskua 48 % → 32 %
	3. Harjaa hampaat harvemmin kuin 2 krt/pv	Laskua 58 % → 43 %
	4. Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	Laskua 18 % → 9 %
	5. Tuntenut olonsa usein hermostuneeksi, kun ei ole päässyt nettiin	Laskua 22 % → 13 %
Työt	1. On tuntenut itsensä sosiaalisesti ahdistuneeksi	Laskua 56 % → 47 %
	2. Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	Laskua 21 % → 13 %
	3. Kokee pystyvänsä tavoittelemaan itselle tärkeitä asioita	Kasvua 60 % → 67 %
	4. On tuntenut koulu-uupumusta	Laskua 31 % → 24 %
	5. On tuntenut olonsa usein hermostuneeksi, kun ei ole päässyt nettiin	Laskua 26 % → 20 %
Lukio		
Pojat	1. On hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen	Kasvua 13 % → 35 %
	2. Ei koe painoaan sopivaksi	Laskua 36 % → 26 %
	3. On raitis	Kasvua 41 % → 52 %
	4. On ylipainoinen	Laskua 22 % → 14 %
	5. Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä	Laskua 18 % → 11 %
Työt	1. On hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun	Kasvua 28 % → 42 %
	2. Kokee, että terveystarkastuksessa kuunnellaan nuoren mielipidettä	Kasvua 83 % → 89 %
	3. On kokenut seksuaalista väkivaltaa vuoden aikana	Laskua 13 % → 6 %
	4. On hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun yhteisten sääntöjen laatimiseen	Kasvua 10 % → 18 %
	5. Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistään	Kasvua 60 % → 65 %

Ammatillinen oppilaitos		
Pojat	1. Koee, että terveystarkastuksessa kuunnellaan nuoren mielipidettä	Kasvua 76 % → 97 %
	2. Harrastaa liikuntaa omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain	Kasvua 66 % → 81 %
	3. On tuntenut itsensä sosiaalisesti ahdistuneeksi	Laskua 27 % → 15 %
	4. Harjaa hampaat harvemmin kuin 2 krt/pv	Laskua 59 % → 44 %
	5. On mahdollisuus keskustella koulussa aikuisten kanssa mieltä painavista asioista	Kasvua 49 % → 60 %
Työt	1. Harrastaa taidetta tai kulttuuria omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain	Kasvua 27 % → 38 %
	2. Koululounaan syömiseen on varattu riittävästi aikaa	Kasvua 79 % → 90 %
	3. On hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen	Kasvua 20 % → 34 %
	4. Harjaa hampaat harvemmin kuin 2 krt/pv	Laskua 48 % → 37 %
	5. Harrastaa taidetta tai kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa	Kasvua 47 % → 55 %

TAULUKKO 3. Kouluterveyskyselyn 2023 viisi myönteisintä muutosta aikaisempaan verrattuna

Kannattaa muistaa, että nostot ovat sellaisia, joissa on tapahtunut eniten suhteellista muutosta aikaisempaan verrattuna, eivät automaattisesti sellaisia, joilla on kokonaisuuden kannalta suurin merkitys.

Edellä ollut taulukko kannustaa kaupungin, hyvinvointialueen ja yhteistyökumppaneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä tekeviä yksiköitä ja yksittäisiä työntekijöitä jatkamaan samaa hyvää, oikeasuuntaista työtä. Sen sijaan seuraavassa taulukossa 4 on syytä nostaa erikseen sellaisia huomioita niiden seikkojen osalta, joissa Hyvinkäällä on menty Kouluterveyskyselyn 2023 osalta huonompaan suuntaan kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna.

KIELTEISET MUUTOKSET HYVINKÄÄLLÄ 2021 vs. 2023			
Perusopetus 4. ja 5. lk		Huomioita (lisätietoja)	
Pojat	1. Luokan oppilaat viihtyvät usein yhdessä	Laskua 75 % → 62 %	Enemmistö viihtyy, mutta suunta on kielteinen (perusopetus)
	2. Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa nettissä, mutta ei ole onnistunut	Kasvua 29 % → 39 %	Valtakunnallinen ja globaali trendi, johon kaupunki voi puuttua rajallisesti
	3. Koulussa tai koulumatkalla on tapahtunut tapaturma lukuvuoden aikana	Kasvua 48 % → 55 %	Syitä kasvulle ja riskien minimointia on syytä miettiä (perusopetus)
	4. Syö kaikki kouluruuan aterianosat kaikkina koulupäivinä	Laskua 15 % → 8 %	Suunta on huolestuttava ja määrä alhainen (ateriapalvelut ja perusopetus)
	5. Vähintään lievää ahdistusoireilua	Kasvua 16 % → 22 %	Valtakunnallinen ja globaali trendi, suunta huolestuttava (Keusote)
Työt	1. Osallistunut oppituntien sisällön suunnitteluun	Laskua 71 % → 63 %	Enemmistö osallistuu, mutta suunta on kielteinen (perusopetus)
	2. Mieliälään liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana	Kasvua 25 % → 33 %	Valtakunnallinen ja globaali trendi, suunta huolestuttava (Keusote)
	3. Luokassa on usein rauhallista	Laskua 31 % → 21 %	Suunta on huolestuttava ja määrä varsin alhainen (perusopetus)
	4. Terveystarkastuksessa puhutaan lapselle tärkeistä asioista	Laskua 74 % → 67 %	Enemmistön mielestä puhutaan, lievästi kielteinen suunta (Keusote)
	5. Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa nettissä, mutta ei ole onnistunut	Kasvua 41 % → 48 %	Valtakunnallinen ja globaali trendi, johon kaupunki voi puuttua rajallisesti
Perusopetus 8. ja 9. lk		Huomioita (lisätietoja)	
Pojat	1. Helppo päästä koulupsykologin vastaanotolle	Laskua 67 % → 60 %	Enemmistö kokee pääsevänsä, lievästi kielteinen suunta (Keusote)
	2. Hyvät vaikutusmahdollisuudet kouluruokailuun	Laskua 25 % → 21 %	Suunta on lievästi kielteinen ja määrä melko alhainen (ateriapalvelut)
	3. Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun	Laskua 29 % → 25 %	Suunta on lievästi kielteinen ja määrä melko alhainen (perusopetus)
	4. Käyttää sähkösavukkeita päivittäin	Kasvua 6 % → 11 %	Valtakunnallinen trendi, suunta huolestuttava (Keusote, Elämäni Sankari ry)
	5. Helppo päästä koulukuraattorin vastuunotolle	Laskua 67 % → 62 %	Enemmistö kokee pääsevänsä, lievästi kielteinen suunta (Keusote)

Tytöt	1. Oppimiseen ja koulunkäyntiin tukea tarvinnesta apua saaneet: Muu opettaja	Laskua 87 % → 72 %	Enemmistö kokee saaneensa apua, kielteinen suunta (perusopetus)
	2. Käyttää sähkösavukkeita päivittäin	Kasvua 1 % → 11 %	Valtakunnallinen trendi, suunta huolestuttava (Elämäni Sankari ry, Keusote, Nuorisopalvelut)
	3. Helppo päästä koulukuraattorin vastaanotolle	Laskua 66 % → 53 %	Yli puolet kokee pääsevänsä, suunta huolestuttava (Keusote)
	4. Helppo päästä koulun terveydenhoitajan vastaanotolle	Laskua 80 % → 68 %	Enemmistö kokee pääsevänsä, suunta huolestuttava (Keusote)
	5. Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun	Laskua 19 % → 12 %	Suunta on kielteinen ja määrä varsin alhainen (Perusopetus)
Lukio		Huomioita	
Pojat	1. Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa	Laskua 42 % → 31 %	Suunta on kielteinen, määritelmä vaatii tarkennusta (kulttuuripalvelut, lukio)
	2. Alaikäisten välittämisen kautta hankkima alkoholi	Kasvua 93 % → 100 %	Suunta on kielteinen ja määrä huolestuttava (Elämäni Sankari ry, Keusote, nuorisopalvelut, lukio)
	3. Hyvät vaikutusmahdollisuudet oppituntien järjestelyihin	Laskua 42 % → 34 %	Suunta on lievästi kielteinen (lukio)
	4. Koululounaan syömiseen on varattu tarpeeksi aikaa	Laskua 87 % → 80 %	Selkeän enemmistön mielestä aikaa on riittävästi, ei vaadi toimenpiteitä
	5. Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kk aikana	Kasvua 21 % → 27 %	Suunta on lievästi kielteinen (Keusote, lukio, nuorisopalvelut)
Tytöt	1. Oppimisyhteisön ilmapiiri on hyvä	Laskua 68 % → 51 %	Enemmistö kokee, että ilmapiiri on hyvä, suunta kielteinen (lukio)
	2. Helppo pääsy koulun lääkärin vastaanotolle	Laskua 63 % → 47 %	Valtakunnallinen trendi, suunta on huolestuttava (Keusote)
	3. Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana	Kasvua 34 % → 42 %	Suunta on huolestuttava, viranomaisten on vaikea puuttua
	4. Huomannut olevansa netissä, vaikka ei ole huvittanut	Kasvua 49 % → 60 %	Suunta on huolestuttava ja määrä korkea, viranomaisten on vaikea puuttua
	5. Kokenut positiivista mielensterveyttä viimeisen kahden viikon aikana	Laskua 21 % → 12 %	Suunta on huolestuttava ja määrä erittäin huolestuttava (Keusote, lukio, nuorisopalvelut, Verso ry, Hymise ry)
Ammatillinen oppilaitos		Huomioita	
Pojat	1. Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla	Kasvua 11 % → 28 %	Suunta on huolestuttava. Puuttuminen mahdollista koulussa, mutta vaikeaa vapaa-ajalla (Hyria)
	2. Hyvät vaikutusmahdollisuudet oppituntien järjestelyihin	Laskua 61 % → 45 %	Suunta on huolestuttava (Hyria)
	3. Kokee pystyvänsä tavoittelemaan itselle tärkeitä asioita	Laskua 86 % → 71 %	Enemmistö kokee, että pystyy tavoittelemaan, suunta lievästi kielteinen (Hyria)
	4. Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana	Kasvua 1 % → 10 %	Suunta on erittäin huolestuttava ja ilmiöön on puuttuttava (Hyria)
	5. Kokenut usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä	Kasvua 14 % → 25 %	Suunta on huolestuttava ja määrä korkea, oppilaitoksen on vaikea puuttua
Tytöt	1. Oppimisyhteisön ilmapiiri on hyvä	Laskua 64 % → 42 %	Suunta on huolestuttava (Hyria)
	2. Helppo päästä koulupsykologin vastaanotolle	Laskua 64 % → 43 %	Suunta on huolestuttava (Keusote)
	3. Ongelmia oppimisyhteisön ilmapiirissä	Kasvua 3 % → 16 %	Suunta on huolestuttava (Hyria)
	4. Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista	Laskua 53 % → 37 %	Suunta on huolestuttava, haasteena asuinkuntien moninaisuus (Hyria, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut)
	5. Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille	Laskua 29 % → 17 %	Suunta on huolestuttava, haasteena asuinkuntien moninaisuus (Hyria, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut)

TAULUKKO 4. Kouluterveyskyselyn 2023 viisi kielteisintä muutosta aikaisempaan verrattuna

3.4 Työikäiset

Työikäisiä eli 18–64-vuotiaita oli joulukuun 2023 lopussa Tilastokeskuksen mukaan Hyvinkäällä 27.152, mikä on 57,9 % koko väestöstä.

Työikäisten terveys

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25–64-vuotiaiden osuus on pysynyt Hyvinkäällä samalla tasolla (21,5 %) vuosina 2019–2021. Vuonna 2022 heitä oli hieman enemmän eli 21,8 % ja vuonna 2023 taas jonkin verran enemmän, 22,2 %. Sekä valtakunnallisesti että paikallisesti naisten osuus on noin 2 %-yksikköä suurempi kuin miesten.

Depressiolääkkeistä korvausta saaneiden 18–64-vuotiaiden osuus 1.000 vastaavan ikäistä kohtaan on kasvanut vuosittain niin, että vuonna 2019 Hyvinkään lukema oli 97,7 henkilöä, vuonna 2021 104,6 ja vuonna 2022 109,2. On huomionarvoista, että vuonna 2022 miesten lukema oli 77,5 ja naisten 141,7. Koko maan lukemat ovat samaa luokkaa ja myös sukupuolten ero samansuuntainen.

Diabetesta sairastavien osuus on pysynyt viime vuosina käytännössä samalla tasolla. Vuosina 2019–2023 erityiskorvattavaan diabeteslääkitykseen oikeutettuja oli 25–39-vuotiaista 1,5–1,8 % ja 40–64-vuotiaista 7,0–7,3 %.

Työikäisten työssäkäynti ja toimeentulo

Työnvälitystilastojen (TEM) mukaan työnhakijoita oli maaliskuussa 2024 Hyvinkäällä 4.030, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 4.260. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,9 %, kun vastaava luku maaliskuussa 2023 oli 10,6 %. Pitkäaikaistyöttömiä on tällä hetkellä (maaliskuussa 2024) 976 henkeä, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 1.006. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on 270 (317). Vaikeasti työllistyviä oli vuonna 2023 15–64-vuotiaista sama määrä kuin aikaisemmin: 4,9 %. Miehiä oli hieman enemmän (5,2 %) kuin naisia (4,6 %). Vuonna 2021 lukema oli 5,6 %, joten tilanne on hieman parantunut.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden kotitalouksien määrä on laskenut. Vuonna 2022 määrä oli 742 kotitaloutta. Edellisvuoteen verrattuna määrä on laskenut sadan kotitalouden verran. 18–24-vuotiaista 3 % vastaavan ikäisestä väestöstä sai pitkäaikaisesti toimeentulotukea vuonna 2022. 25–64-vuotiaissa osuus oli 2,9 %. Kaikista pitkäaikaista toimeentulotukea saaneista yksin asuvia naisia oli 8,7 % vuonna 2022 ja yksin asuvia miehiä 13,7 %.

Työkyky

Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneita 25–64-vuotiaita hyvinkääläisiä oli vuonna 2022 tuhatta vastaavan ikäistä kohti 30,7 ja seuraavana vuonna 33,4. Vuonna 2023 miesten lukema oli 20,1 ja naisten 47,0. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–64-vuotiaiden hyvinkääläisten osuus oli sekä vuonna 2022 ja 2023 5,2 %, mikä oli vuonna 2023 sama kuin koko maassa.

Kulttuuri ja liikunta

TEAvisarin mukaan Hyvinkää on parantanut vuodesta 2021 juoksuaan melkoisesti, sillä Hyvinkää sai vuonna 2023 kulttuurin edistämisen pistemäärän 73, kun aikaisemmin se oli 62 (maksimiarvo on 100). Vuonna 2023 kulttuurin valtakunnallinen keskiarvo oli 71.

Liikunnan edistämisen kohdalla trendi on ollut samalla tavoin suotuisa, sillä vuoden 2020 TEA-mittauksessa Hyvinkää sai arvon 68 ja vuonna 2022 huomattavasti paremman, 76. Vuonna 2022 valtakunnallinen liikunnan keskiarvo oli 72. Kunnan valtionosuuteen osaltaan vaikuttavaa TEAvisaria käsitellään lähemmin luvussa 4 ja liitteissä 3–4. Vuosina 2023 ja 2024 on jo tehty monia toimenpiteitä kulttuurin ja liikunnan TEAvisari-tulosten parantamiseksi.

Osallisuus

Hyvinkään äänestysaktiivisuus oli vuoden 2021 kuntavaaleissa 50,2 %, kun edellisissä kuntavaaleissa 2017 se oli 54,4 %. Äänestysaktiivisuus siis laski 4,2 %-yksikköä. Seuraavan kerran kuntavaalit järjestetään vuonna 2025. Ensimmäistä kertaa tammikuussa 2022 käytyjen hyvinvointialuevaalien äänestysprosentti jäi Hyvinkäällä 43,3 %:iin. Tämä oli jonkin verran alhaisempi kuin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella (45,1 %) ja koko maassa (47,5 %). Vuoden 2023 eduskuntavaalien äänestysprosentti oli koko maassa 72 %, Uudenmaan vaalipiirissä 70,8 % ja Hyvinkäällä 69,6 %. Vuoden 2024 presidentinvaalien 1. kierroksen äänestysaktiivisuus oli koko maassa 75,0 %, Uudellamaalla 76,1 % ja Hyvinkäällä 73,4 %. Presidentinvaalien 2. lukemat olivat hieman matalammat: koko maassa 70,7 %, Uudellamaalla 73 % ja Hyvinkäällä 69,3 %. Kuten voi nähdä, äänestysaktiivisuus on Hyvinkäällä kautta linjan alhaisempaa.

Vuoden 2023 osallistuvan budjetoinnin ehdotusvaihe päättyi 31.1.2023, jonka seurauksena saatiin kuntalaisilta 170 ehdotusta siitä, miten varattu 35.000 € määräraha tulisi käyttää. Ehdotuksista 37 eteni 13.3.–23.3.2023 toteutettuun äänestykseen. Äänestykseen osallistui 737 hyvinkääläistä ja ääniä annettiin 3.482. Eniten ääniä saivat ja 2023 toteutettaviksi valikoituivat seuraavat: 1) Ilmainen puistoruokailu kesäaikaan lapsille, 2) lahjoitus Hope ry:lle, 3) grillipaikkoja kaupunkiin, 4) pitkospuut Sveitsiin, 5) suojaa auringolta päiväkotien pihoidille, 6) vanhuksille ohjelmaa ja 7) pitkospuut kuntopolulta Terveysmetsään itäpuolelta. Kaikki ehdotukset toteutettiin vuonna 2023.

Osana osallistuvaa budjetointia myös kylien oli mahdollista hakea 15.000 € talkoorahaa 31.1.2023 mennessä. Kyläasiain neuvottelukunta käsitteli saadut ehdotukset, minkä perusteella kaupunginjohtaja päätti, että Ridasjärven kentän kunnostukseen annetaan 10.000 €, Kytäjän kyläyhdistykselle 4.000 € Avoimet kylät -tapahtuman järjestämiseen ja 1.000 € Kaukasten asukasyhdistykselle luontopolun kunnostamiseen.

3.5 Ikäihmiset

Hyvinkääläisistä 24,1 % (11.324 henkeä) oli 65 vuotta täyttäneitä vuoden 2023 lopussa. Naisia heistä oli hieman enemmän, 56,9 %. Vuonna 2022 eläkeikäisten osuus koko Hyvinkään väestöstä oli 23,8 % ja vuonna 2021 23,3 %. Vuonna 2012 saman ikäisten osuus koko väestöstä oli 17,7 % eli ikääntyneiden suhteellinen osuus on kasvanut voimakkaasti. 85 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2023 joulukuussa 1.405, joista 68,3 % on naisia. 85 vuotta täyttäneitä on koko väestöstä 3,0 %, mikä on sama kuin vuosi sitten. Kaksi vuotta aiemmin 85 vuotta täyttäneitä oli 2,8 %.

Ikäihmisten toimintakyky ja asuminen

Kotona asuvia 75–84-vuotiaita oli vuonna 2022 Hyvinkäällä 96,3 % ja yli 85-vuotiaita 83,9 %. Trendi on ollut hieman laskeva viime vuosina. Säännöllisen kotihoidon 65 vuotta täyttäneitä asiakkaita oli 6,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2022

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneitä hoidettavia vuonna 2022 oli 2,0 % vastaavan ikäisistä (edellisenä vuonna 1,6 %). 85 vuotta täyttäneiden kohdalla lukema oli vuonna 2022 6,7 %, kun edellisenä vuonna se oli 5,1 %. Omaishoidontuen asiakkaita on Hyvinkäällä ollut viime vuosina vuoden aikana kaiken ikäisistä 6–7 henkilöä tuhatta asukasta kohti, joten omaishoidontuen asiakkaita voidaan laskea olevan noin 250–300. Omaishoitajien ja -hoidettavien asiat sekä niihin liittyvät huolet ovat olleet syystä paljon esillä HVA-uudistuksen ja varsinkin Keusoten ikäihmisille suunnattujen palvelujen kehittämisen myötä.

Ikäihmisten terveys

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen osuus 65 vuotta täyttäneistä on jatkanut loivaa laskuaan Hyvinkäällä. Osuus oli 61,5 % vuonna 2018, 60,9 % vuonna 2021 ja 60,2 % vuonna 2022.

Yli 65-vuotiaiden kohdalla erityiskorvattuun Alzheimer-lääkitykseen (1,9 % vuonna 2021 ja 0,9 % vuonna 2023) ja sepelvaltimotaudin lääkitykseen (10,5 % vuonna 2021 ja 9,9 % vuonna 2023) oikeutettujen osuus on laskenut viime vuosina jonkin verran. Sen sijaan astman osalta tilanne on pysynyt aika samana (11,4 % vuonna 2021 sekä 11,1 % vuosina 2022–2023). Sama koskee eläkeikäisten diabetesta, johon sai vuonna 2023 erityiskorvattua lääkitystä 17,3 %, mikä on sama lukema kuin vuonna 2021.

Verenpainelääkkeitä käyttävien seniorien osuus on jatkanut laskuaan Hyvinkäällä. Vuonna 2018 osuus oli 23,4 %, vuonna 2021 20,4 % ja vuonna 2023 18,7 %. Influenssarokotuksen otti vuonna 2023 65 vuotta täyttäneistä suomalaisista 60,7 %.

Ikäihmisten toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus on pysynyt samalla tasolla edellisvuosiin ja koko maan keskiarvoon nähden. Osuus oli vuonna 2022 1,3 % (koko maa 1,7 %).

Myös eläkkeensaajien asumistukea saavien asuntokuntien osuus on pysynyt hyvin samanlaisena niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Hyvinkäällä osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli 8,0 % ja koko maassa 7,5 % vuonna 2022.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita yli 65-vuotiaita oli Hyvinkäällä vuonna 2022 0,1 % saman ikäisestä väestöstä.

3.6. Turvallisuus

Turvallisuus ja sen tunne ovat tärkeä osa hyvinvointia. Hyvinkään kaupungin tekemä turvallisuustyö sai kaivattua vahvistusta vuonna 2023, kun uusi turvallisuuspäällikkö aloitti työssään 1.4.2023.

Pelastustoimen kohteeseen saapumisaikatavoite saavutettiin 61 % tehtävistä. Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö oli perillä kohteessa keskimäärin 7:40 minuutissa, vuonna 2021 7:30 minuutissa. Heikoin tilanne oli tiiviisti rakennetulla I-riskialueella, jossa kohde tulisi saavuttaa kuudessa minuutissa hälytyksestä. Tavoite saavutettiin 32 % lähdistä. Pelastusyksiköiden lähtöaika oli keskimäärin 1:30 minuuttia, tavoitteen ollessa 60 sekuntia.

Poliisin toimintavalmiusaika mitataan 80. persentiili-arvolla. Kyseessä on se aika, missä 80 % A-kii-reellisyyssluokan tehtävistä ollaan paikalla. Itä-Uudenmaan poliisin toimintavalmiusaika Hyvinkäällä oli 9:35 minuuttia. Hyvinkään toimintavalmiusaika oli Itä-Uudenmaan toiseksi paras. Paras aika oli Järvenpäässä 8:50. Heikoin toimintavalmius oli Myrskylässä 30:10. Vantaalla toimintavalmiusaika oli 9:55 ja Keravalla 12:00.

Vuonna 2022 Hyvinkäällä oli pelastustoimen rakennuspalotehtäviä 92 kappaletta. Merkittävä osa näistä oli tarkastus- ja varmistustehtäviä luokassa 'rakennuspalo, pieni'. 17 hälytystehtävää oli luokassa 'rakennuspalo, keskisuuri tai suuri'. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos raportoi tulipalojen ja muiden onnettomuuksien määrän hieman lisääntyneen toimialueellaan. Tulipalojen osuus pelastustehtävistä oli noin 11 %. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella menehtyi tulipaloissa neljä henkilöä. Erilaisissa onnettomuuksissa menehtyi 30 henkilöä ja loukkaantui 591 henkilöä. Pelastuslaitoksen ambulanssien kokonaistehtävämäärät kasvoivat noin kahdella tuhannella. Kokonaistehtävämäärä vuonna 2022 oli 42.830. Hyvinkään sairaanhoitoalueella tehtävämäärä oli 15.269 kappaletta. Vuonna

2020 tehtävämäärä oli 13.372 ja vuonna 2021 14.447. Ylimääräiset kiireelliselle ensihoidolle kuulumattomat tehtävät kuormittavat järjestelmää ja hidastavat avunsaantia kiireellisessä hoidossa.

Poliisin tietoon tulleita omaisuusrikoksia oli vuonna 2022 yhteensä 2.354. Omaisuusrikokset ovat lähinnä lieviä näpistyksiä ja vahingontekoja. Ryöstöjä ja kiristyksiä kirjattiin poliisin järjestelmään 37 kappaletta. Vuonna 2021 ryöstäjä ja kiristyksiä ilmoitettiin 29 kappaletta ja vuonna 2020 95 kappaletta. Henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia oli 314 kappaletta. Vuonna 2021 280 kappaletta ja vuonna 2020 302 kappaletta. Tapauksista merkittävin osuus on pahoinpitelyitä tai lieviä pahoinpitelyitä, joita oli vuonna 2022 274 kappaletta. Vuonna 2020 seksuaalirikoksia kirjattiin 26 kappaletta. Liikenne rikoksia poliisin tietoon tuli 765 kappaletta. Rattijuopumuksia ja huumaantuneena ajamisia poliisi havaitsi 122 kappaletta.

4 Hyvinkään HYTE-kerroin ja TEAvisari

Kunnissa on otettu 1.1.2023 käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa, HYTE-kerroin. Kerrointa on toki mitattu jo pidempään. Kyse on kunnan peruspalvelujen valtiosuutta koskevaan lakiin (618/2021 § 15) kirjatusta kannustimesta. Se tarkoittaa, että kunnan saaman valtiosuuden suuruus määräytyy osittain (noin 3 %) kunnan tekemän hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn perusteella. Kannustimella on haluttu varmistaa ja lisätä kuntien aktiivisia toimia asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-palveluiden irtauduttua kunnista hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa vuoden 2023 alusta.

Myös hyvinvointialueille on suunnitteilla oma HYTE-kertoimen mukainen kannustin vuodesta 2026 alkaen. Tällä pyritään rohkaisemaan puolestaan alueita sellaiseen hyvinvointia ja terveyttä edistävään toimintaan, joka kohdistuu nimenomaan

- a) kansansairauksien ehkäisyyn
- b) ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja tapaturmien vähentämiseen
- c) syrjäytymisen ehkäisyyn
- d) sosiaalisen hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2024.)

Vaikka kaikki sote-palvelut sekä pelastustoimen ja oppilashuollon palvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle, myös kunnat pystyvät edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä olemassa olevien resurssiensa ja pääasiassa lakisääteisten palveluidensa, kuten varhaiskasvatuksen, opetuksen, infrastruktuurista ja elinvoimasta huolehtimisen sekä liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotyön, kautta. Kuten aiemmin kuvioista 4 ilmeni, nykykaupungin fokus kohdistuu resurssien suuntaamana

- a) hyvinvointia ja terveyttä edistävien olosuhteiden luomiseen
- b) ennakointiin ja riskien tunnistamiseen
- c) uusien mahdollisuuksien tarjoamiseen.

Kuntaliiton sivuilla erityisasiantuntija Olli Riikonen (2023) esittääkin kuntien suuntaan osuvan kysymyksen: *"Miten saadaan sohvaperunat salille, yhteyksiä yksinäisille ja työtä työttömille?"*.

HYTE-kertoimeen myönteisesti vaikuttavaa työtä tehdään kaupungilla jo nyt olemassa olevin resurssein niiden palvelualueiden toimesta, jotka on esitelty luvussa 1. Edelleen, neljän vuoden Keusote-kuntayhtymän ja yhden vuoden Keusote-hyvinvointialueen toimimisen jälkeen, on silti tarpeen muistuttaa, että kaupungilla ei ole enää HVA-uudistuksen myötä tarkoituksenmukaista, talousviisasta tai lainmukaista olla määrärahoja sote-työhön tai vaikkapa yhdistyksiltä hankittavan korjaavan, ei-lakisääteisen sote-työn alihankkimiseen. Toisaalta on edelleen tarpeen muistuttaa säännöllisesti, että kaupungilla ei ole työskennellyt vuoden 2018 jälkeen ainuttakaan sote-ammattilaista. Kolmanneksi on huomattava, että kunnan HYTE-kertoimeen vaikuttavat vain sellaiset tekijät, joista on saatavilla valtakunnallista ja riittävän luotettavaa ja vertailukelpoista dataa. Tämä aiheuttaa sen, että kertoimeen eivät välttämättä vaikuta esimerkiksi kaikki sellaiset kuntakohtaiset, olosuhteiden pohjalta räätälöidyt toimenpiteet kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen tai teknisen toimialan osalta, joilla kuitenkin on myönteisiä vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin.

Kuntien ja jatkossa myös hyvinvointialueiden palkitseminen onnistuneesta hyte-työstä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys ja päinvastoin. Lisäksi sote-kustannusten kasvun hillitseminen edellyttää, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja ongelmien syvenemistä ehkäistään laajasti ihmisten arkiympäristöissä. Hyvinvointia ja terveyttä ei kannata

lähteä edistämään korjaavissa sote-palveluissa vasta siinä vaiheessa, kun ne on jo menetetty. Edellytyksiä koko väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat mm. varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, elinvoima ja muut nykyisen kuntaorganisaation tehtävät.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vakiintuneella syklillä tilastojen ja kyselylomakkeiden avulla tietoa kaikkien kuntien eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruun kautta selvitetään mm. hyvinvointia ja terveyttä edistäviä resursseja ja poikkihallinnollisia käytänteitä. Myös Hyvinkään kaupungille tämä prosessi tarjoaa tietoa kuntamme tilanteesta suhteessa koko maahan, eri hyvinvointialueisiin ja kiinnostaviin verrokkikuntiin. Tietoja käytetäänkin Hyvinkäällä tavoitteiden asettamisen, päätöksenteon, johtamisen ja arkisen työn tukena.

TEAvisarin tiedot kerätään kunnilta niin, että linkki sähköiseen tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään joko keväällä (maalis-huhtikuussa) tai syksyllä (lokakuussa) tiedonkeruuvuorossa olevan sektorin johtavalle virkahenkilöstölle. Liikunnan, ammatillisten oppilaitosten ja lukioden tiedonkeruut toteutetaan parillisina vuosina, kun taas peruskoulujen, kuntajohdon ja kulttuurin tiedonkeruut parittomina. Vastaamiseen tarvittavat tunnukset lähetetään toimialan vastuulliselle viranhaltijalle. Lomakkeiden mallipohjat löytyvät sivustolta: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tiedonkeruut>. TEAvisarin tietoja kerätään myös Hyvinkäällä seuraavasti:

TEA-tiedonkeruun sektori	Viimeisimmän tiedonkeruun ajankohta	Seuraavan tiedonkeruun ajankohta	TEA-tiedonkeruun vastuutaho
1. Kuntajohto	Kevät 2023 (vastattu)	Kevät 2025	Kaupungin johto
2. Kulttuuri	Kevät 2023 (vastattu)	Kevät 2025	Kaupungin kulttuuritoiminnasta vastaavat viranhaltijat
3. Liikunta	Kevät 2022 (vastattu)	Kevät 2024 (vastattu)	Kaupungin liikuntatoiminnasta vastaavat viranhaltijat
4. Perusopetus	Syksy 2023 (vastattu)	Syksy 2025	Kaupungin jokaisen koulun rehtori
5. Lukio ja ammatillinen koulutus	Syksy 2022 (vastattu)	Syksy 2024	Kaupungin jokaisen toimipisteen rehtori
6. Perusterveydenhuolto	2022	2024	KEUSOTE
7. Ikääntyneiden palvelut	Päättynyt, viimeksi 2015	-	KEUSOTE

TAULUKKO 5. TEA-tiedonkeruun sektorit, ajankohdat ja vastuutahot kaupungilla

Vuoden 2023 keväällä kaupungin virkamiehet vastasivat kuntajohdon ja kulttuurin, syksyllä 2023 perusopetuksen ja keväällä 2024 liikunnan kyselyihin. Kuluvana vuonna TEAvisari-aineistoa kerätään vielä syksyllä 2024 lukiokoulutuksen osalta. Lukion osalta kyselyyn tulee näillä näkymin vastaamaan lukion rehtori ja kehittäjärehtori sekä sivistystoimenjohtaja. Hyvinvointipäällikkö on ollut tarvittaessa kaikissa TEAvisarin aineistonkeruissa substanssiosaajien tukena.

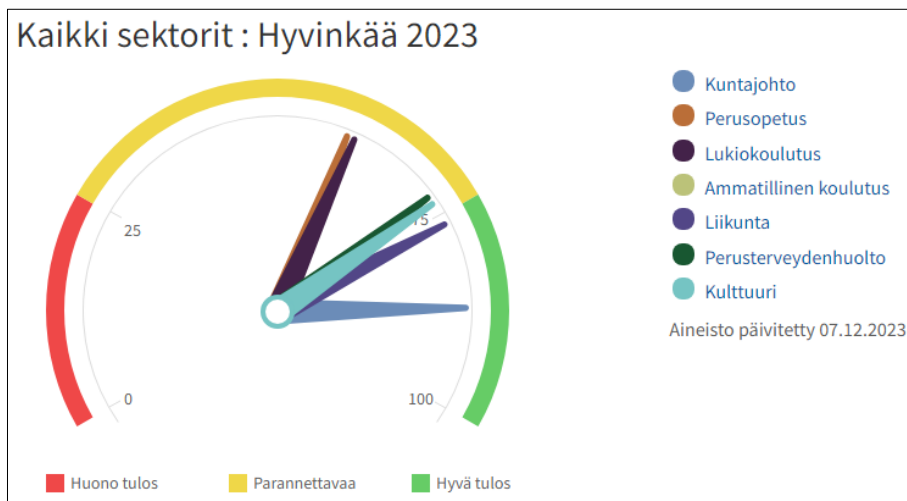
Kuten seuraavalla sivulla olevasta taulukosta 6 näkyy, Hyvinkää kaupungin toiminta asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi on keskitasoa, sillä Hyvinkään kaikkien sektorien TEAvisari-pistemäärä on 69, kun koko maan osalta se on 70 ja Keski-Uudenmaan 69. Taulukossa 6 on myös alueellista vertailua yksittäisten sektorien osalta. Ammatillisen koulutuksen lukema puuttuu Hyvinkään osalta siksi, että Hyvinkään kaupunki ei tuota itse ammatillisen koulutuksen palveluita.

Pisteet	Hyvinkää	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Kanta-Hämeen hyvinvointialue	Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	69	69	67	65	70
Kuntajohto	87	79	79	76	82
Perusopetus	59	63	65	63	65
Lukiokoulutus	60	71	67	56	65
Ammatillinen koulutus	..	59	66	61	64
Liikunta	76	76	67	60	72
Perusterveydenhuolto	72	72	60	64	70
Kulttuuri	73	65	68	74	71

TAULUKKO 6. Hyvinkään, kolmen hyvinvointialueen ja koko maan TEAvisari

Hyvinkään edellinen kokonaispistemäärä oli 67, joten pientä nousua on tapahtunut. Paremman pistemäärän saavuttaminen on kuitenkin helpommin sanottu kuin tehty, eikä se ole vain meistä itsestämme kiinni, sillä kyseessä on kova kilpailu rajallisista resursseista paitsi itsensä, myös 308 muun kunnan kanssa. Onkin mahdollista, että vaikka Hyvinkää parantaisi jatkossa hyte-juoksuaan entisestään, muut kunnat voivat juosta vielä kovempaa.

Alapuolella olevasta kuviosta 9 näkyy visuaalisesti helpommin hahmotettavassa muodossa eri sektorien saamat pistemäärät Hyvinkäällä. TEAvisari-sivustolla voi pureutua yksityiskohtaisesti kuhunkin sektoriin ja niiden alta löytyviin kymmeniin alateemoihin. Hyvinkäällä voidaan olla TEAvisari-kokonaisuuteen tyytyväisiä. Toki kirittävääkin aina löytyy, varsinkin yksityiskohdissa.

KUVIO 9. Hyvinkään TEAvisari-pisteet vuonna 2023

Edeltä näkyy, että kuntajohdon osalta Hyvinkää pärjää mainiosti. Myös liikunnan, kulttuurin ja perusterveydenhuollon (Keusote) kohdalla olemme valtakunnallisen keskitason yläpuolella. Sen sijaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen puolella on vielä parannettavaa, mutta niissäkin vain tietyiltä osin, mistä myöhemmin lisää.

Taulukossa 7 on puolestaan esitelty Hyvinkään kaupungin TEAviisari-pisteet sektoreittain viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Nuolet kuvaavat karkeasti suuntaa, mihin kunkin sektorin pisteet ovat muuttuneet varsinkin parin viimeisimmän vuoden aikana.

Pisteet	Trendi	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kaikki sektorit	↗	69	66	65	66	71	69	72	72	67	68	66
Kuntajohto	↗	87	..	76	..	78	..	66	..	63
Perusopetus	↘	59	..	62	..	63	..	67	..	66
Lukiokoulutus	↘	..	60	..	57	..	72	..	79	..	68	..
Ammatillinen koulutus	
Liikunta	↗	..	76	..	68	..	70	..	75	..	57	..
Perusterveydenhuolto (HVA)	→	..	72	..	67	..	75	..	71	..	67	..
Kulttuuri	↗	73	..	62

TAULUKKO 7. Hyvinkään TEAviisari-pisteet ja muutostrendi sektoreittain vuosina 2013–2023

Syvällisempi paneutuminen TEAviisariin osoittaa, että eri sektoreiden kesken ja eritoten niiden sisällä on paljon vaihtelua; suurimmaksi osaksi Hyvinkää suoriutuu kunnialla, joissain asioissa ollaan luokan priimuksia ja jossain on parannettavaa. Esimerkiksi meillä tehdään tunnollisesti suuri määrä (arviolta 36 kpl) erilaisia lakisääteisiä, hyvinvointia käsitteleviä suunnitelmia ja Hyvinkäällä kokoontuu aktiivisesti sama, pysäyttävä määrä (36 kpl) kuntalaisten hyvinvointia edistämään pyrkiviä työryhmiä (ks. liite 1), kun taas mm. lapsiparlamenttitoimintaa tai ennakkovaikutusten arviointia pitäisi eittämättä kehittää.

Toisaalta siinäkin on petrattavaa, että Hyvinkäällä kyllä tehdään monia TEAviisari-pisteisiin ja HYTE-ker-toimeen vaikuttavia asioita käytännössä, mutta ei ehkä tiedosteta sitä tai ainakin asioista puhutaan eri nimillä. Hyvinkäällä ei esimerkiksi ole arvioitu mielekkääksi, kustannustehokkaaksi ja lisäarvoa tuottavaksi ottaa käyttöön muutaman kymmenen kunnan kokeilemaa Kaikukortti-järjestelmää, sillä tarkemman perehtymisen pohjalta sen on huomattu pitävän sisällään myös monia riskejä ja – mikä tärkeintä – Hyvinkään kaupunki madaltaa jo muutenkin monin, vaikutusmahdollisuuksiensa piirissä olevin tavoin heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten kulttuuripalveluihin osallistumisen kynnystä. Kuten valtuustoaloitteeseen syksyllä 2023 annetusta vastauksesta (13.11.2023 § 101) selviää, Kaikukortti on vain yksi, sote-uudistuksen myötä muuttuneista rakenteista jälkeen jäänyt mekanismi monien joukossa, joka ei toisi Hyvinkäällä mitään lisäarvoa, vaan päinvastoin teettäisi enemmän työtä, mahdollistaisi sote-palveluille kuuluvien tehtävien säilyttämisen kunnalle ja lisäisi kustannuksia nykyisestä.

Toinen hyvä esimerkki siitä, miten Hyvinkään kaupungin tosiasiaa tekemää, mutta usein tunnistamatta ja varsinkin julkisesti tunnustamatta jäävää hyte-työtä tulisi tehdä entistä enemmän näkyväksi, on se, että kaupunki tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä tekeviä yhdistyksiä,

seuroja ja järjestöjä monin tavoin. Pääasiassa tämä liikuntaseurojen sekä kulttuuri-, nuoriso- ja hyteyhdistysten tukeminen tapahtuu

- myöntämällä avustuksia (€) avustussääntöjen, määrärahojen ja lainsäädännön puitteissa
- antamalla yhdistysten käyttöön maksutta tai edullisesti kaupungin tiloja
- tarjoamalla yhdistyksille mm. asiantuntija-, verkostoitumis- ja viestintätukea.

Tästä huolimatta julkisissa puheenvuoroissa ja varsinkin sosiaalisessa mediassa väitetään edelleen harmillisen usein ja totuuden vastaisesti, ettei kaupunki tue yhdistyksiään tai arvosta niiden tekemää työtä. Taulukosta 8 voi kuitenkin nähdä, että itse asiassa kaikki Keusote-alueen kunnat, Hyvinkään kaupunki mukaan lukien, tukevat varsin avokätisesti ja vapaaehtoisesti yhdistyksiään. Etenkin monia tukemisen epäsuoria muotoja, kuten tiloja ja olosuhteita, vain pidetään itsestään selvyyksinä.

	HYVINKÄÄ	JÄRVENPÄÄ	MÄNTSÄLÄ	NURMIJÄRVI	PORNAINEN	TUUSULA	YHT.
Asukasluku (31.12.2023)	46.903 (22,8 %)	46.475 (22,6 %)	20.950 (10,2 %)	44.773 (21,8 %)	4.975 (2,4 %)	41.334 (20,1 %)	205.410
Yhdistyksiä	250–300	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei tietoa	Ei tietoa	-
Hyte-avustukset	97.000 (36 %) +10.000 € ohjataan ruoka-apuun	30.000	25.000	48.600	-	67.000 <i>Yleishyöd. yhdistykset, eläkeläisjärjestöt, erityisliikunta, hyvinvoinnin edistäminen</i>	267.600
Liikunta-avustukset	93.000 (20 %)	55.000	30.000	196.200	29.000	50.000	453.200
Nuorisoavustukset	27.500 (26 %)	20.000	14.000	28.350	1.000 (2022)	15.000	105.850
Kulttuuri-avustukset	101.200 (27 %) + 540.245 € kulttuuri- ja taidelaitosten avustukset	98.000	20.000	32.850	Ei tietoa	125.000	377.050
OSBU	25.000 + 25.000 € muut (14 %)	80.000	-	25.000	20.000	200.000	350.000
Kohtaamispaikko-toiminnan tilat	50.000 <i>Järjestökeskus Onnen-silta: 50.000 + Kaupungin tilat ovat maksuttomat tai yhdistyshintaiset</i>	<i>Tuetaan</i>	36.000 (2023)	- Suopolun kohtaamispaikka - Kunnan tilat maksuttomat	<i>Kunnan tilat maksuttomat (pl. Monikkosali)</i>	Ei tietoa	86.000
Ruoka-avun tukeminen	46.668 (44 %) - STM: 15.250 - Aluekoord. palkka: 3.518 - Hyte-avustuksia ruoka-apuun: 12.900 - Onnin tilat: 15.000	16.486 - STM: 13.000 - Aluekoord. palkka: 3.486	17.071 - STM: 15.500 (terminaali) - Aluekoord. palkka: 1.571	7.565 - STM: 4.207 - Aluekoord. palkka: 3.358	3.373 - STM: 3.000 - Aluekoord. palkka: 373	15.350 - STM: 12.250 - Aluekoord. palkka: 3.100 - Tiloja tilapäiskäyttöön	106.513
Muut avustukset ym.	25.000 <i>Kärkihankerahoja: - kyllien talkoorahat 15.000 - lasten liikunnan ja yhteisöllisyyden tukeminen 10.000</i>	20.000 <i>Työllisyysperustainen avustus</i>	-	-	-	66.000 - Harrastusmaksut: 20.000 - Kerta-avustukset harrastusmaksuihin: 5.000 - Kerta-avustuksia tapahtumiin jne.: 41.000	111.000
YHTEENSÄ	465.368 € (25,1 %) (9,93 €/as.)	319.486 (17,2 %) (6,87 €/as.)	142.071 € (7,6 %) (6,78 €/as.)	338.565 € (18,2 %) (7,56 €/as.)	53.373 € (2,9 %) (10,73 €/as.)	538.350 € (29,0 %) (13,02 €/as.)	1.857.213 € (100 %) (9,04 €/as.)

TAULUKKO 8. Avustuskäytännöt Hyvinkäällä ja naapurikunnissa vuonna 2024

Koska avustamisen muodot ovat varsin moninaiset, tieto on hajallaan, kunnat hyvin erilaisia ja tilanteet muuttuvat usein, taulukon 8 lukemiin on syytä suhtautua vain suuntaa antavasti. Siitä voi kuitenkin nähdä, että Hyvinkään kaupunki tukee yhdistyskenttäänsä hieman avokätisemmin (9,87 euroa/asukas) kuin alueen kunnat keskimäärin (9,02 €/as.). Tosin vertailua hankaloittaa entisestään mm. se, että kunnat tukevat hyte-työtä todella merkittävästi kulttuurilaitosten ja liikuntatilojen, olosuhteiden kautta. Pelkästään Hyvinkäällä kulttuurilaitoksille annetaan tällä hetkellä vuodessa 540.245 euroa ja liikuntaolosuhteiden osalta puhutaan seitsemännumeroisesta euromäärästä vuodessa, sillä käyttäjät maksavat tilojen, kuten museokeskuksen tai uima- ja jäähallin, todellista kustannuksista vain murto-osan. Veronmaksajat maksavat Hyvinkään kaupunkiorganisaation kautta valtaosan.

Sen lisäksi, että alueen kunnat tukevat – kukin omalla tavallaan, suoraan ja epäsuoraan – omia yhdistyksiään, on hienoa, että vuonna 2023 myös Keusote tuki merkittävässä määrin sote-yhdistyksiä, jotka toimivat nimenomaan useamman kunnan tai koko Keusoten alueella. Keusotessa hyväksyttiin keväällä 2023 omat avustusperiaatteet, joiden pohjalta HVA:n palvelualueet tukivat sote-työtä tekeviä yhdistyksiä ja järjestöjä noin 450.000 eurolla vuoden aikana. Vuonna 2024 Keusoten ja kuntien avustustoimintaa on ryhdytty kehittämään ja tekemään nykyistä paremmin näkyväksi ja saavutettavaksi tiiviissä yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueen ja yhdistysten kesken. Paljon on kyse nimenomaan viestinnästä.

Tarkempi syventyminen TEAviisariin osoittaa, että seuraavassa taulukossa 9 olevien nostojen edistämistä tulisi pohtia Hyvinkäällä jollain aikavälillä. Samalla on syytä muistaa, että kaikkia asioita on vaikeaa ja jopa mahdotonta parantaa kerralla. Lisäksi on pidettävä mielessä, että THL:ltä saatavat TEAviisaritulokset perustuvat paikoitellen parinkin vuoden takaisiin tietoihin, joten osa asioista on jo kunnossa tai vähintään työn alla.

SEKTORI	TEEMA	TEAVISARI-KEHITTÄMISEHDOTUKSET
KUNTA-JOHTO	Sitoutuminen	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tulisi käsitellä kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa [Suunnitteilla]
	Johtaminen	Päätösten ennakkoarvioinnin käyttöönottamisesta tulisi tehdä päätös Päätösten ennakkoarvioinnista tulisi laatia kirjallinen toimintaohje
	Osallisuus	Hyvinkäällä pitäisi toteuttaa lapsiparlamentti tms. ja lasten kyselytunti [Suunnitteilla]
PERUS-OPETUS	Sitoutuminen	Kouluruokailun toteuttaminen: OPS:ssa tulisi kuvata yhteistyötä oppilaiden, huoltajien ja kouluterveydenhuollon kanssa kouluruokailun osalta
	Seuranta ja tarveanalyysi	Tapaturmia tulisi seurata (tilastoida) koulussa ja koulumatkalla Laajan terveystarkastuksen sisältö: Terveystarkastuksen tulisi sisältää myös opettajan arvion oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa
	Voimavarat	Koululääkärimitoitus: Koululääkärin työpanos (t/100 opp.) on Hyvinkäällä varsin matala
	Yhteiset käytännöt	Vain osassa kouluista on olemassa (kirjallinen) toimintamalli istumisen vähentämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi [Kärkihankerahaa myönnetty]
	Osallisuus	Huoltajien vaikutusmahdollisuuksia tulisi kehittää opintojen järjestämiseen, ryhmäytymiseen, vertaistoiminnan suunnitteluun, kouluruokailun järjestämiseen ja järjestyssääntöjen laatimiseen liittyen
LUKIO-KOULUTUS	Seuranta ja tarveanalyysi	Opiskelijoiden terveystarkastuksista koottua seurantalastoa tulisi seurata Terveystarkastuksista kotoista tilastoista voisi raportoida myös koulutuksen järjestäjälle, luottamushenkilöille ja vanhemmille
	Voimavarat	Koululääkärimitoitus: Koululääkärin työpanos (t/100 opisk.) on Hyvinkäällä varsin matala
	Yhteiset käytännöt	Lukioon tulisi laatia kirjallinen toimintamalli istumisen vähentämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi [Kärkihankerahaa myönnetty]
	Osallisuus	Opiskelijoiden ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia pitäisi kehittää liittyen opiskelijahuollon toimintamallin kehittämiseen, oppilaitoksen toiminnan arviointiin ja ruokailun suunnitteluun
LIIKUNTA	Sitoutuminen	Lasten ja nuorten liikkumissuosituksot (OKM) olisi hyvä käsitellä johtoryhmässä ja luottamusmiesshallinnossa [Toteutettu vuonna 2024: Lanu-jory ja Kuhla]
	Seuranta ja tarveanalyysi	Hyvinvointikertomuksissa ym. pitäisi käsitellä sukupuolittain sekä ikä- ja väestöryhmittäin liikkumisasiaktiivisuutta [Käsittelyä lisätty jo vuodesta 2023] Tilastoja tulisi myös esitellä johtoryhmässä ja luottamusmiesshallinnossa [Toteutettu vuonna 2024]
	Muut ydintoiminnot	Oppilaita pitäisi kouluttaa nykyistä enemmän tai useammassa koulussa liikunnan vertaisohjaajiksi, kuten välituntiliikuttajiksi

KULTTUURI	Sitoutuminen	Kulttuuria käsitteviä ohjelmia on paljon, mutta osan niistä voisi saattaa tiedoksi tai esitellä johtoryhmässä ja luottamusmiesshallinnossa: a) Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) [saatettu tiedoksi], b) Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021, c) Taide, kulttuuri ja moninainen suomi (OKM) ja d) Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi 2022–2030 (OKM)
	Johtaminen	Vähemmistö- ja erityisryhmille, työikäisille sekä ikääntyneille pitäisi olla enemmän heille varta vasten suunnattua kulttuuritoimintaa [On, mutta pitäisi tehdä enemmän näkyväksi] Hyvinvointialueen kanssa voisi sopia kulttuuritoiminnan järjestämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä
	Seuranta ja tarveanalyysi	Hyvinvointikertomuksessa pitäisi olla yhteenveto kuntalaisten tyytyväisyydestä kulttuuripalveluihin [Yhteenveto tehty kuntalaiskyselyssä 2022, joka uusitaan 2025] ja koonti taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten ja nuorten määrästä
	Voimavarat	Olisi hyvä olla a) vapaaoppilaspaiikkoja, b) kulttuuriin osallistumisen kynnyistä madaltavaa vertaistointia (esim. kulttuurikaveri) ja c) pysyvä käytäntö, jolla vaikeassa elämäntilanteessa olevat pääsevät maksutta tai edullisesti kulttuuritapahtumiin [Käytäntöjä on useita, mutta tehtävä näkyväksi] Kunnan yleisen kulttuuritoiminnan henkilöstöä pitäisi olla enemmän (yli 0,6 htv/10.000 asukasta) Kirjastossa pitäisi olla nykyistä enemmän fyysisiä käyntejä/asukas ja lainaajia (% asukkaista)

TAULUKKO 9. Kehittämissuhteita Hyvinkään TEAviisari-pistemäärän parantamiseksi

TEAviisarin sisältämästä tietomerestä poimitaan tietoja HYTE-kertoimen pohjaksi. HYTE-kerroin muodostuu tällä hetkellä 21 mittarista. Kuviosta 10 voi nähdä, että mittareista kuusi perustuu toiminnan tuotoksiin (tulosindikaattorit) ja 15 kunnan omaan tekemiseen (prosessi-indikaattorit). Tulosindikaattoreista puolet kohdistuu lapsiin ja nuoriin, loput muuhun väestöön. Tämä on siinä mielessä perusteltua, sillä esimerkiksi Hyvinkään kaupungin nykyisistä resursseista 4/5 on sivistystoimissa. Prosessi-indikaattorien osalta kyse on paljolti kunnan omasta tahtotilasta ja siitä, että sinällään laadukas ja runsaslukuisen tekeminen huomataan dokumentoida. (Riikonen 2023.)

KUVIO 10. HYTE-kertoimen prosessi- ja tulosindikaattorit (THL 2024)

Edellä mainittujen indikaattorien soveltuvuutta arvioidaan ja tarvittaessa muutetaan määrääjain. Tällä ehkäistään kuntien ja hyvinvointialueiden optimointia eli keskittymistä pelkästään HYTE-kertoimeen myönteisesti vaikuttaviin palveluihin. Kuten voi nähdä, kaupunki pystyy nykyisillä, sote-palveluista riisuilla palveluillaan vaikuttamaan osaan (mm. liikkumiseen, koulupudokkuuteen ja julkisilla alueilla kaatumisiin) merkittävästi, mutta osaan (mm. toimeentuloon tai kaatumishoitojaksoihin) rajallisesti.

Kuntaliiton mukaan kaikkien Suomen kuntien kesken jaetaan HYTE-perusteisesti vuosittain 100 miljoonaa euroa eli keskimäärin 18,23 €/asukas (Riikonen 2023). Vuonna 2023 kuntien vaihteluväli oli 7,50–

22 €/asukas. Hyvinkää pärjasi tässäkin mielessä mukavasti, sillä tällä hetkellä HYTE-kertoimemme on 18,60 €/asukas (edellisenä vuonna 17,60 €).

Perushinta asukasta kohden on sama jokaisella kunnalla ja sen tasoon vaikuttaa jaettavan kannustinrahan kokonaismäärä. HYTE-kannustin ei ole kuntien hyvinvointipalveluille tai vastaaville korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen. Tämä on varsin ymmärrettävää, sillä tehdäänhan valtaosa hyte-työstä käytännössä kunnan muiden palvelualueiden ja yksiköiden toimesta. Hyvinvointipalvelut kun ovat useimpien kuntien – myös Hyvinkään – kohdalla pieninä 1–2 htv:n yksiköinä usein ennemminkin eräänlaisia johdon ja muiden yksiköiden tukipalveluita ja kokonaisuuden näkyväksi tekijöitä, pelinrakentajia, herättelijöitä. Toki olisi suotavaa, että kunta käyttäisi saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi eli investoisi viisaasti, kustannustehokkaasti ja vastuullisesti hyvinvointiin ja ehkäisevään työhön, mikä usein maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin, kun vain malttaa odottaa. Harmi vain, että hyvinvointiin ja ennaltaehkäisyyn investoiminen alkaa näkyä vanhan nyrkkisäännön mukaan vasta 5–7 vuoden päästä, mikä on kärsimättömässä, parin vuoden sykllillä elävässä kuntataloudessa kovin pitkä aika.

HYTE-kertoimen laskeminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
perushinta

x

Kunnan asukasluku

x

Kunnan HYTE-kerroin

/

Koko maan HYTE-kerroin

Keskimäärin kunnille jaettiin vuonna 2023 valtionosuuksia noin 640 €/asukas. HYTE-kertoimen perusteella siitä määräytyy siis vajaa 3 % (18,23 €/asukas). HYTE-kertoimen vaikutuksen kunnan valtionosuuslaskuriin voi tarkistaa Kuntaliiton www.sivuilta löytyvästä valtionosuuslaskurista. HYTE-kannustin ei kuitenkaan ole pelkästään symbolinen, vaan sillä on merkitystä niin toiminnallisesti, taloudellisesti kuin hyvinvointijohtamisen näkökulmasta. (Ståhl 2022.)

Sotkanetin mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa oli vuonna 2023 Hyvinkäällä 863.200 €, kun vuoden 2022 lisäosa oli 824.900 €. Hyvinkään HYTE-kerroin oli vastaavasti 65 vuonna 2023 ja edellisenä vuonna 62. Liitteessä 4 avataan yksityiskohtaisemmin Hyvinkään HYTE-kerrointa.

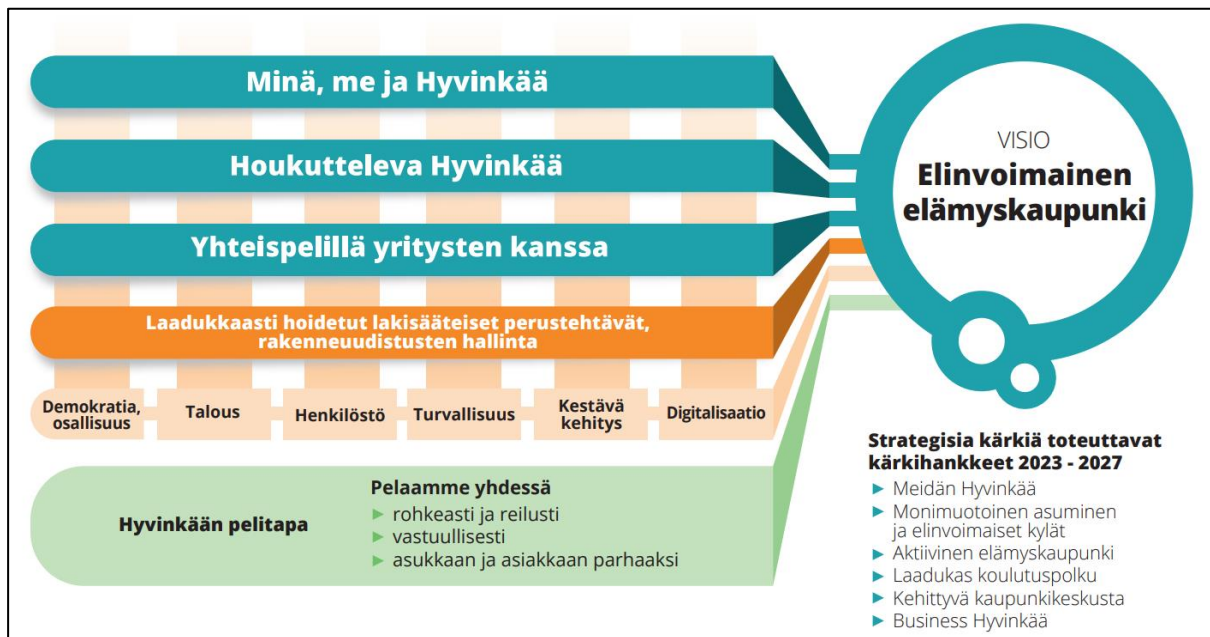
Vaikka kehitettävää löytyy aina, voidaan kuitenkin tyytyväisenä todeta, että tärkeimmät asiat olivat myös vuonna 2023 kunnossa Hyvinkäällä HYTE-kertoimen näkökulmasta:

- Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.
- Kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn onnistuneisuudesta saatiin tarkastuslautakunnan kunniakirja toukokuussa 2023.
- Kaupungissa laaditaan laaja hyvinvointisuunnitelma kerran valtuustokaudessa sekä suppeampi kertomus ja suunnitelma vuosittain.
- Kaupungissa toimii erikseen nimetty asiantuntija, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Lisäksi on huomattava, että monia näistä asioista tarkastellaan Hyvinkäällä kahteen otteeseen eli kaupungin, mutta myös Keusoten toimesta. Alueellisesti ja paikallisesti on mm. vuoden 2022 aikana nimetty edustajat kootusti erilaisiin työryhmiin sekä kartoitettu vuodenvaihteessa 2023–2024 erilaisten hyvinvointiin nivoutuvien työryhmien ja suunnitelmien monilukuista kokonaisuutta (ks. liite 1). Seuraavaksi tarkastellaan näistä suunnitelmista tärkeintä, Hyvinkään kaupunkistrategiaa vuosille 2023–2027 eli tuttavallisemmin Pelikirjaa 2.0.

5 Hyvinkään Pelikirja 2.0

Hyvinkään Pelikirja 2.0 eli päivitetty kaupunkistrategia vuosille 2023–2027 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.4.2022. Käynnissä olevaa strategiakautta koskevien haasteiden, vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistaminen olivat Pelikirjan valmistelun kannalta olennainen vaihe. Osana tätä toimintaympäristön analyysivaihetta hyödynnettiin myös hyvinvointikertomustietoa. Kuten kuviosta 11 näkyy, kaupungin visiona on olla elinvoimainen elämiskaupunki. Lisäksi strategiset kärjet, tukipilarit, yhteinen pelitapa ja kärkihankkeet ovat sellaisia, että hyvinvointi nivoutuu niihin kiinteästi.

KUVIO 11. Hyvinkään Pelikirja 2.0:n visio, strategiset kärjet, tukipilarit, pelitapa ja kärkihankkeet

Seuraavassa luvussa 6 avataan tarkemmin Pelikirjan mukaisia Hyvinkään kaupungin sitovia tavoitteita vuodelle 2024. Näistä näkyy, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään monin eri tavoin kaikilla kaupungin toimialoilla ja palvelualueilla kaikkien kaupungin työntekijöiden toimesta jokapäiväisessä työssä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen onkin koko kaupunkiorganisaation ja kaikkien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

6 Hyvinvointisuunnitelma 2024

6.1 Laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022–2025

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on yksi kunnan hyvinvointityön ja sen johtamisen työkaluista. Tulevan vuoden suunnittelu on oleellinen osa hyvinvointityötä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.12.2021 Hyvinkään kaupungin laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman vuosille 2022–2025. Suunnitelmasta tehtiin sekä yksityiskohtainen versio että pääasiat tiivistävä kuntalaisesite. Suunnitelman tavoitteet nojautuvat vahvasti kaupunkistrategiaan. Vaikka päivitetty Pelikirja 2.0 astui voimaan 1.1.2023, hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta tavoitteet pysyivät periaatteiltaan samoina. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pidemmän aikavälin tavoitteet ilmenevät alapuolelta kuvioista 12.

KUVIO 12. Hyvinkään kaupungin laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteet 2022–2025

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa 2022–2025 on avattu yksityiskohtaisesti ja konkreettisten nostojen kautta sitä, millä käytännön toimenpiteillä kaupungin eri toimialat ja palvelualueet pyrkivät kohti näitä tavoitteita. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana toimialojen ja koko kaupungin vuosittaista seurantaa ja raportointia.

6.2 Hyvinkään kaupungin sitovat tavoitteet vuonna 2024

Seuraavaksi esitellään Hyvinkään kaupungin sitovat tavoitteet vuodelle 2024. Liitteessä 2 on puolestaan raportoitu vuoden 2023 sitovien tavoitteiden toteuma. Kuten vuoden 2023 toteumasta ja vuodelle 2024 asetetuista tavoitteista voi nähdä, hyvinvointia ja terveyttä edistetään kiinteänä osana kaikkea sitä työtä, mitä Hyvinkään kaupunki tekee.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Meidän Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö		Raportointi
Rakennamme yhdessä Hyvinkää-henkeä ja rohkaisemme omalla esimerkillämme yhteiseen tekemiseen.	Yhteisöllisyyden vahvistaminen. Toimenpiteinä tilaisuuksien, tapahtumien ja toimenpiteiden sarja suunniteltu yhteisöllisesti sekä järjestetty vuoden 2024 aikana. Kaikki ikäryhmät huomioitu, vuoden 2024 painopiste lapsissa ja työikäisissä.	Tapahtumia järjestetty vähintään neljä (4), joissa osallistujia yhteensä vähintään 1.000. Poikkisektorinen yhteistyö lisääntyy ja monipuolistuu tavoitteen puitteissa.	Hyvinvointipäällikkö		

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaupunkikehitysjohdaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö		Raportointi
Suunnittelemme ja rakennamme toteuttajakumppanien kanssa Hangonsiltaan koteja noin 2000 asukkaalle.	Alueen asuntorakentaminen etenee suunnitellusti.	Yhteistyökumppaneille luovutetaan vähintään kaksi (2) kerrostalotonttia.	Tonttipäällikkö		
Toteutamme Sveitsin asuinalueen, joka tarjoaa upean lähiluonnon ja monipuoliset harrastus-	Sveitsin-Härkävehmaan alueen asemakaavoitus etenee.	1. osa-alueen asemakaava on hyväksymiskäsittelyssä.	Kaavoituspäällikkö		

Aktiivinen elämyskaupunki

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Teemme yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa matkailun edistämiseksi. Kasvun tukemiseksi valmistelomme Hyvinkäälle oman matkailun toimintamallin.	Valmistellaan matkailun toimintamalli, joka otetaan käyttöön vuonna 2025.	Hyvinkään matkailun toimintamalli hyväksytty 12/2024 mennessä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja		

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Laadukas varhaiskasvatus ja koulutus ovat Hyvinkään vetovoimatekijöitä.	Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin toiminnallinen suunnittelu.	Toteutuksessa on huomioitu uudet toimintamallit yhteistyön kehittämiseen yhteneväisen koulutuspolun näkökulmasta (tilat, henkilöstö ja toiminnallisuus)	Perusopetuksen johtaja varhaiskasvatuksen johtaja kiinteistöjohtaja		
Lapset ja nuoret kohtaavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja	Perusopetuksessa 1-2 lk. ryhmäkoko 20 oppilasta ja 3-9 lk. 22 oppilasta	1. ja 7. -luokkien opetusryhmäkoot ovat	Perusopetuksen johtaja		
käytännön toteutuksen kautta.		toteutuneet tavoitteen mukaan lukuvuoden 2024-2025 alussa.			

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Keskustamme on Hyvinkään käyntikortti ja tärkeä vetovoimatekijä. Turvaamme Hyvinkään elinvoimaisuuden kehittämällä kaupungin keskustaa yhdessä asukkaiden, keskustassa kävijöiden, yritysten, yhdistysten ja muiden alueen toimijoiden kanssa.	Keskustan kehittämissuunnitelman mukaisen asemakaavoituksen ja liikenne- ja katusuunnittelun vaiheistuksen suunnittelu etenee.	Työn pohjaksi laadittu viitesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa.	Kaavoituspäällikkö + kuntatekniikka ja liikennesuunnittelu		

Tukipilaritavoitteet

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Uudistamme ja hyödynnämme teknologian tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä ja tehostamisessa.	Digitiikartan toimeenpano.	Vuodelle 2024 suunniteltujen toimenpiteiden toteuttaminen.	Tietohallintopäällikkö		

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointia edistävien toimenpiteiden tunnistaminen ja toteuttaminen.	Hyte-kerroin on suurempi tai yhtä suuri kuin vuonna 2023	Toimialojen johtajat		

Kaupunginhallitukseen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kaupunkikehitysjohtaja.

Päämäärä	Vuositulo ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Tarjoamme monipuolisia asu- misen mahdollisuuksia nyky- sille ja tuleville asukkailemme.	Kylien elinvoiman edistäminen.	Lisätään kylien tunnettuutta ja profi- lia toteuttamalla kohdennettu markki- nointitoimenpide osana asumisen markkinoinnin ja Hyvinkää-brändi- työn kokonaisuutta.	Viestintäpäällikkö		

Aktiivinen elämäkaupunki

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositulo ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Viestimme aktiivisesti eri kana- vissa kuntalaisille ja matkaili- joille elämäkaupunkimme monipuolisesta tarjonnasta.	Kävijämäärät ja tapahtumien lukumäärä Hyvinkäässä ta- voitteen mukaisia.	Hyvinkäässä min. 150 tilaisuutta ja niissä yhteensä 35 000 kävijää	Kulttuuri- ja ta- pahtumapääl- likkö ja Hyvinkää- sälän tuotanto- päällikkö		

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositulo ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Lapset ja nuoret kohtaavat toi- minnan laadun opetusta	Koulutuksen ja varhaiskasva- tuksen toteuttamisen	Tehtäviinsä kelpoisten osuus kasvaa tai pysyy samana (perusopetus 90 %, varhaiskasvatus 85 %)	Perusopetuksen johtaja		
koskevien päätösten ja käytän- nön toteutuksen kautta.	mahdollistaminen ja sen laa- dun varmistaminen		Varhaiskasvatuk- sen johtaja		

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositulo ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Luomme edellytykset elävälle ja viihtyisälle kaupunkiympä- ristölle, monipuoliselle työ- paikka- ja asumistarjonnalle ja houkuttelevien investointikoh- teiden syntyiselle suunnitel- mallisella, jatkuvalla kehittä- mistyöllä.	Keskustailmeen laatua ohjaa- van suunnittelukäsikirjan laati- minen Hyvinkään keskustan il- meen brändäämiseksi etenee.	Suunnittelukäsikirja (Design Manual) on hyväksytty kaupunginhallituksessa	Kaavoituspääl- likkö		
Luomme edellytykset elävälle ja viihtyisälle kaupunkiympä- ristölle, monipuoliselle työ- paikka- ja asumistarjonnalle ja houkuttelevien investointikoh- teiden syntyiselle suunnitel- mallisella, jatkuvalla kehittä- mistyöllä.	Aseman koulun alueen kehittä- minen monipuolisena ja laa- dukkana kaupunkikeskusta- alueena.	Valmistellaan idea-/laatu-kilpailu to- teuttamiskelpoisen suunnitelman löy- tämiseksi asemakaavoituksen poh- jaksi.	Kaupunkikehitys- johtaja ja Kaavoit- uspäällikkö		
Varmistamme keskustan ja palveluiden saavutettavuuden huolehtimalla sujuvasta ja tur- vallisesta liikkumisesta ja pysä- köintimahdollisuuksista kaikille liikennemuodoille mukaan lu- kien ajoneuvoliikenteen, laa- dukkaat pyöräily- ja kävelyreitit sekä -olosuhteet ja liikenteen matkaketjut.	Keskustan pysäköinnin, pyörä- pysäköinnin ja liityntä- pysäköinnin kehittäminen Py- säköinnin linjausten mukai- sesti.	Laaditaan keskitetyn pysäköinnin ke- hittämisselvitys keskusta-alueella.	Kaavoituspääl- likkö sekä kunta- teknikka ja lii- kennesuunnittelu		

Business Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on elinkeinopäällikkö.

Päämäärä	Vuositaivoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Teemme vahvaa verkostomaista yhteistyötä osaaavan työvoiman saatuuden parantamiseksi ja työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi. Kehitämme keskitetyn yhteispalvelupisteen (Palvelutori) toimintaa yhteistyökumppaneidemme kanssa. Kehitämme edelleen yritys- ja oppilaitosyhteistyötä työllisyyden edistämiseksi.	Kaupungin työllisyys-elinkeino ja kotouttamispalveluiden yhteensovittaminen kuntiin tuleviin valtion palveluihin (TE2025-uudistus)	TE2025 valmistelu etenee aikataulussa ja Hyvinkään palvelut on kuvattu 12/2024 mennessä	Työllisyyspäällikkö elinkeinopäällikkö		
Työllisyydenhoidon palvelumme ovat entistä tehokkaampia ja vaikuttavampia. Organisoimme uudelleen työllisyydenhoidon palvelut ja vahvistamme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Panostamme erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen.	Panostamme erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen.	Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät vuoden 2024 lopussa ovat pienempiä kuin 2023 vuoden lopussa.	Työllisyyspäällikkö elinkeinopäällikkö		

Tukipilaritavoitteet

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositaivoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Tarjoamme kuntalaisille ja asiakkaillemme helpokäyttöisiä ja turvallisia palveluita.	Kehitämme ja laajennamme sähköisen asioinnin palveluita.	vähintään 1 uusi palvelu ehyvinkaa.fi kuntalaisen sähköiseen asiointiportaaliin.	Tietohallintopäällikkö		

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointi- ja työsuojelupäällikkö.

Päämäärä	Vuositaivoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Olemme houkutteleva työnantaja, jonka henkilöstö on ylpeä työpaikastaan. Luomme omalla toiminnallamme myönteistä kuvaa Hyvinkästä.	Henkilöstötutkassa 2023 esille nousseiden organisaatiotasosten henkilöstön kehittämistoimenpiteiden etenemisen seuranta ja loppuun saattaminen	Kehittämistarpeet on tunnistettu ja niiden toimenpidesuunnitelmat ja aikataulut on laadittu (Action tool) vuoden 2023 aikana. Toimenpiteisiin on ryhdytty.	Toimialajohtajat ja henkilöstöjohtaja		
Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti sekä uskallamme uudistua ja kokeilla.	Rakennetaan Lidgeri -valmennusohjelmaa ja valmennusohjelma käynnistetään 2024 aikana.	Valmennusohjelma on käynnistynyt ja esihenkilöt ovat osallistuneet valmennuksiin.	Henkilöstöjohtaja		
Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti sekä uskallamme uudistua ja kokeilla.	Johtaminen on linjakasta ja laadukasta. 360-arviointityökalun käyttöönotto johto ja päälliköitasolle ja kevyempi työkalu työnjohtotasolle.	360 - arviointi lähtötaso selvillä.	Henkilöstöjohtaja		

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuuhenkilö on ympäristötoimenjohtaja.

Päämäärä	Vuositaivoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Toimintamme rakentuu kestäväälle pohjalle. Toimimme vastuullisella tavalla, joka on ekologisesti, eettisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä sekä sosiaalisesti oikeudenmukaista.	Ilmastonmuutoksen sopeuttaminen	Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma on hyväksytty vuoden loppuun mennessä	Ympäristötoimenjohtaja		

Turvallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on turvallisuuspäällikkö.

Päämäärä	Vuositaivoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö	SE	Raportointi
Olemme päättäneet olla Suomen turvallisin kaupunki ja johtava paikallisen turvallisuussuunnittelun edelläkävijä. Kehitämme turvallisuustyötä kokonaisvaltaisesti riskienhallinnan, valmiussuunnittelun ja paikallisen turvallisuustyön näkökulmista	Kriisinjohtamismallin ja valmiussuunnitelman jalkauttamisen toimialojen turvallisuustyössä	- Valmiussuunnitelmat on hyväksytty toimialojen johtoryhmissä 2024 - jatkuvuudenhallinnan suunnitelmat integroitu toimialojen käytänteisiin. 2025 - uusien toimintatapojen harjoittelu valtakunnalliseen tai alueelliseen valmiusharjoitukseen osallistamalla loppuvuodesta. 2025	Toimialojen johtajat Turvallisuuspäällikkö		

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Aktiivinen elämyskaupunki

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö		Raportointi
Edistämme liikunnan, retkeilyn ja luontomatkailun edellytyksiä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kehitämme Usmin aluetta.	Usmin alueelle pääsyn parantaminen. (Vaihtoehtoisten pysäköinti-alueiden kartoitus)	Vaihtoehtoisten pysäköintialueiden suunnitelma on hyväksytty lautakunnassa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja		
Edistämme liikunnan, retkeilyn ja luontomatkailun edellytyksiä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kehitämme Usmin aluetta.	Usmin reittien opastusmerkinnät päivitetty eri käyttäjäryhmät huomioon ottaen	Reittien opastusmerkinnät ja karttasovellukset ovat päivitetty. Soveltuvat kartat viety kaupungin kotisivuille.	Liikuntapäällikkö		
Tuemme taiteen ammattilaisten työskentelyedellytyksiä ja pyrimme tarjoamaan kulttuurin tekijöille mahdollisuuksia pitkäjänteiseen työhön.	Laaditaan vaihtoehdot toimintamalleiksi taiteen ammattilaisten työskentelyn tukemisesta vuonna 2023 tehdyn selvityksen pohjalta olemassa olevien määrärahojen puitteissa	Toimintamalli hyväksytty 12/2024 mennessä.	Kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö, museonjohtaja, kiinteistöjohtaja		

Opetuslautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuhenkilö		Raportointi
Hyvinkäällä on mahdollisuus opiskella ja harrastaa läpi elämän vapaasti, luovasti ja joustavasti. Hyvin-kaan opistossa elinikäinen oppiminen toteuttaa sivistyksellistä tasa-arvoa.	Opiston markkinointisuunnitelman laatiminen ja markkinointikampanjan toteuttaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Opiston kurssille ilmoittautuneiden määrän kasvu edelliseen vuoteen verrattuna. Onnistumisen mittari: + 300 ilmoittautunutta	Opiston rehtori		
Lapset ja nuoret kohtaavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Osaamisen tason arviointi tasapuolista. Valtakunnallisten kokeiden käyttöönotto valituissa oppiaineissa 6. ja 9. luokalla ja tarvittavien toimenpiteiden tunnistaminen.	Valtakunnallisia kokeita tehty kahdessa oppiaineessa vuoden 2024 aikana ja niistä on kirjattu tunnistetut kehittämistoimet arvioinnissa. 9. luokkien kehittämistoimenpiteiden kartoittamisessa on kuultu lukion asiantuntijoita.	Perusopetuksen johtaja		
Lapset ja nuoret kohtaavat toiminnan laadun opetusta koskevien päätösten ja käytännön toteutuksen kautta.	Opintopistekurssitoiminnan käynnistäminen Kansalaisopistossa.	10 opintopistekurssia aloitettu 2024 aikana.	Opiston rehtori		
Yhteisöllisyyttä tukeva ilmapiiri, oppilaiden kanssa työskentelevien aikuisten välinen sujuva vuorovaikutus ja turvalliset, pedagogisesti innostavat oppimisympäristöt antavat hyvän pohjan kasvulle.	Ryhmäytymisen edesauttaminen sekä koulukiusaamisen ja yksinäisyyden vähentäminen Koululimentajan palkkaamisen lukioasteelle	Lukion hyvinvointikyselyn, ja kiusaamista kokeneiden määrä on pienempi kuin edeltäneessä kyselyssä.	Lukion rehtori		

Tekninen lautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hangonsillan alueen uusi koulu ja päiväkot	Rakentaminen aloitetaan vuonna 2024	Kiinteistöjohtaja		

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hangonsilta 1b alueen puistot	Puistojen suunnitelmat ovat valmiit	Tekninen johtaja		

Tukipilaritavoitteet

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hvya talousosaaminen	Esimiesten talouden seurantaosaaminen ja ennustetarkkuus paranee	Vuoden mittaan tarkennetaan vuosienustetta kuukausiraporteissa (ennusteputki)	Toimialajohtaja		

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Henkilöstötyytyväisyyden parantaminen	Henkilöstökyselystä esiin nousvien asioiden parantaminen	Toimenpiteet ovat käynnissä ja niiden etenemistä seurataan	Johtajat		

Turvallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Rakennushankkeiden turvallisuus	Mitataan ja raportoidaan työturvallisuuden kehitystä	MVR- ja TR-mittaustasot vähintään 95 %	Kiinteistöjohtaja tekninen johtaja		
Varautumisen tehostaminen	Varautumissuunnitelman toimintakorttien laatiminen	Vähintään 5 toimintakorttia laadittu	Johtajat		

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Rakennettua ympäristöä suunnitellamme ja rakenteesamme teemme päätöksia ja toimenpiteitä, jotka parantavat energiatehokkuutta, tukevat	Rakentaminen aloitetaan vuonna 2024. Hankesuunnitelmassa huomioitu toiminnallinen kestävyys, terveys ja turvallisuus sekä kestävä liikunnan muoto.	Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin ratkaisussa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet	Kiinteistöjohtaja		
elinympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä resurssi- viisautta.					
Edistämme kestävä liikunnan mahdollisuuksia koko kaupunkimme alueella.	Ajoneuvojen sähköistämisen edistys	Rakennamme vähintään 7 kpl sähköautojen yhteiskäyttöla- tauspisteitä	Kiinteistöjohtaja		

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2024	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kiinteistöhoitoon toiminnan kehittäminen	Palvelupyyntöjen vasteajan parantaminen	Vasteaika alle 2 päivää 80 % palvelupyyntöissä	Kiinteistöjohtaja		
Robotisaation hyödyntäminen	Teknisen keskuksen toiminnassa etsitään käyttökohteita roboteille	Vähintään yksi robotti on otettu käyttöön	Tekninen johtaja		

Hyvinkään Vesi - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Ei kärkihanketavoitteita

Tukipilaritavoitteet

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Laskuttamattoman veden määrän väheneminen	Vesijohtoverkoston aluemitaujärjestelmän aluejaon suunnittelu	Suunnitelma aluemitaujärjestelmän mittauskaivojen sijoittumisesta valmistunut	Verkostopäällikkö		

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Koko henkilöstön koulutussuunnitelma	Koulutussuunnitelma on tehty	Vesihuoltojohtaja ja yksikön päälliköt

Turvallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Varautumisen tehostaminen	Varautumissuunnitelman toimintakorttien laadittaminen	Vähintään 10 toimintakorttia laadittu	Vesihuoltojohtaja

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuhenkilö on ympäristötoimenjohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Kaltevan puhdistamon jälkikasittelylaitoksen rakentaminen	Kaltevan puhdistamon jälkikasittelylaitoksen käyttöönotto 2024 vuoden aikana	Jälkikasittelylaitos toimii suunnitelmien mukaisesti. Puhdistetun jäteveden fosforipitoisuus on alle 0,15 mg/l (neljännesvuosikeskiarvona).	Käyttöinsinööri

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö
Vesimittareiden etäluentu	Etäluennan laajentaminen	3000 etäluettavaa mittaria asennettu ja käytössä	Verkostopäällikkö

Ympäristölautakunta - Sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Kärkihanketavoitteet

Ei kärkihanketavoitteita

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on hallintojohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Tuemme ympäristökasvatusta ja kuntalaisten ympäristötietoisuuden lisääntymistä.	Ympäristöterveydenhuoltoyksikön toiminnan esittely valitussa somekanavassa (blogi tms.). Asiakastilaisuuksien järjestäminen vuorovaikutuksen tehostamiseksi ja tiedonkulun parantamiseksi.	Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen arviointiasteikko oivalliseksi välttävään A - D (Vati-järjestelmä). Tavoitetaso: 90 % arviointikohteista saa tulokseksi vähintään B eli hyvä.	1. kaupungineläinlääkäri		

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Palvelutuotannon ja -rakenteiden kehittäminen on jatkuvaa ja taloudellisesti kestävä.	Rakentamislain tuomien muutoksien hallinta	Rakentamislain toimintamallien hallitunotto ja siihen liittyvä koulutus. Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin ja kunnalliset määräykset ovat	Johtava rakennustarkastaja		
		käyttöön otettavissa vuoden 2025 alusta.			

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpiteet 2024	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Huolehdimme työhyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä	Ympäristökeskuksen henkilöstön työhyvinvoinnin ja pitovoiman vahvistaminen	Kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen	Ympäristötoimenjohtaja		

7 Lähteet

- Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Helsinki: WSOY.
- Altheide, D. L. 2002. Creating Fear. News and the Construction of Crisis. New York: de Gruyter
- Elinvoimainen elämiskaupunki. 2022. Hyvinkään Pelikirja 2.0. Kaupunkistrategia 2023–2027. Saatavilla: <<https://www.hyvinkaa.fi/globalassets/kaupunki-ja-hallinto/pelikirja/hyvinkaa-pelikirja-2022-saavutettavap.pdf>> (viitattu 29.4.2024).
- Furedi, F. 2002. Culture of Fear: Risk-taking and the Morality of Low Expectation. London: Continuum.
- Glassner, B. 2018. The Culture of Fear: Why Americans are Afraid of the Wrong Things. 2. ed. New York: Basic Books.
- Hätönen, H. 2021. Hyvinvointialueiden perustaminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämisen uudistus. Valtioneuvosto ja STM. Hyvinvointiwebinaari 8.9.2021 – Miten keskiuusimaalainen voi?
- Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020–2025. Saatavilla: <https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2022/05/Alueellinen-hyvinvointisuunnitelma-2020-2025_paiv.28.9.2020.pdf> (viitattu: 29.4.2024).
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. 2022. Hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia 2023–2025. Saatavilla: <<https://www.keusote.fi/wp-content/uploads/2023/02/Keski-Uudenmaan-hyvinvointialueen-strategia.pdf>> (viitattu 29.4.2024).
- Keusoten toimintasäntö. 2022. Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveysalan kuntayhtymän toimintasäntö 1.2.2022 alkaen. Saatavilla: <https://www.keusote.fi/etusivu/tietoa-meista/paatoksenteko-ja-hallinto/sopimukset-ohjeet/> (viitattu 4.4.2022).
- Korhonen, L. 2021. Ahdistuneisuushäiriöt. Pulassa lapsen kanssa. Duodecim. Saatavilla: <<https://www.terveyskirjasto.fi/pla00029>> (viitattu: 21.2.2024).
- Liikkuamissuositus 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille. 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisusarja 2021:19.
- Moisio, P., Karvonen, S., Simpura, J. & Heikkilä, M. 2008. Suomalaisten hyvinvointi 2008 (toim.). Helsinki: Stakes.
- Perttilä, K., Orre, S., Koskinen, S. & Rimpelä, M. 2010. Kuntien hyvinvointikertomus-hankkeen asiantuntijoiden työryhmä.
- Riikonen, O. 2023. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ”palkintorahaa” kunnille. Kuntaliitto. Saatavilla: <<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2022/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisesta-palkintorahaa-kunnille>> (viitattu 9.2.2023).
- Rovasalo, A. & Eerola, H. 2023. Ahdistus ja ahdistuneisuus. Duodecim. Saatavilla: <<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00188#s2>> (viitattu: 21.2.2024).
- Sote-uudistus. 2023. Toimeenpanon tilannekuva. Saatavilla <<https://soteuudistus.fi/alueiden-tilannekuva>> (viitattu 19.9.2023).
- Ståhl, T. 2022. HYTE-kerroin tulee käyttöön, mitä se tarkoittaa? Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston webinaari 24.3.2022. HYTE-kerroin tulee – Oletko valmis?
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2024. HYTE-kerroin – Kannustin kunnille. Saatavilla: <<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>> (viitattu 14.2.2024.)
- Tilannekuva ja riskienhallinta. 2023. Sote-uudistus. Helsinki: Valtioneuvosto. Saatavilla: <<https://soteuudistus.fi/documents/16650278/20403333/Tilannekuva+12+2022.pdf/54b6f6fe-a579-adce-708a-c691f5a6923a/Tilannekuva+12+2022.pdf?t=1671620092290>> (viitattu: 19.3.2023).
- Vaarama, M., Karvonen, S., Kestilä, L., Moisio, P. & Muuri, A. 2014. Suomalaisten hyvinvointi. Helsinki: THL: Yliopistopaino.
- Valtioneuvosto. 2023a. Mikä sote-uudistus? Saatavilla <<https://soteuudistus.fi/uudistus-lyhyesti->> (viitattu: 19.9.2023).
- Valtioneuvosto. 2023b. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistaminen. Yleisesittelydiat. Saatavilla: <<https://soteuudistus.fi/documents/16650278/20403333/Tilannekuva+01+2023.pdf/591b0502-2d89-ffc4-863b-f8250831d434/Tilannekuva+01+2023.pdf?t=1676006267526>> (viitattu 7.2.2023).

Liitteet

LIITE 1. Kuvaus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Hyvinkään kaupungin yhdyspinoista

Hyvinvointialueen yhdyspinnan rakenteiden ja toimijoiden kuvaus 2024

Hyvinvointipäällikkö Panu Isotalo ja strategiapäällikkö Taru Härkönen
1.2.2024

Yhdyspinnan poliittinen päätöksenteko – Aluevaltuusto ja aluehallitus

Aluevaltuuston Hyvinkään edustajat	Aluehallituksen Hyvinkään edustajat
Irma Pahlman, pj Arto Järvinen, 1. varapj. Andeliina Cieslak Jaakko Haapamäki Jokinen Johanna Tiina Karhunen Annika Kokko Marja-Leena Laine Tuula Latosuo Johanna Linna Tuija Linna-Pirinen Pinja Perholehto Henri Perälähti Pentti Puhakka Jaakko Rainio Olli Savela Reija Taupila	Annika Kokko Henri Perälähti Niina Pietilä Jaakko Rainio Olli Savela

6.2.2024 2

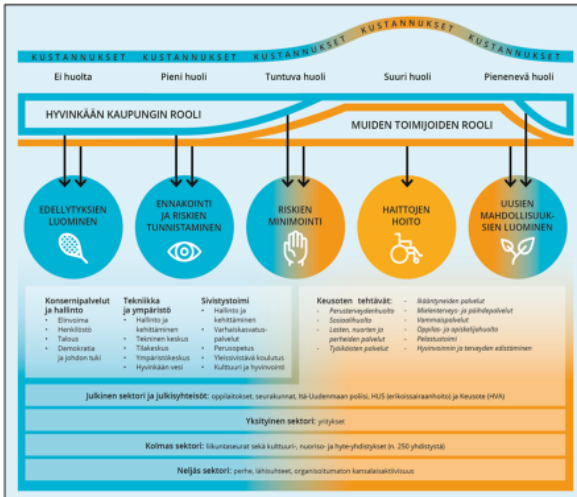
Yhdyspinnan poliittinen päätöksenteko - Jaostot ja lautakunnat

Jaostojen ja lautakuntien Hyvinkään edustajat	
Henkilöstöjaosto	Tuula Linna-Pirinen, pj. Arto Järvinen
Tulevaisuuslautakunta	-
Palveluidenjärjestämisen lautakunta	Tuula Latosuo Markku Jahnukainen
Pelastuslautakunta	-
Rahoitus- ja talouslautakunta	Annika Kokko, pj. Irma Pahlman
Sosiaali- ja terveydenhuollon jaosto	Tiina Karhunen Jaakko Haapamäki

HYVINKÄÄ

6.2.2024 3

Työnjako ja roolit yhdyspinnoilla

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN RESURSSIT VUONNA 2023 (htv, kokoaikaiset)

Konsernipalvelut ja hallinto

- Elinvoima (45 htv)
- Henkilöstö (21 htv)
- Talous (23 htv)
- Kaupungin johto, demokratia ja johdon tuki (17)

Tekniikka ja ympäristö

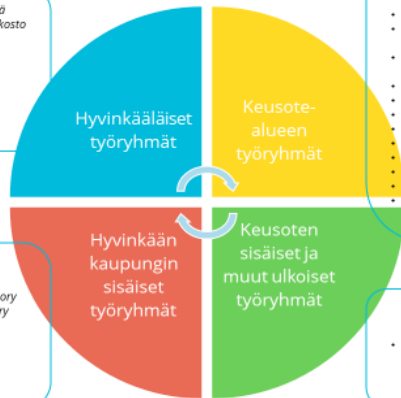
- Hallinto ja kehittäminen (9 htv)
- Tekninen keskus (287 htv)
- Tilakeskus (70 htv)
- Ympäristökeskus (28 htv)
- Hyvinkään vesi (40 htv)

Sivistystoimi

- Hallinto ja kehittäminen (12 htv)
- Varhaiskasvatus (539 htv)
- Perusopetus (571 htv)
- Yleissivistävä koulutus (74 htv)
- Kulttuuri- ja hyvinvointi (79 htv, josta...)
 - Liikuntapalvelut (18 htv)
 - Hyvinkääsali (4 htv)
 - Nuorisopalvelut (15 htv)
 - Museopalvelut (9 htv)
 - Kirjastopalvelut (29 htv)
 - Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut (2 htv)
 - Hyvinvointipalvelut (2 htv)

Yhdyspinnan työryhmät – Koonti

- Hyvinkään hyvinvointiryhmä (EPT-ryhmä)
- Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä
- Hyvinkään nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (NOP)
- Hyvinkään HOPE-tiimi
- Hyvinkään NUPA-tiimi
- Hyvinkään Ankkuri-tiimi
- Hyvinkään kohtauspaikkatyöryhmä
- Hyvinkään kaupungin romanityöryhmä
- Hyvinkään Epidemiasivistyöryhmä
- Hyvinkään kotouttamistyöryhmä

- Keusoten aluevaltuusto ja -hallitus
- Keusoten jaostot ja lautakunnat
- Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jory (kuntajohtajien neuvottelukunta)
- Kuntien sivi-johdon ja Keusote-johdon ryhmä
- Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä
- Keski-Uudenmaan kunta-hyte (epävirallinen)
- Keski-Uudenmaan alueellinen lasten ja nuorten palveluiden jory (LAPJ)
- Keski-Uudenmaan alueellinen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön ryhmä
- Alueellinen kohtauspaikkatyöryhmä
- Keski-Uudenmaan järjestöneuvottelukunta ja teemaverkostot
- Keski-Uudenmaan alueellinen turvallisuusfoorumi
- Keski-Uusimaa – HUS sotevarautumisen yhteistyöryhmä
- Keski-Uudenmaan alueellinen ruoka-avun ohjausryhmä
- Kuuma-kuntien alueellinen liikumis- ja elintaparyhmä
- Keski-Uudenmaan alueellinen työllisyyden edistämisen ryhmä
- Keski-Uudenmaan alueellinen kotouttamistyön ryhmä
- Keski-Uudenmaan alueellinen asumisen ratkaisujen ja turvallisten asuinympäristöjen ryhmä

• Lisätietoja Keusotelta

Yhdyspinnan täytäntöönpano – Kuntajohdon työryhmät I

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jory "Kuntajohtajien neuvottelukunta"	Kaupunginjohtaja (varalla sivistystoimenjohtaja)	Keusoten ja kuntien yhteiset teemat, kuten talous, kiinteistöt, asukkaat, hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta	Tärkeä kaupungin kokonaisuuden edunvalvoja Suositellaan jatkettavan
Keusote-alueen työryhmä	Kuntien sivi-johdon ja HVA-johdon ryhmä	Sivistystoimenjohtaja (varalla perusopetusjohtaja)	Sivistystoimien ja Keusoten yhteiset teemat, kuten lastensuojelu, kouluterveydenhuolto, oppilas- ja opiskelijahuolto	Tärkeä kaupungin edunvalvoja sivi-teemojen osalta. Suositellaan jatkettavan
Kaupungin sisäinen työryhmä	Kaupungin jory	Kaupunginjohtaja (pj) Sivistystoimenjohtaja Tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja Talousjohtaja Henkilöstöjohtaja Kaupunkikehitysjohtaja Hallintojohtaja Viestintäpäällikkö (siht.) Henkilöstön edustaja	Hyvinkään kaupungin ja Keusoten yhteiset teemat, kuten talous, kiinteistöt	
Kaupungin sisäinen työryhmä	Hyvinkään kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jory "Hyte-jory"	Kaupunginjohtaja (pj) Sivistystoimenjohtaja (vpj) Talousjohtaja Tekniikan ja ymp.toimialajohtaja Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Perusopetuksen johtaja Strategiapäällikkö Hyvinvointipäällikkö (siht.)	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ajankohtaiset teemat, kuntajohdon, sivi-johdon ja alue-hyten teemat, HYTE-kerroin ja -kyselyt sekä Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Kokoontuu 6 krt/v.	Sosiaali- ja terveydenhuoll. järjestämistä koskevan lain (612/2021 § 6) mukaan kuntaan on nimittettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutaho. Koska kaikki, mitä kaupunki tekee, edistää hyteä, tahon on katettava koko organisaatio. Suositellaan jatkettavan

Yhdyspinnan täytäntöönpano – Kuntajohdon työryhmät II

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uudenmaan alueellinen turvallisuusfoorumi	Turvallisuuspäällikkö	Keski-Uudenmaan alueen turvallisuus ja varautumisasioiden yhteistyörajapinta	(Keusote yhtenä jäsenenä, jäsenet kaikki K-Uusimaa kunnat, AVJ ja molemmat hyvinvointialueet)
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uusimaa – HUS sotevarautumisen yhteistyöryhmä	Turvallisuuspäällikkö Ympäristöterveydenhuollon 1. varajäsen	Keski-Uudenmaan alueen turvallisuus ja varautumisasioiden yhteistyörajapinta	(Keusote yhtenä jäsenenä, jäsenet kaikki K-Uusimaa kunnat, AVJ ja molemmat hyvinvointialueet sekä HUS) Sosiaali- ja terveysministeriö edellyttänyt omaa työryhmää sotelle, yhdistämistä alueellisen turvallisuusfoorumin toimintaan toivotaan ryhmältä

Yhdyspinnan täytäntöönpano - Varhaiskasvatus ja perusopetus I

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Kaupungin sisäinen työryhmä	Sivistystoimen johtoryhmä Sivi-jory + Laajennettu sivi-jory	Sivistystoimenjohtaja (pj) Hallintosihteeri (siht) Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Perusopetuksen johtaja Varhaiskasvatusjohtaja pääluott.mies Sivistystoimen hall. ja keh. pääl. Taloussuunnittelupäällikkö	Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio-opetuksen ja vapaan sivistystyön sekä kulttuuri ja hyvinvointi -palvelualueen teemat. Sivi-jory kokoontuu viikoittain	
		LAAJENNETTU SIVI-JORY: työsuojeluvaltuutettu Hyvinvointipäällikkö henkilöstön edustajat	Laajennettu sivi-jory kokoontuu kerran kuukaudessa.	
Hyvinkääläinen työryhmä	Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä "Lanu-jory"	Sivistystoimenjohtaja (pj) Perusopetuksen johtaja Varhaiskasvatuksen johtaja Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Hyvinvointipäällikkö Kotouttamistyön koordinaattori (siht.) Oppimisen tuen erityisasiantuntija Lukion rehtori Sivistystoimen hallinto- ja kehittämisspäällikkö Työllisyyspäällikkö Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija (Lisäksi: Keusote, Hyria, srk)	Hyvinkääläisten lasten, nuorten (nuorisolain mukaan alle 29-vuotiaat) ja lapsiperheiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta, osallisuutta jne. edistävä moniammatillinen työryhmä. Kokoontuu noin 6 krt/v	

Yhdyspinnan täytäntöönpano - Varhaiskasvatus ja perusopetus II

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen lapsi- ja perhepalvelujen (LAPE) ryhmä Nimetty: KJ 29.9.2023 § 32	Sivistystoimenjohtaja (varalla varhaiskasvatusjohtaja)	Ryhmä kokoaa alueellisesti laajan asiantuntijajoukon hyvinvointialueen, kuntien sivistys- ja hyvinvointijohdon, järjestöjen, seurakuntien toimijoita ja muita toimijoita rakentamaan yhteistä ymmärrystä alueellisesta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä palveluista ja niiden merkityksestä.	Kaupungin edunvalvonnan kannalta tärkeä ryhmä. Ryhmän yhdistämistä kuntien sivi-johdon ja HVA-johdon ryhmän kanssa syytä harkita
Kaupungin sisäinen työryhmä	Varhaiskasvatuksen jory	Varhaiskasvatusjohtaja (pj.) Päiväkodinjohtajat Varhaiskasvatuksen asiantuntijat (siht.) ja erityisasiantuntija	Johtoryhmän tehtävänä on valmistella, yhteensovittaa, kehittää ja arvioida palvelualueen vastuualueeseen kuuluvien palvelujen toteuttamista. Johtoryhmä kokoontuu joka toinen torstai.	
Kaupungin sisäinen työryhmä	Perusopetuksen jory	Peruskoulujen rehtorit Sivistystoimen hallinto- ja kehittämisspäällikkö Oppimisen tuen erityisasiantuntija	Johtoryhmän tehtävänä on valmistella, yhteensovittaa, kehittää ja arvioida palvelualueen vastuualueeseen kuuluvien palvelujen toteuttamista. Johtoryhmä kokoontuu joka toinen torstai.	
Kaupungin sisäinen työryhmä	Yleissivistävän koulutuksen jory	Sivistystoimenjohtaja	Johtoryhmän tehtävänä on valmistella, yhteensovittaa, kehittää ja arvioida palvelualueen vastuualueeseen kuuluvien palvelujen toteuttamista.	
Kaupungin sisäinen työryhmä	Opiskeluhuollon ohjausryhmä	Oppimisen tuen erityisasiantuntija (pj) Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija Lukion rehtori Nuorisopäällikkö (Keusoten edustajat)	Laatii Hyvinkään Opiskeluhoitosuunnitelman ja suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi Hyvinkään opiskeluhoitoa.	

Yhdyspinnan täytäntöönpano - Varhaiskasvatus ja perusopetus III

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen perhekeskuksen toimintasuunnitelman ryryryhmä Nimetty Hyvinkään osalta: KJ 29.9.2022 § 32	Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija Erityisnuorisotyöntekijä Hyvinvointipäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> Nyrkkiryhmän tarkoituksena ollut vahvistaa ja edistää monialaista yhteistyötä PEKEN toimintasuunnitelman laatimisessa. Työryhmän tarkoituksena oli myös sitouttaa toimijoita toimintasuunnitelman laatimiseen ja juurruttamiseen omassa toiminnassaan. Lisätietoja: Mirva Illi-Lampio (HVA) 	Toiminta päättynyt 12/2023, kun LAPE-ryhmä hyväksyi toimintasuunnitelman tavoitetaulukon
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen kohtaamispaikkatyöryhmä Nimetty: KJ 29.9.2022 § 32	Varhaiskasvatuksen johtaja (varalla päiväkodinjohtaja) Varhaiskasvatuksen opettaja Erityisnuorisotyöntekijä Kotouttamistyön koordinaattori	<ul style="list-style-type: none"> Perhekeskuksen monialaisen kohtaamispaikkatyön kehittäminen ja matalan kynnyksen toimintojen edistäminen. Kokoontuu 4 krt/v Lisätietoja: Mirva Illi-Lampio (HVA) 	Kaupungin edunvalvonnan kannalta tärkeä ryhmä kohtaamispaikkatyön näkökulmasta.
Hyvinkääläinen työryhmä	Hyvinkään kohtaamispaikkatyöryhmä	Avoin (pj) Varhaiskasvatuksen opettaja (siht.) Kotouttamistyön koordinaattori Muut: srk, MLL, perhetyöntekijät, Villa Arttu, onnensilta, terveydenhoitaja, hyvinvointipäällikkö (kutsuttaessa)	Tarvittaessa, asialistan perusteella asiantuntijoita mukaan.	Alueellisen kohtaamispaikkatyöryhmän teemojen ja nostojen kannalta tarpeellinen ryhmä. Puheenjohtaja juuri nyt sopimatta.

Yhdyspinnan täytäntöönpano - Kulttuuri ja hyvinvointi I

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä Nimetty: KJ 29.9.2022 § 32	Hyvinvointipäällikkö (varalla kulttuuri- ja vapaa-ajajoht.) Keusoten ja alueen kuntien hyte-koordinaattorit ja -päälliköt sekä yhdistysten ja muiden tahojen edustaja (mm. PELA, Apteekit)	Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen ryhmä, jonka tehtävänä on alueellinen hyvinvointijohtaminen. Kokoontuu 4-6 krt/v. Lisätietoja: Integraatiojohtaja (pj)	Kaupungin edunvalvonnan kannalta erittäin tärkeä ryhmä hyte-teemojen, erilaisten työryhmien ja dokumenttien osalta. Ilman tätä ryhmää monet asiat olisivat menneet ohi. Suositellaan jatkettavan
Hyvinkääläinen työryhmä	Hyvinkään hyvinvointiryhmä (samalla Hyvinkään EPT-ryhmä) Nimetty vuosiksi 2024-27: KJ 8.9.2023 § 36	Hyvinvointipäällikkö (pj) Oppimisen tuen erityisasiantunt. (siht.) Hyvinvointi- ja osallisuusasiantuntija Strategiapäällikkö Nuorisopäällikkö Erityisnuorisotyöntekijä 1. Kaupungin eläinlääkäri Työllisyyspäällikkö Turvallisuuspäällikkö Turvallisuuspäällikkö Halliesimies Varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija Kotouttamistyön koordinaattori Suunnitteluisinsinööri (Lisäksi Verso ry, Hymise ry, SRK, Hyvy ry, Elämäni sankari ry, Keusote, Keski-Uudenmaan oikeusaputoimisto, Hyria)	Verkostoyhteistyön tekeminen, hyten edistäminen, hyte-tilanteen seuraaminen, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu, Hyvinkään ehkäisevää työtä toimeenpaneva ryhmä ja Hyvinkään EPT-kuntakortti. Kokoontuu 6 krt/v. Lisätietoja: Hyvinvointipäällikkö	Alueellisen hyte-työn näkökulmasta tärkeä ryhmä. Laki (EPT) edellyttää. Käydään läpi hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa, alueellista EPT-suunnitelmaa (kuntakortti), hyte-tilastoja ja -suunnitelmia. Käydään läpi työnjakoa ja toimenpiteitä. Ehkäisevän päihdetyön laki 8.7.2022/549 § 5 ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki 612/2021§ 6, 7 edellyttää ja AVI seuraa: • Nimetty EPT-yhdysyhö: Kyllä • EPT:stä vastaava toimielin: Kuhla • EPT:tä toimeenpaneva ryhmä: Hyvinvointiryhmä (ja Alue-EPT) • EPT-suunnitelma: Kyllä

Yhdyspinnan täytäntöönpano - Kulttuuri ja hyvinvointi II

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön ryhmä Alue-EPT Nimetty: KJ 29.9.2022 § 32	Hyvinvointipäällikkö (varalla hyvinvointi- ja osallisuussuunnittelija) Nuorisopäällikkö (varalla erityisnuorisotyöntekijä) Hyvinkäältä mukana myös toiminnanjohtaja, Elämäni Sankari ry	Alueellisen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön kokonaisuuden tarkastelu sekä alueellisen EPT-suunnitelman laatiminen. Teemoina mm. päihtet, huumausaineet, nikotiiniuutteet, pelaaminen ja muut riippuvuudet sekä mt-haasteet Kokoontuu noin 5-10 krt/v Lisätietoja: Marjut Suo (pj), Keusote	Lakisääteisen EPT-työn kannalta tärkeä ryhmä. Suositellaan jatkettavan.
Keusote-alueen työryhmä	Kunta-HYTE	Hyvinvointipäällikkö Hyvinvointi- ja osallisuussuunnitt. (Kuntien hyte-työntekijät)	Epävirallisesti kokoontuva, mutta tärkeä avoimen vuoropuhelun verkosto	Ei pakollinen, mutta suositellaan jatkettavan.
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uudenmaan järjestöneuvottelukunta ja teemaverkostot	Järjestöneuvottelukunnan kuntaedustajana hyvinvointi- ja osallisuussuunnittelija. Kaupungin työntekijät osallistuvat teemaverkostoihin tilanteen ja teeman mukaan.	Alueen järjestöjen yhteenliittymä, johon osallistuu myös Keusoten ja kuntien työntekijöitä ja muita tahoja. Lisäksi koostuu viidestä alateemaverkostosta: 1) Lapset ja perheet, 2) Mielenterveys- ja päihdetoimijat, 3) Ikäihmiset, 4) Vammaiset ja pitkäaikaissairaat ja 5) Monialajärjestöt. Verkostot kokoontuvat muutaman kerran vuodessa. Lisätietoja: https://www.yhdistysverkosto.net/keski-udenmaan-jarjestoneuvotteluk/	Teemaryhmien kokouksissa kymmeniä, joten osallistumisia eri teemaryhmiin olisi syytä jakaa kaupungilla.
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen ruoka-avun Ohjausryhmä	Hyvinkään edustajat ohjausryhmään nimetään hyte-joryssä keväällä 2024	Tuusulan kunnan vetämä alueellinen työryhmä, jossa kehitetään Keusote-alueen ruoka-aputoimintaa ja koordinoidaan STM:n vuosittain myöntämää rahoitusta ruoka-aputoimijoille. Tuusula on palkannut alueellisen koordinaattorin (50 %) STM:n, Keusoten ja kuntien yhteisellä rahoituksella.	Toiminta käynnistynyt 1.1.2024. Lainsäädäntö vasta muotoutumassa ruoka-avun sekä HVA:n ja kuntien roolin osalta.

Yhdyspinnan täytäntöönpano – Kulttuuri ja hyvinvointi III

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Kaupungin sisäinen työryhmä	Kulttuurin ja hyvinvoinnin johtoryhmä	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja (pj) Hallintosihteeri (siht.) Sivistystoimenjohtaja Hyvinvointipäällikkö Nuorisopäällikkö Liikuntapäällikkö Kirjastotoimenjohtaja Museonjohtaja Tuotantopäällikkö Kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö	Kulttuuri-, nuori-, liikunta- ja hyvinvointipalveluiden ajankohtaiset teemat. Kokoontuu 15-20 krt/v. Lisätietoja: Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.	Sisäisesti tärkeä ryhmä, mutta yhdyspinnan kannalta toissijainen. Kokouksien frekvenssiä syytä harkita.
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen (Kuuma-kunnat) liikkumis- ja elintaparyhmä Nimetty: Kj 29.9.2022 § 32	Liikuntapäällikkö (varalla halliesihenkilö)	Kuuma-kuntien alueen liikuntajohdon foorumi, jossa käsitellään mm. alueen liikuntapalveluiden sekä hyvinvoinnin, terveyden ja liikkumisen kysymyksiä. Kokoontuu 2 krt/v. Lisätietoja: Liikuntapäällikkö	Tarpeellinen ryhmä, tärkeää tietoa alueen asukkaiden liikkumisesta ja palveluiden järjestämisestä.
Hyvinkääläinen työryhmä	Hyvinkään kaupungin romanityöryhmä Nimetty: Kj 27.11.2023 § 39	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja (pj) Kotouttamistyön koord. (siht.) Hyvinvointipäällikkö Nuorisopäällikkö Erityisnuorisotyöntekijä Työllisyyspäällikkö Varhaiskasvatuksen erityisasiant. Kehittäjärehtori (lisäksi Keusote, Hyria, SRK, Poliisi, ESAVI, 4 romaniedustajaa)	Kehitetään paikallisen romaniväestön osallistumismahdollisuuksia omien elinolojensa edistämiseksi sekä parannetaan viranomaisten ja romanien välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Kokoontuu 2-3 krt/v. Lisätietoja: Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja	Uusi työryhmä. Seurataan. Lähialueella vastaava Riihimäellä ja Nurmijärvellä. Alueellisia intressejä. 6.2.2024 13

Yhdyspinnan täytäntöönpano – Kulttuuri ja hyvinvointi IV

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Hyvinkääläinen työryhmä	Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto Kj 10.12.2015 § 169 Nuorisolaki 7a § 20.8.2010/693	Nuorisopäällikkö (pj) Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Hyvinvointipäällikkö Liikuntapäällikkö Hanketyöntekijä (lipa) Peruskoulun rehtori (lisäksi Keusote, Hyria, SRK, Poliisi, TE-palvelut, HUS)	Tehtävänä koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä edistää palvelujen yhteensovittamista, yhteistyötä ja tiedonkulkua. Kokoontuu 6 krt/v. Lisätietoja: Nuorisopäällikkö	Yhdyspinnan kannalta tärkeä ryhmä nimenomaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden näkökulmasta. Ryhmän yhdistämistä joko laajennettuun sivi-joryyn tai Lanu-joryyn syytä harkita.
Hyvinkääläinen työryhmä	HOPE-tiimi	Erityisnuorisotyöntekijä Kotouttamistyön koordinaattori Työllisyysvalmentaja (lisäksi Keusote, Hyria, SRK, TE-palvelut, talous- ja velkaneuvonta, Hyvinkään Verso ry, HNAY ry, NAL, TE-palvelut, Hymise)	Edistää nuorille aikuisille suunnattuja palveluita ja tiedonkulkua. Kokoontuu 10 krt/v. Lisätietoja: Nuorisopäällikkö	Yhdyspinnan kannalta tärkeä ryhmä nimenomaan täysi-ikäisten nuorten näkökulmasta. Ryhmän yhdistämistä NUPA-tiimin kanssa syytä harkita.
Hyvinkääläinen työryhmä	NUPA-tiimi	Erityisnuorisotyöntekijä (pj) Nuoriso-ohjaaja (siht.) Liikuntapalvelut Kotouttamispalvelut Kouluvalmentaja (lisäksi Keusote, Hyria, SRK, TE-palvelut, poliisi)	Edistää alaikäisille nuorille suunnattuja palveluita ja tiedonkulkua. Kokoontuu 6 krt/v. Lisätietoja: Nuorisopäällikkö	Yhdyspinnan kannalta tärkeä ryhmä nimenomaan alaikäisten nuorten näkökulmasta. Ryhmän yhdistämistä HOPE-tiimin kanssa syytä harkita.
Hyvinkääläinen työryhmä	Ankkuri-tiimi	Erityisnuorisotyöntekijä (lisäksi Keusote ja poliisi)	Hyvinkään Ankkuri-toiminnan toteutus. Kokoontuu joka toinen viikko. Lisätietoja: Nuorisopäällikkö	6.2.2024 14

Työllisyyspalvelut ja kotouttaminen

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen työllisyyden edistämisen ryhmä Nimetty: Kj 29.9.2022 § 32	Työllisyyspäällikkö (varalla kotouttamistyön koordinaattori)	Lisätietoja: Työllisyyspäällikkö	
Keusote-alueen työryhmä	Alueellinen kotouttamistyön ryhmä Nimetty: Kj 29.9.2022 § 32	Kotouttamistyön koordinaattori (varalla kotoutumisohjaaja)	Edistää ja yhtenäistää maahan muuttaneille suunnattuja palveluita alueellisesti sekä jakaa tietoa ajankohtaisista asioista. Kokoontuu 8 krt/v. Lisätietoja: Kotouttamistyön koordinaattori	
Hyvinkääläinen työryhmä	Hyvinkään kotouttamistyöryhmä Epävirallinen	Kotouttamistyön koordinaattori (pj) Kotoutumisohjaajat ja työhönvalmentaja Hyvinvointipäällikkö Erityisnuorisoohjaaja Varhaiskasvatuksen S2-opettaja Perusopetuksen maahanmuuttajaopetuksen koordinaattori (lisäksi Keusote, Hyria, SRK, TE-palvelut, SPR)	Edistää maahan muuttaneille suunnattuja palveluita ja tiedonkulkua. Kokoontuu 5 krt/v. Lisätietoja: Kotouttamistyön koordinaattori	

Muut – Elinvoima, Tekniikka ja ympäristö, digituki

	Ryhmän nimi	Osallistujat Hyvinkäältä	Ryhmän toiminta	Huomioita
Keusote-alueen työryhmä	Keski-Uudenmaan alueellinen asumisen ratkaisujen ja turvallisten asuinympäristöjen ryhmä Nimetty: KJ 29.9.2022 § 32	Liiketoimintajohtaja (varalla kaavoituspäällikkö)	Lisätietoja: Marko Kankare	
Hyvinkääläinen työryhmä	Epidemiaselvitystyöryhmä	ympäristöterveydenhuollon päällikkö (pj.) elintarviketarkastaja talousvesivalvontaa suorittava tarkastaja Muut osallistujat: Keusoten tartuntatauti lääkäri ja -hoitajat.	Hyvinkään kaupungin kokoon kutsuma ryhmä, jossa teemana on tartuntataudit. Kokoontuu 1-2 krt/v.	
Hyvinkääläinen työryhmä	Hyvinkään digitukiverkosto	kirjastotoimenjohtaja (pj) informaattikko (siht.) kirjastonhoitaja rehtori hyvinvointipäällikkö nuorisopäällikkö kotouttamistyö koordinaatt. hyvinvointi- ja osallisuussuun. kansalaisopiston opettaja kansalaisopiston rehtori Muut osallistujat: Keusote, ENTER, HyvY ry, Hyria, Laurea	Kokoontuu 4-6 krt/v	6.2.2024 16

Hyvinkään kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspinnan paikalliset ja alueelliset ohjelmat ja suunnitelmat

Hyvinkään kaupungin paikalliset ja Keusoten alueelliset, pääasiassa lakisäätöiset tai muuten tarpeellisiksi todetut **ohjelmat ja suunnitelmat sisältävät kukin yksityiskohtaiset kuvaukset** monimuotoisten ja alati muuttuvien yhdyspintojen rakenteista, toimijoista, työnjaosta, resursseista ja käytännön toimenpiteistä ja työmuodoista.

Yksittäiset suunnitelmat porautuvat pääasiassa **rajattuun**, mutta usein kompleksiseen **ilmiökokonaisuuteen avaten nykytilannetta, tavoitteita siihen vaikuttamiseksi ja toimenpiteitä**, joilla eri tahot pyrkivät näihin tavoitteisiin pääsemään.

Jokainen yksittäinen ohjelma ja suunnitelma on **perusteltu, tarpeellinen ja monissa tapauksissa lakisäätöinen**.

Haasteena on se, että 1) välttämättömyydet ovat **kasautuneet kuntaorganisaatioille** vuosikymmenten saatossa, koska juuri mistään ei ole haluttu, yritetty tai voitu luopua (lainsäädäntö) ja 2) **lainsäädäntö** on eri dokumenttien osalta joko **vanhentunut** ("kunnan vastuulla on...") tai **tulkinnanvarainen** ("kunta ja hyvinvointialue vastaavat yhdessä...")

HYVINKÄÄ

6.2.2024 17

Hyvinkään kaupungin ohjelmat ja suunnitelmat

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LAKISÄÄTEINEN	VASTUUTAHO JA -HENKILÖ	HYVÄKSYTTY	HVA-YHDYSPIINTA
Hyvinkään kaupunki / Strategia, talous, elinvoima ja ympäristö				
Hyvinkään Pelikirja 2.0 - kaupunkistrategia vuosille 2023 - 2027		Konsernipalvelut ja hallinto Kaupunginjohtaja	Hyväksytty: KV 25.4.2022 § 24	
Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026 sekä investointisuunnitelma 2024-2028		Konsernipalvelut ja hallinto Talousjohtaja	Hyväksytty: KV 13.11.2023 § 112	
Hyvinkään kaupungin henkilöstökertomus 2023		Konsernipalvelut ja hallinto HR-asiantuntija	Valmistuu k2024	
Hyvinkään kaupungin ympäristön tilan katsaus 2021		Tekniikka ja ympäristö Ympäristötoimenjohtaja		
Hyvinkään kaupungin metsien luonnonsuojelusuunnitelma 2021		Tekniikka ja ympäristö Ympäristötoimenjohtaja		
Hyvinkään pohjavesialueen suojelusuunnitelma	Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (30.12.2004/1299), 2a luku, 10 e-f §	Tekniikka ja ympäristö maaperä- ja pohjavesiasiantuntija	KV hyväksynyt 22.3.2021 §18	
Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelma 2023 - 2027		Tekniikka ja ympäristö Ympäristötoimenjohtaja Projektipäällikkö	Hyväksytty: KH 20.6.2022	
Hyvinkään kaupungin ekologisen kestävyuden tiekartta 2019 - 2050		Tekniikka ja ympäristö Ympäristötoimenjohtaja Projektipäällikkö	Hyväksytty: KV 16.12.2019	
Hyvinkään kaupungin kaavoitusohjelma 2023 - 2025		Tekniikka ja ympäristö Kaavoituspäällikkö	Hyväksytty: KV 19.6.2023 § 55	
Hyvinkään kaupungin maankäytön toteuttamisohjelma 2023 - 2032		Tekniikka ja ympäristö Kaupunkikehitysjohtaja	Hyväksytty: KH 5.6.2023 § 148	

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LAKI-SÄÄTEINEN	VASTUUTAHO JA -HENKILO	HYVÄKSYTTY	HVA-YHDYSPINTA
Hyvinkään kaupunki / Lapset, nuoret ja lapsiperheet				
Hyvinkään kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025	Laki lastensuojelulain muuttamisesta 610/2022 § 12	Sivistystoimi Perusopetuksen johtaja	Opela 12.12.2023 § 119 Kuhla 14.12.2023 § 97 KH 15.1.2024 § 4	
Hyvinkään Varhaiskasvatussuunnitelma, päivitetään valtakunnallisten perusteiden muuttuessa	Varhaiskasvatustalaki 540/2018	Sivistystoimi / Vaka Varhaiskasvatuksen johtaja	Opela 24.5.2022 § 53	
Esiopetuksen opetussuunnitelma, päivitetään valtakunnallisten perusteiden muuttuessa	Perusopetuslaki 628/1998	Sivistystoimi / Vaka Varhaiskasvatuksen johtaja	Opela 13.6.2023 § 58	
Perusopetuksen opetussuunnitelma ja suunnitelmat vuosiluokille 1-2, 3-6 ja 7-9 (vuosittain)		Sivistystoimi / Opetus Perusopetuksen johtaja	Opela 13.6.2023 § 59	
Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma		Sivistystoimi / Opetus Perusopetuksen johtaja	??	
Hyvinkään nuorisopalveluiden toimintamallit 2022: Yhteinen toimintamalli ja arvot sekä Kohdennetun nuorisotyön, Digitaalisen nuorisotyön, Koulussa tehtävän nuorisotyön ja Nuorisoyhtäläisen perustoiminnan toimintamallit		Sivistystoimi / Nupa Nuorisopäällikkö	Hyväksytty: Kuhla 21.9.2022 § 60	

HYVINKÄÄ

4.2.2024 19

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LAKI-SÄÄTEINEN	VASTUUTAHO JA -HENKILO	HYVÄKSYTTY	HVA-YHDYSPINTA
Hyvinkään kaupunki / Kaikki ikäryhmät				
Hyvinkään kaupungin laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022-2025 Seuraava: 2026-2029 (valmistelu 2025)	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 § 6 Kerran valtuustokaudessa	Sivistystoimi / Konsernipalvelut ja hallinto Hyvinvointipäällikkö Turvallisuuspäällikkö	KV 20.12.2021 § 109	Avattu laajasti Hyvinkään ja alueen hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn rakenteita, ryhmiä ja dokumentteja sekä hyvinvoinnin tilaa. HVA mukana valmistelussa.
Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomus ja -suunnitelma Seuraava: KV 05/2024	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 § 6 Vuosittain	Sivistystoimi / Hyte Hyvinvointipäällikkö	KV 29.5.2023 § 43	Avattu laajasti Hyvinkään ja alueen hyvinvointia ja terveyttä edistävän työn rakenteita, ryhmiä ja dokumentteja sekä hyvinvoinnin tilaa. HVA mukana valmistelussa.
Hyvinkään kaupungin tuottamien hyvinvointipalveluiden malli 2020	-	Sivistystoimi / Hyte Hyvinvointipäällikkö	Kuhla 24.6.2020 § 38	Avattu laajasti rakenteita, ryhmiä ja dokumentteja. Ei tarvetta uusilla em. dokumenteilla.
Hyvinkään kirjastopalveluiden toimintamalli 2021	-	Sivistystoimi / Kirjasto Kirjastotoimenjohtaja	Kuhla 16.12.2021 § 101	Ei yhdyspintoja HVA:n kanssa

HYVINKÄÄ

4.2.2024 20

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LAKI-SÄÄTEINEN	VASTUUTAHO JA -HENKILO	HYVÄKSYTTY	HVA-YHDYSPINTA
Hyvinkään kaupunki / Kaikki ikäryhmät				
Hyvinkään liikkumissuunnitelma 2021-2025	Kuntalaki 410/2014 Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 Liikuntalaki 390/2015	Sivistystoimi / Lipa Liikuntapäällikkö	Hyväksytty: Kuhla 3.2.2022 § 2	Kuntalaisten liikkumisen ja hyten edistäminen ovat kunnan ja HVA:n yhteinen tehtävä. Suunnitelmassa avataan liikkumisen edistämistä, liikunta- (kunta) ja terveysneuvonnan (HVA) edistämistä. Pelikirjan mukainen, HVA-alueen osalta liikuntaolosuhteet on tärkeä veto- ja pitovoimatekijä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen väline.
Hyvinkään liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma 2023-2030	Liikuntalaki 390/2015	Sivistystoimi / Lipa Liikuntapäällikkö	Hyväksytty: Kuhla 1.9.2022 § 50	Ei suoranaisesti yhdyspintoja HVA:n kanssa. Kestävän liikkumisen edellytyksiä parantamalla edistetään kuitenkin hyvinvointia, turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vaikutetaan positiivisesti alueen veto- ja pitovoimaisuuteen. Kestävän liikkumisen edistäminen lisää myös tasa-arvoa ja parantaa itsenäisen liikkumisen edellytyksiä kaikkien ikäryhmien osalta.
Hyvinkään kaupungin kestävä liikkuminen 2030		Tekniikka ja ympäristö Liikenneinsinööri	Hyväksytty: KV 23.5.2016	
Hyvinkään kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2020-2024 Seuraava: 2025 - 2028	Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä annettu laki (1386/2010) § 32	Konsernipalvelut ja hallinto Koordinaattori	KV 25.5.2021 § 33 KV 11.12.2023 § 119	Avattu rakenteita, ryhmiä ja palveluja. HVA mukana valmistelussa.

HYVINKÄÄ

4.2.2024 21

Keusoten ohjelmat ja suunnitelmat (1/2)

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LISÄTIETOJA	HYVÄKSYTTY	HYVINKÄÄN KAUPUNGIN ROOLI
Hyvinvointialueen strategia ja palvelustrategia 2023–2025	Keusote: Hyvinvointialuejohtaja	Yhtymävaltuusto: 8.12.2022 § 84	• Hyvinkään lausunto: Kuhla 21.9.2022 § 61 • Jatkossa pitäisi saada ajoissa, jotta käsittely olisi mahdollista LTK + KH + KV
Hyvinvointialueohjelma 2024–2025	Keusote: Hyvinvointialuejohtaja	Aluevaltuusto: 21.9.2023 § 37	Hyvinkään lausunto: KH 21.8.2023 § 191 → Jatkossa pitäisi saada ajoissa, jotta käsittely olisi mahdollista LTK + KH + KV
Alueellinen palvelujen verkostosuunnitelma 2023–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Aluevaltuusto: Tulossa 2024	Hyvinkään lausunto: KH 6.11.2023 § 299 → Jatkossa pitäisi saada ajoissa, jotta käsittely olisi mahdollista LTK + KH + KV
Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Päivitetty viimeksi 28.9.2020	Laadintaan osallistuu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä, jossa Hyvinkään edustajana hyvinvointipäällikkö ja varalla KVJ (nimetty: Kj 29.9.2022 § 32)
Alueellinen osallisuusohjelma 2020–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Yhtymävaltuusto: 21.9.2019 § 39	
Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Yhtymävaltuusto: 16.12.2021 § 59	Hyvinkään kaupungilla oma lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma → Vastuutahona sivistystoimi
Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2023–2025			Lisätietoja: Oppimisen tuen erityisasiantuntija

Keusoten ohjelmat ja suunnitelmat (2/2)

OHJELMA TAI SUUNNITELMA	LISÄTIETOJA	HYVÄKSYTTY	HYVINKÄÄN KAUPUNGIN ROOLI
Alueellinen ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön suunnitelma 2022–2025 (sisältää Hyvinkään kuntakortin)	Keusote: Integraatiojohtaja	Yhtymävaltuusto: 29.9.2022 § 28 Siirtyminen kuntakorttiin: KH 28.11.2022 § 298	Lakisääteinen: Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 24.4.2015/523 Hyvinkään kuntakortista vastaa Hyvinkään hyvinvointiryhmä, joka on EPT:n toimeenpaneva ryhmä (Kj 8.9.2023 § 36). Lisätietoja kuntakortista: Hyvinvointipäällikkö
Alueellinen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn suunnitelma 2022–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Yhtymävaltuusto: 29.9.2022 § 29	Lähisuhde- ja perheväkivaltatyön osaaminen, resurssit ja toimivalta puuttua niihin ovat olleet 1.1.2019 lähtien Keusotella, joten kaupungin on tarkoituksenmukaisinta toimia alueellisen suunnitelman mukaan. Teemaa tarkastellaan pääasiassa kaupungin turvallisuustyön ja henkilöstön osaamisen näkökulmasta. Vammaispalvelut ovat olleet 1.1.20219 lähtien yksinomaan Keusotella, eikä kaupungilla ole tähän osaamista, resurssia tai toimivaltaa, joten kaupungin on tarkoituksenmukaisinta toimia alueellisen suunnitelman mukaan. Teemaa tarkastellaan Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa, Hyvinkään ja Keusote-alueen vammaisneuvostossa ja Hyvinkään RATU-työryhmässä.
Alueellinen vammaisten henkilöiden hyvinvointisuunnitelma 2023–2025	Keusote: Integraatiojohtaja	Aluevaltuusto: 9.11.2023 § 55	Läisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn osana kaupungin nykyistä palvelutuotantoa (esim. Hyvinkään opisto, liikuntapalvelut, rakentaminen). Teemaa tarkastellaan Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa vuosittain, Hyvinkään ja Keusote-alueen vanhusneuvostossa ja Hyvinkään RATU-työryhmässä. Kehittämisehdotus Keusotelle ja alueen kunnille: https://kymenhva.fi/wp-content/uploads/2023/02/kaantyneen-vaeston-hyvinvointisuunnitelma.pdf
Alueellinen TKIO-ohjelma 2023–2025 (tutkimus, kehittäminen, innovaatiot ja osaaminen)	Keusote	Valmisteilla	Keusote-alueen kuntien hyvinvointipalveluiden edustajat ovat antaneet vuonna 2023 lausunnon TKIO-ohjelmasta.

LIITE 2. Kaupungin sitovien tavoitteiden 2023 toteutuminen HYTE-työn näkökulmasta

Harmaa = Valmis

Punainen = Ei toteutunut / tavoite poistettu

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden raportointi ajalta 1.1.-31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Meidän Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö		Raportointi
Yhteisöllisyyden edistäminen	Yhteisöllisyyden uusia muotoja ja edistämistä käsittelevän tilaisuuden järjestäminen.	Yhteisöllisyyden vahvistamisen teemaan liittyvä tilaisuus tai tapahtumien sarja järjestetty vuoden 2023 aikana.	Hyvinvointipäällikkö		Meidän Hyvinkää -kärkihankkeessa on toteutettu yhteisöllisyyttä edistävä Turvallisuutta läpi elämän -tapahtumasarja: 1) Nuorille pidetty "Turvallisuus romanttisissa suhteissa" -elokuvaleiri 26.6.-30.6. Rytkössä (n=12). Valmistella elokuvaa; 2) Kaupungintalolla järjestetty 6.9. paneelikeskustelu nuoriin kohdistuvasta groo- ming- ilmioistä. Osallistujia oli 28 ja tallenteen katsoi 223; 3) Kaupunki edisti tiloin, avustuksin, omin palveluin ja viestinnällisin keinoin Vanhusten viikon kattavaa ohjelmaa: Kaupungintalolla juhlaan ja karaokeen (1.10.) osallistui 110, Mielystävällinen vanhuus -tapahtumaan (6.10.) 300 ja karaokeen (7.10.) 70.

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaupunkikehitysjohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö		Raportointi
Monipuolisen asumisen edistäminen	Hangonsillan seuraavan asuinalueen (1B) asuntorakentaminen aloitetaan.	Ensimmäisen kerrostalokohteen rakennustyöt ovat käynnistyneet.	Kaupunkikehitysjohtaja		Ei toteutunut. Ensimmäisen kohteen rakennustöiden käynnistyminen on siirtynyt vuodelle 2024.
Monipuolisen asumisen edistäminen	Sveitsin asuinalueen suunnittelu etenee.	Osa-alueen asemakaava on ehdotusvaiheessa.	Kaavoituspäällikkö		Ei toteutunut. Asemakaavan luonnoksen valmistelu eteni sijoittajien kanssa neuvottelun, mutta asemakaava ei edennyt ehdotusvaiheeseen. Kaavan laadintaa ja neuvottelua jatketaan vuonna 2024.
	Hyvinkään tunnettuus kaupunkina, jossa voi asua ja yrittää maaseutumaisessa luonnonläheisessä ympäristössä lähellä kaupunginpalveluita, parane.	Laaditaan yhteistyössä kylien kanssa "Asu maalla kaupungissa - ohjelma", jolla kylien tunnettuutta ja elinvoimaa parannetaan.	Kaupunginjohtaja		Kylien tunnettuutta ja elinvoimaisuutta edistetään Kylien kehittämisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintasuunnitelma päivitetään kerran valtuustokaudessa. Edellinen päivitys on tehty vuonna 2022. Kylien tunnettuutta on parannettu toteuttamalla Kaupunginhallituksen tavoitteen mukainen, elinvoimaisia kyliä esittelevä esite sekä kylävisuusto, jota tullaan kehittämään myös jatkossa. Elinvoimaiset kylät (hyvinkaa.fi) Tutustu Hyvinkään kyliin! - KotiHyvinkäällä

Aktiivinen elämäyksi kaupunki

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö		Raportointi
Luontomatkailun ja retkeilyn edistäminen	Uusien alueen yleissuunnitelman laadinta ja sen liittäminen lähialueisiin.	Yleissuunnitelma on laadittu vuoden 2023 aikana. Suunnitelman laadinta on tehty vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja alueella toimivien muiden tahojen kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja		Yleissuunnitelma on toteutettu. Tulokset on koottu laajalla avoimella kyselyllä, jossa yli 600 vastausta. Visiosuunnitelma esiteltä kublassa 26.10.2023
Kaupungin elinvoiman vahvistaminen	Suurten ankkuritapahtumien vaikiinnuttaminen yhteistyössä sopi-muskumppaneiden kanssa	Kumppaneilta saatu palaute kaupungin toimista on myönteistä. Kaupunki hyödyntää tapahtumia omassa edunvalvonnassaan.	Sivistystoimenjohtaja Kaupunginjohtaja		Kumppaneilta on saatu erinomaista palautetta yhteistyöstä. Kävijätutkimus valmistui syyskuun lopussa ja se on esitelty lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle. Kävijätutkimus on käyty läpi myös tapahtumajärjestäjien kanssa. Tilaisuuksien kutsuvierasyhteistyö toteutunut edunvalvonnallisesta näkökulmasta.

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Päämäärä	Vuositaloite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö		Raportointi
Varhaiskasvatus- ja esiopetuksuunnitelman jalkauttaminen	Uuden 1.8.2022 voimaan tulleen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmien jalkauttaminen.	Toiminta on ohjaavien asiakirjojen mukaista. Laatukselyn toteuttaminen 2023 aikana.	Varhaiskasvatuksen johtaja		Ohjaavien asiakirjojen mukaisen toiminnan kehittämistä on käsitelty sekä päiväkodin johtajien kanssa että päiväkodeissa. Laajan laatukselyn sijaan keväällä 2023 yksiköt ovat tehneet omia kyselyjä lapsille ja huoltajille, joiden pohjalta laaditaan kehittämissuunnitelmat toimintavuodelle 2023-2024.

Laadukas perusopetus	Valtuuston päätöksen mukaiset ryhmäkoot perusopetuksessa.	Keskimmäiset ryhmäkoot ovat: 1-2 luokat 20 oppilasta 3-9 luokat 22 oppilasta	Perusopetuksen johtaja	1-2. luokkien osalta tavoite toteutuu pääsääntöisesti. Kiellohjelma tuo haasteita ryhmien muodostamiseen tasapuolisesti. 7. luokkien kohdalla tavoitteeseen ei ole täysin päästy lukuvuonna 2023-24.
----------------------	---	--	------------------------	--

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö	🚩	Raportointi
Julksen taiteen periaatteiden käyttöönotto	Hyvinkään Taideohjelma	Ohjelma hyväksytty kaupunginvaltuustossa	Kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö Museonjohtaja		Ohjelman laadinta käynnistetty 8/2023. Syksyn aikana järjestetty työpajat kuntalaisille sekä viranhaltijoille ja päättäjille. Lisäksi tehty erilliset kyselyt kuntalaisille ja opiskelijoille. Taideasiantuntijaryhmän työskentely käynnistetty. Ohjelman kirjoitus käynnissä. Taideohjelma valmistuu kevään 2024 aikana.
Vetovoimainen keskusta	Kehittämissuunnitelman (Masterplan) toimeenpano	Vaiheittainen asemakaavoitus ja liikenne- ja katusuunnittelu on käynnissä.	Kaavoituspäällikkö		Toteutui osittain. Keskusta-alueella on käynnissä asemakaava- ja katu- ja liikennesuunnitteluhankkeita. Vaiheittaista suunnittelua ohjaavan viitesuunnitelman valmistelu on käynnissä ja viedään valtuustoon hyväksyttäväksi vuonna 2024. Alustavaa arviointia vaiheistuksesta esitelty syksyllä 2023 valtuustoseminaarissa.

Business Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuhenkilö on elinkeinopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuhenkilö	🚩	Raportointi
Elinvoimaisuuden edistäminen	Kaupungin maavarannon kasvataminen elinkeino- ja yritystoiminnan tarpeisiin.	Kaupungin maavaranto on kasvanut vuonna 2023.	Kaupunkikehitysjohdaja		Toteutui. Kaupungille hankittiin maata noin 170 hehtaaria.

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on hallintojohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö	🚩	Raportointi
Kuntalaisten osallistaminen	Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen teemana: asuinalueiden viihtyvyyden ja harrastusmahdollisuuksien kehittäminen.	OSBUN toteutus vuoden 2023 aikana	Hallintojohtaja		Osallistuvan budjetoinnin äänestykseen osallistui kaikkiaan 737 hyvinkääläistä ja ääniä annettiin 3482. Toteutettaviksi valikoitui seitsemän eniten ääniä saanutta teeman mukaista ehdotusta, joiden kesken osoitettiin 35 000 euroa.
Hallintosäännön päivittäminen	Hallintosäännön päivittäminen vastaamaan uutta kaupunkiorganisaatiota.	Muutosehdotukset ovat valmiina päätöksentekoon kesäkuussa 2023.	Hallintojohtaja		Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallintosäännön kokonaisuudistuksen päättyneet 11.12.2023 § 117.

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö	🚩	Raportointi
Taloudellinen toiminta	Kestävän talouden ohjelman toteuttamisen tuki, seuranta, valvonta ja raportointi	Kaupunginvaltuuston hyväksymän ohjelman vuosikohtaiset tavoitteet on toteutettu ja ohjelman toteutumisesta raportoidaan puolivuotiskatsauksessa ja tilinpäätöksessä.	Talousjohtaja		Vuoden 2022 tilinpäätöksessä raportoitiin Kestävän talouden ohjelman toteutumisesta ja vuoden 2023 talousarvion liitteenä on todettu talousarvion sisältämät ohjelman toimenpiteet. Ohjelman toimenpiteiden toteutumisesta on raportoitu kaupunginvaltuustolle kolmannessa osavuotiskatsauksessa ja tullaan raportoimaan tilinpäätöksessä. Kaikki ohjelman toimenpiteet eivät toteudu suunnitellusti: paikallisliikenteeseen liittyvät tavoitteet toteutuivat viivästetysti, valtuusto päätti poistaa perusopetukseen määräraikaiseen henkilöstöön liittyvän tavoitteen, oppilashuoltoon liittyvää toimenpidettä ei voitu toteuttaa hyvinvointialueudistuksen siirtäessä oppilashuollon pois kaupungin tehtävistä ja pysäköintivirhemaksutuotot eivät toteudu suunnitelman mukaisesti.
Hyvinvointialueudistuksen hallinta	Hyvinvointialueudistuksen vaikutukset kaupungin talouteen ja konserniin toteutetaan hallitusti	Hyvinvointialueudistuksen aiheuttamat muutokset sote-konserniyhteisissä on toteutettu vuoden aikana Talousraportoinnissa huomioidaan uuden kunnan talous Investointisuunnittelu- ja päätösprosessi on tarkistettu	Talousjohtaja		1)Toteutui: Kaupunginvaltuusto päätti 20.3.2023 Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän purkamisesta ja loppuselvitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.12.2023. Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos -liikelaitoksen yhteistointasopimuksen purusta ja ylijäämän jaosta kaupungin hallitus päätti 25.9.2023. Ridasjärven päihdehuollon kuntayhtymän kiinteistön myynti on toteutettu, kuntayhtymän purkamisesta on päätetty jäsenkuntien valtuustoissa ja kuntayhtymä purkautuu alkuvuonna 2024. Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n omistusjärjestelyt on toteutettu vuonna 2022 päätetyn mukaisesti ja kaupungin hallitus on päättänyt osakassopimuksen päivittämisestä 25.9.2023. 2)Toteutuu: Talousraportoinnissa on painotettu rahoituslaskelman merkitystä talouden tasapainoa kuvaavana laskelmana. Valtuustolle on raportoitu taloudesta edellisvuotta useammin (tammi-maaliskuun ja tammi-syyskuun osavuotiskatsaukset). Raportoinnissa on huomioitu

					hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamat kirjaukset ja ta- pahtumat vuoden aikana. 3) Toteutus: Investointisuunnittelussa on ohjeistettu otta- maan huomioon valtuuston hyväksymä väestösuunnite. Talousarvion päätöksentekoaikoina tuotiin esiin mer- kittävimpien investointihankkeiden käyttötalousvaikutuk- set.
--	--	--	--	--	---

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Digitiekartta	Digitiekartan valmistelu	Digitiekartta laadittu, hyväksytty ja julkaistu	Tietohallintopäällikkö		Tavoite on toteutunut osittain. Digitiekartan valmistelu eteni suunnitellusti, mutta päätöksenteko siirtyi vuoden 2024 alkuun.

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hyvinvointialueuudistuksen hallinta	Yhdyspinnan rakenteiden ja toimijoiden kuvaus	Rakenteet ja toimijat on kuvattu vuoden 2023 loppuun mennessä.	Sivistystoimenjohtaja Perusopetuksen johtaja Hyvinvointipäällikkö Työllisyyspäällikkö		Tavoite on toteutunut osittain. Valmistunut yhdyspinnan lukuisat työryhmät, ohjelmat ja suunnitelmat koonnut kartoitus, joka antaa kokonaiskuvan kaupungin ja Hyvinkään yhdyspinnan rakenteista, toimijoista ja työnjaosta Tarkempi kuvaus tavoitteista, toimijoista ja toimenpiteistä löytyy teemoittain kustakin alueellisesta ja paikallisesta dokumentista, joita on kymmeniä.

Kaupunginhallitukseen nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1.-31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Monimuotoinen asuminen ja elinvoimaiset kylät

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kaupunkikehitysjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kyllien elinvoimaisuuden edistäminen	Kyläesitteen valmisteleminen ja kyläsvivuston rakentaminen Vissittihyvä sivujen yhteyteen.	Esite ja sivusto ovat valmiit vuoden loppuun mennessä.	Kaupunkikehitysjohtaja		Kyllien tunnettua on parannettu toteuttamalla elinvoimaisia kylä esittelevä esite sekä kyläsvivusto, jota tullaan kehittämään myös jatkossa. Elinvoimaiset kylät (hyvinkaa.fi) Tutustu Hyvinkään kyliin - KotiHyvinkäällä
Paavolan alueen kehittäminen	Paavolan alueen yleissuunnitelman laatiminen	Yleissuunnitelma on laadittu vuoden loppuun mennessä.	Kaavoituspäällikkö		Toteutui osittain. Paavolatalon ja sen ympäristöön liittyvät asemakaavojen muutokset tulivat voimaan 10/2023. Muun alueen kehittämisen pohjaksi paavolalaisille järjestettiin kysely, ja alueen ideasuunnitelmat Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden asemakaavoituksen harjoitustyönä valmistuivat 12/2023. Aineistokoonti ja yleissuunnitelma laaditaan vuonna 2024.

Aktiivinen elämäkaupunki

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hyvinkään matkailun toimintamallin luominen	Matkailun nykytilanteen kartoitus ja tulevaisuuden tavoitteita	Kartoitus on tehty vuoden 2023 aikana	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja		Kyselykartoitus toteutettu.

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hyvinkään keskustalmeen brändäys	Keskustalmeen laatua ohjaava suunnittelukäsikirja	Ohjelman laadinta käynnissä	Kaavoituspäällikkö		Ei toteutunut. Ohjelma valmistuu vuonna 2024.

Business Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on elinkeinopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Asiakkaan näkökulmasta sujuvat yrityspalvelut	Yhden luokun periaatteella toimivien yrityspalveluiden kaupungin sisäisen toimintamallin kuvaus	Toimintamalli ja tavoitetaso on kuvattu.	Elinkeinopäällikkö		Toimintamalli on kuvattu ja sitä sovelletaan käytännön työssä, toimintamallin kehittäminen on jatkuva prosessi.

Tehokas ja vaikuttava työllisyshoito	Työllisyydenhoidon palveluiden uudelleenorganisointi ja toiminta-alueen valinta.	Työllisyydenhoidon palveluiden uudelleenorganisointi on tehty.	Työllisyyspäällikkö	<p>Työllisyysaluevalmistelu jatkuu <u>Kuusikon</u> kanssa. Kuntien kanssa tehtiin sopimus ja järjestämissuunnitelma, joka toimitettiin <u>TEM:in</u>. Loppuvuonna <u>TEM:stä</u> tuli tieto, että Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula työllisyysaluetta esittää valtioneuvostolle hyväksyttäväksi, Järvenpää toimii alueen vastuukuntana.</p> <p>Työllisyysalueen kuntiin on tulossa palvelutorejia eli alueellinen palvelutriverkosto. Valmistelua jatketaan 2024 ja toiminta käynnistyy 2025.</p>
--------------------------------------	--	--	---------------------	---

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on hallintojohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Edustuksellisen demokratian toimintaedellytykset	Toimielimissä otetaan käyttöön sähköiset kokous- ja päätöksentekomenettelyt.	Sähköinen kokousjärjestelmä käytössä vuoden 2023 aikana. Kaikki toimielimet ovat siirtyneet paperittomiin kokouksiin.	Hallintojohtaja		<p>Toteutui osittain. Sähköinen kokousjärjestelmä hankittu osaksi <u>Triplanin</u> kokoushallintaa. Käyttöönottoa valmistellaan.</p> <p>Toimielinten kokousmateriaalit ovat luettavissa luottamushenkilöiden extranetistä.</p>

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Johtaminen on yhdenvertaista, osallistavaa ja mahdollistaa rohkeat kokeilut. Kehitämme johtamista ja esimiestyötä määrätietoisesti.	Vuositavoite: Esimiesten johtamisosaamisen vahvistaminen Toimenpide: Laaditaan esimiesten työkalupakin koulutuskalenteri/vuosikello	Työkalupakin mukaisista koulutuksista saatujen palautteiden perusteella esimiesten johtamisosaaminen on parantunut.	Henkilöstöjohtaja/HR-asiiantuntija		Työkalupakin koulutuskalenteri/ vuosikello on käytössä. Esimiesten johtamisosaamisen mittaminen alkaa vuodesta 2024 lukien.
Olemme houkutteleva työnantaja	Vuositavoite: Työnantajana kilpailukyvyyn ylläpitäminen ja kehittäminen Toimenpide: Henkilökohtaisen palkitsemisen mallin kokeilu.	Tavoitetaso: Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus paranee (veto- ja putoima) Mittari: Hakijoiden määrä rekrytoinneissa nousee ja lähtövaihtuvuus pienenee edelliseen vuoteen nähden (pois lukien eläköityminen)	Henkilöstöjohtaja/ Palvelussuhdepäällikkö		Toteutui osittain. Henkilökohtaisen palkitsemisen malli valmisteltu ja hyväksytty. Vuoden 2024 talousarvioon on varattu rahat mallin käyttöön.

Turvallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on turvallisuuspäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Ajantasainen valmiussuunnittelu	Valmiussuunnitelmien päivittämisen käynnistäminen hallintosäännön päivittämisen jälkeen.	Valmiussuunnitelmien päivitystyö on aloitettu vuoden loppuun mennessä.	Kaupunginjohtaja Turvallisuuspäällikkö		Turvallisuuspäällikkö aloittanut syyskuussa toimialojen valmiussuunnitelmien päivittämisen.

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kuntalaisten digitaalisten palveluiden laajentaminen	Sähköisen asiointipalvelun (D365/eHyvinkaa.fi) jatkokehittäminen	Vähintään yksi nykyinen tai uusi sähköisen asioinnin palvelukokonaisuus on viety tuotantoon	Tietohallintopäällikkö		Tavoite toteutui. Tuotantoon on saatu - Kuntalaisen ja liikunnan ja nuorisoin toiminta-avustusten hakulomakkeet - Taidelaitoksen vuosivastustusta ja taideturahahakulomakkeet - Nuoren urheilijan stipendi, menestynyt urheilija ja kummiurheilija hakulomakkeet
Sähköiset palvelut	Sähköisen arkistoinnin ja asiantuntijapalvelun kokonaisuuden suunnittelu	Projekti suunnitelma on laadittu	Hallintojohtaja		Tietoaineisto kannattaa siirtää digitaaliseen arkistoon vasta säilytysajan umpeuduttua eli passiivivaiheessa (=arkistointivaihe). Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin palvelu on tarkoitettu arkistolain nojalla arkistotavaksi määrättylle digitaaliseen aineistolle. Palveluun voidaan siirtää julkisia ja salassa pidettäviä aineistoja, mutta ei turvallisuusluokiteltuja aineistoja. Palvelu tulee laajentamaan koko julkishallinnon käyttöön vuonna 2025, ja pilotointi on parhaillaan käynnissä. Tavoite on, ettei julkisen hallinnon organisaatioiden tarvitse tehdä laajoja investointeja digitaalisen arkistoinnin teknisiin ratkaisuihin. Tehdäessä ratkaisua passiivivaiheessa olevien asiakirjojen digitaalisesta arkistoinnista, tulee hyödyntää Kansallisarkiston pilotoinnista saatuja kokemuksia.

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Red Carpet Arena	Arenan yhteiskäyttömallista sopiminen	Toimijat ovat sopineet Arenan yhteiskäytöstä.	Sivistystoimenjohtaja		Tavoite ei toteutunut. Sopimus <u>Reitti</u> Oy:n kanssa on rauennut. Hankkeen jatko <u>Seppos</u> Oy:n kanssa kariutui ja kesäkuussa. Kaupunginvaltuusto päätti, että hallinanketta viedään eteenpäin kaupungin omalla hankkeella.

Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta – Toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1.- 31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Aktiivinen elämyskaupunki

Kärkihankkeen vastuuhenkilö on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Taiteen ammattilaisten työllentämisen tukeminen	Taiteen ammattilaisten nykytilanteen kartoitus	Kartoitus on tehty vuoden 2023 aikana	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja		Kartoitus toteutettu. Käsitelty <u>Kuhlassa</u> 26.10.2023

Opetuslautakunta – Toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1. - 31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Vuosittavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Yhteisöllisyyttä edistetään säännöllisen ryhmittämisen ja yhteisöllisten tapahtumien avulla.	Ryhmittytapahtumia on pidetty perusopetuksessa vähintään 3 kertaa vuodessa. Toisella asteella yhteisöllisiä tapahtumia on järjestetty 10 kpl vuoden aikana.	Sivistystoimenjohtaja		Tavoite on toteutunut suunnitellusti.
Säännöllisen ennaltaehkäisevän työohjauksen mahdollisuus henkilökunnalle	Henkilöstöllä on mahdollisuus ennaltaehkäisevään ryhmämuotoiseen työohjaukseen.	Sivistystoimenjohtaja		Pätevien työnohjaajien kartoitus on tehty ja siihen liittyvät ongelmat on tiedostettu. Hyviä/päteviä työnohjaajia on liian vähän saatavilla.
Hangonsillan alueen uuden koulun ja päiväkodin suunnitteluun käynnistäminen.	Oppimisympäristöjen määrittely on tehty vuoden 2023 loppuun mennessä.	Perusopetuksen johtaja Varhaiskasvatuksen johtaja		Suunnittelu etenee tilakeskuksen ja kaavoituksen johdolla. Oppimisympäristöjen lopullinen määrittely tapahtuu hankesuunnitelman yhteydessä.
Paavolatalon toiminnallinen suunnittelu	Suunnitelma on laadittu.	Varhaiskasvatuksen johtaja Perusopetuksen johtaja		Suunnittelu on valmis.
Pedagogiset testaukset virtuaalitodellisuudessa	Kolmasluokkalaiset osallistuvat testiin.	Perusopetuksen johtaja		Tavoite on arvioitu hinta-/hyötysuhteeltaan kannattamattomaksi.
Osaamisperusteista kurseista mahdollisuus saada opintopisteitä Koski-tietovarantoon. Tavoitteena pilotoida kurseja eri ainealueilla	Koski-tietovarantoon siirrettyjen pisteiden määrä Toteutuneiden pilottikurssien määrä	Hyvinkään opiston rehtori		Hyvinkään opisto on käynnistänyt 13 opintopistekurssia ja opintopisteet siirretään Koski-tietovarantoon keväen 2024 aikana.
Pilotoidaan oppilaille suunnatun mielenrenteyden ensiapukoulutuksen konseptia. Luodaan suunnitelma toiminnan vakiinnuttamiseksi.	Syksyllä 2023 on toteutettu vähintään yksi oppilaille suunnattu mielenrenteyden ensiapukoulutus peruskoulussa tai toisella asteella.	Oppilashuollon esimies		Kaikki 4. luokkalaiset ovat osallistuneet Opi-taan tunteista -koulutukseen.
	Vuoden 2023 aikana laaditaan suunnitelma, miten mielenrenteyden ensiapukoulutuksesta tehdään pysyvä osa hyvinkääläisten oppilaiden koulutuspolkua.			

Business Hyvinkää

Kärkihankkeen vastuhenkilö on elinkeinopäällikkö.

Vuosittavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Säännöllisten yritystapaamisten järjestäminen vierailijoille	Yritysvierailuja/yritysvierailijoita vähintään 10 kpl vuoden aikana.	Kehittäjärehtori		Vierailut ja vierailijoiden lukumäärä on toteutunut tavoitteen mukaisesti.

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Vuosittavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Toteutetaan oppilashuoltohenkilöstön kanssa yhdessä kaupunkitasoisia ryhmäinterventioita.	Toteutetaan yhdessä vähintään kaksi ryhmää.	Perusopetuksen johtaja		Tavoite ei toteutunut, koska Keusote ei voinut osallistua toteutukseen.

Tekninen lautakunta – Toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1. - 31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Laadukas koulutuspolku

Kärkihankkeen vastuhenkilö on perusopetuksen johtaja.

Vuosittavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hangonsillan alueen uusi koulu ja päiväkoti	Urakkakilpailutuksen järjestäminen vuonna 2023	Kiinteistöjohtaja		Urakkakilpailun järjestäminen siirtyy vuodelle 2024.

Kehittyvä kaupunkikeskusta

Kärkihankkeen vastuhenkilö on kaavoituspäällikkö.

Vuosittavoite ja toimenpide	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari 2023	Vastuuhenkilö		Raportointi
Hangonsilta 1b alueen kunnallistekniikan rakentaminen	Työt aloitettu	Tekninen johtaja		Työt on aloitettu

Tukipilaritavoitteet

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Vuositavoite ja toimenpiteet	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Esimiesten talouden seuranta-osaaminen ja ennustetarkkuus parane	Vuoden mittaan tarkennetaan vuosienennustetta kuukausiraportteissa (ennusteputki)	Toimialajohtaja		Talouden kuukausittaiset ennustepalaverit ovat käytössä.

Henkilöstö

Tukipilarin vastuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Henkilöstökyselystä esilin nousvien asioiden parantaminen	Parannettavat asiat valittu ja toimenpiteet käynnistetty	Johtajat		Parannettavat asiat on valittu ja toimenpiteet on käynnistetty.

Turvallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Mitataan ja raportoidaan työturvallisuuden kehitystä	MVR- ja TR-mittaustasot vähintään samat kuin 2022	Kiinteistöjohtaja ja tekninen johtaja		Mittaustulokset MVR 94,99 % (v. 2022 95,44 %), ei TR-mittaustavoitteita

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Palvelupyyntöjen vasteajan parantaminen	Vasteaika alle 2 päivää 80 % palvelupyyntöissä	Kiinteistöjohtaja		Kiinteistöhoito ja koulusäntäpalveluiden palvelupyyntöihin reagoitu tavoiteajassa Q4 alkaen.

Hyvinkään Vesi – Sitovien toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1. – 31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Ei kärkihanketavoitteita

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuhenkilö on hallintojohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Asiakasviestinnän tehostaminen	Asiakaslehden tuottaminen	Lehti valmiina	Taloussuunnittelija		Lehti valmis ja toimitettu kaikkiin Hyvinkään kottalouksiin joulukuussa 2023.

Talous

Tukipilarin vastuhenkilö on talousjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö		Raportointi
Luvallisten vedenotospisteiden rakentaminen	Rakennetaan vähintään yksi vedenotospiste.	Luvallisella ja maksullisella vedenotospisteellä vähennetään laskuttamattoman veden osuutta.	Verkostopäällikkö		Vedenmyyntipiste on valmis ja toiminnassa. Laskuttamattoman veden osuus ei pienentynyt vuoden 2023 aikana (2022 21,18 % -> 2023 24,29 %)

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Henkilöstön perehdytys	Laaditaan Hyvinkään Veden perehdytysohje	Ohje valmiina	Vesihuoltoinsinööri, Vesihuoltojohtaja		Koko Hyvinkään Veden henkilöstöä koskeva osuus perehdytysohjeesta valmistui, mutta perehdytysohjeen yksikkökohtaiset osuudet jäivät kesken.

Turvallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Varautumisen auditointi	Valitaan sopiva auditointi	Auditointi tehty	Vesihuoltoinsinööri		Auditointina tehtiin Hyvinkään Veden kyberturvallisuuskartoitus kyberturvallisuuskeskuksen kybermittariin perustuen. Kybermittari ja kartoituksen loppuraportti valmistuivat joulukuussa.
Varautumisharjoitus	Valmistellaan yhteinen harjoitus kaupungin kanssa	Harjoitus pidetty	Tuotantopäällikkö		Harjoitus on pidetty 13.12.

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuuhenkilö on ympäristötoimenjohtaja.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kaltevan puhdistamon tertiäriveriä rakentaminen	Rakentaminen edistyy aikataulun mukaisesti	Rakentaminen laaditussa aikataulussa siten, että välitavoitteet saavutetaan	Käyttöinsinööri / vesihuoltojohtaja		Rakentaminen eteni laaditussa aikataulussa ja asetettu välitavoite saavutettiin.
Energiatehokas puhtaan veden pumppaus	Energiätehokkuusanalyysi; tämänhetkisen energiankulutuksen tarkastelu ja energiansäästämahdollisuuksien selvittäminen	Energiätehokkuusanalyysi raportteineen on valmis	Tuotantopäällikkö		Analyysiraportti on valmis.

Digitalisaatio

Tukipilarin vastuuhenkilö on tietohallintopäällikkö.

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Vähintään yhden ohjeen päivitys visuaalisomalla	Tehdään video-ohje valikoidusta aiheesta yhteistyökumppanin kanssa	Video valmiina	Verkostopäällikkö / Taloussuunnittelija		Video-ohje vedenmyyntipisteen käytöstä on valmis.

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Vesimittareiden etäluent	Etäluennan käynnistäminen	500 etäluettavaa mittaria asennettu ja käytössä	Verkostopäällikkö		2 643 etäluettavaa mittaria asennettu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Ympäristölautakunta – Toiminnallisten tavoitteiden raportointi 1.1. – 31.12.2023

Kärkihanketavoitteet

Ei kärkihanketavoitteita

Tukipilaritavoitteet

Demokratia ja osallisuus

Tukipilarin vastuuhenkilö on hallintojohtaja.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Ympäristöterveydenhuoltoyksikön toiminnan esittely valitussa somekanavassa (blogi tms.). Asiakastilaisuuksien järjestäminen vuorovaikutuksen tehostamiseksi ja tiedonkulun parantamiseksi.	Toimijoiden osaamisen kehittäminen. Mittarina on valvontasuunnitelmien hyvät arvosanat ja yksittäisten toimijoiden neuvonnan tarpeen vähentyminen.	Kaupungineläinlääkäri		Kaupungineläinlääkäri on pitänyt koulutustilaisuuksia asumisterveydestä ja tuhoeläimistä keusoten yksiköille. Tilaisuudet tallennettiin myöhempää käyttöä varten. Yksiköstä on osallistuttu viestinnän järjestämiin some-kouluksiin. Yksikön omia nettisivuja on päivitetty. Viestintää on tehty aktiivisesti yhdessä kaupungin viestintäyksikön kanssa.

Henkilöstö

Tukipilarin vastuuhenkilö on työhyvinvointipäällikkö.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Ympäristökeskuksen henkilöstön työhyvinvoinnin ja pitovoiman vahvistaminen	Kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen	Ympäristötoimenjohtaja		On pidetty koulutuksia ja toteutettu työyhteisöllisyyttä, hybridityötä sekä työterveyttä tukevia toimia. Toimia jatketaan tulevinakin vuosina.

Kestävä kehitys

Tukipilarin vastuuhenkilö on ympäristötoimenjohtaja.

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Kaupungin ympäristötoimien seurannan, raportoinnin ja viestinnän kehittäminen.	Toteutetut kehittämistoimet	Ympäristötoimenjohtaja		Ympäristövahti otettu käyttöön marraskuun puolivälissä. Ympäristöfoorumien verkkosivut uudistettiin.

Kehittyvät peruspalvelut ja rakennemuutosten hallinta

Vuositavoite ja toimenpiteet 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuuhenkilö		Raportointi
Rakentamislain tuomien muutoksien hallinta	Rakennusjärjestys ja taksa päivitetty vuoden loppuun mennessä	Johtava rakennustarkastaja		Rakentamislain voimaantulo siirtyi vuoden 2025 alkuun. Ympäristölautakunta hyväksyi rakennusjärjestyksen uudistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman 30.11.2023. Rakennusjärjestyksen ja taksan uudistamistyö siirtyi vuodelle 2024.

LIITE 3. Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö: Tehdyt toimet kunnassa, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet kunnassa sekä hyvinvoinnin tila vuosilta 2021–2023 (Sotkanet.fi)
Koko maa, Keski-Uusimaan hyvinvointialue ja Hyvinkää

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
0–6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	6,3	-	-
		naiset	6	-	-
		yhteensä	6,1	-	-
	Keusote	miehet	7	-	-
		naiset	6,6	-	-
		yhteensä	6,8	-	-
	Hyvinkää	miehet	5,9	-	-
		naiset	5,5	-	-
		yhteensä	5,7	-	-
16–24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	10,7	-	-
		naiset	9,9	-	-
		yhteensä	10,3	-	-
	Keusote	miehet	10	-	-
		naiset	8,7	-	-
		yhteensä	9,3	-	-
	Hyvinkää	miehet	10,2	-	-
		naiset	9	-	-
		yhteensä	9,6	-	-
25–64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	50,8	-	-
		naiset	47,5	-	-
		yhteensä	49,2	-	-
	Keusote	miehet	51,9	-	-
		naiset	49,1	-	-
		yhteensä	50,5	-	-
	Hyvinkää	miehet	51,6	-	-
		naiset	47,3	-	-
		yhteensä	49,4	-	-
65 v. täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	23,5	-	-
		naiset	28,4	-	-
		yhteensä	25,9	-	-
	Keusote	miehet	21,3	-	-
		naiset	26,3	-	-
		yhteensä	23,8	-	-
	Hyvinkää	miehet	24	-	-
		naiset	30,3	-	-
		yhteensä	27,2	-	-
7–15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	8,7	-	-
		naiset	8,2	-	-
		yhteensä	8,5	-	-
	Keusote	miehet	9,8	-	-
		naiset	9,4	-	-
		yhteensä	9,6	-	-
	Hyvinkää	miehet	8,4	-	-
		naiset	7,9	-	-
		yhteensä	8,1	-	-
75 v. täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	12	-	-
		naiset	16,1	-	-
		yhteensä	14,1	-	-
	Keusote	miehet	10,3	-	-
		naiset	14,3	-	-
		yhteensä	12,3	-	-
	Hyvinkää	miehet	12	-	-
		naiset	17,2	-	-
		yhteensä	14,7	-	-
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021) <i>Kolmen vuoden välein, seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	2,8	-	-
		naiset	4,9	-	-
		yhteensä	3,8	-	-
	Keusote	miehet	2,4	-	-
		naiset	4	-	-
		yhteensä	3,2	-	-
	Hyvinkää	miehet	2,7	-	-
		naiset	5,1	-	-
		yhteensä	3,9	-	-

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista <i>Kerran vuodessa, Asunnot ja asuinolot (Tilastokeskus), seuraavan kerran arviolta 06/2024</i>	Koko maa	yhteensä	28,1	27,8	-
	Keusote	yhteensä	25,4	25	-
	Hyvinkää	yhteensä	26,3	25,5	-
Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista <i>Kahden vuoden välein, Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu (THL), vuoteen 2021 asti</i>	Koko maa	yhteensä	71	-	-
	Keusote	yhteensä	58	-	-
	Hyvinkää	yhteensä	62	-	-
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	31,7	-	31,7
		naiset	36,9	-	43,8
		yhteensä	34,4	-	38
	Keusote	miehet	45	-	42,2
		naiset	46,8	-	55,4
		yhteensä	45,9	-	49
	Hyvinkää	miehet	49,4	-	40,9
		naiset	48,2	-	53
		yhteensä	48,9	-	47
Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	34,7	-	33,5
		naiset	42,6	-	45,9
		yhteensä	38,1	-	38,8
	Keusote	miehet	40,8	-	30,4
		naiset	40,4	-	46,1
		yhteensä	40,7	-	39,5
	Hyvinkää	miehet	37,2	-	27,9
		naiset	44	-	53,9
		yhteensä	41,8	-	46,5
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	25,2	-	24,3
		naiset	33,2	-	36,3
		yhteensä	30	-	31,4
	Keusote	miehet	30,7	-	27,3
		naiset	35,6	-	35,3
		yhteensä	33,5	-	32
	Hyvinkää	miehet	30,4	-	25,9
		naiset	34,7	-	38,1
		yhteensä	33,1	-	33,6
Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, % <i>Kahden vuoden välein, Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	yhteensä	39	-	50
	Keusote	yhteensä	33	-	33
	Hyvinkää	yhteensä	0	-	0
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	6,7	-	7,5
		naiset	15,7	-	16,8
		yhteensä	11,4	-	12,3
	Keusote	miehet	8,2	-	7,8
		naiset	16,6	-	19,7
		yhteensä	12,6	-	14,1
	Hyvinkää	miehet	9,4	-	7,8
		naiset	18,8	-	18,8
		yhteensä	14,1	-	13,3
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	5,3	-	6,2
		naiset	13,2	-	14,9
		yhteensä	8,7	-	10
	Keusote	miehet	4,5	-	7,1
		naiset	15,8	-	14,3
		yhteensä	11,2	-	11,2
	Hyvinkää	miehet	5,3	-	-
		naiset	16,6	-	-
		yhteensä	12,7	-	8,8

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	5,5	-	6,1
		naiset	12	-	11,7
		yhteensä	9,4	-	9,4
	Keusote	miehet	5,4	-	5,9
		naiset	10,9	-	13,6
		yhteensä	8,6	-	10,4
	Hyvinkää	miehet	6,2	-	5,6
		naiset	11,6	-	12,4
		yhteensä	9,5	-	9,9
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	8,1	-	9,4
		naiset	4,6	-	6,1
		yhteensä	6,3	-	7,7
	Keusote	miehet	10,5	-	11,4
		naiset	5,6	-	7,4
		yhteensä	8	-	9,4
	Hyvinkää	miehet	12,2	-	12,5
		naiset	5,8	-	7,1
		yhteensä	9,1	-	9,7
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	20,4	-	19,7
		naiset	16,7	-	16,1
		yhteensä	18,9	-	18,2
	Keusote	miehet	17,1	-	14,6
		naiset	13,2	-	18,4
		yhteensä	14,8	-	16,7
	Hyvinkää	miehet	18,8	-	20
		naiset	10,7	-	17,4
		yhteensä	13,6	-	18,1
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	8,8	-	8,6
		naiset	5,3	-	6,2
		yhteensä	6,7	-	7,2
	Keusote	miehet	8,6	-	7,7
		naiset	5,7	-	6,5
		yhteensä	6,9	-	7
	Hyvinkää	miehet	4,9	-	7,8
		naiset	3,2	-	6,8
		yhteensä	3,8	-	7,1
Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista <i>Kahden vuoden välein, Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa		95	-	93
	Keusote		83	-	100
	Hyvinkää		100	-	100
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä <i>Kerran vuodessa, Erikoissairaanhoidotilasto (THL), seuraavan kerran arviolta 05/2024</i>	Koko maa	miehet	289,7	290,4	-
		naiset	409,9	387,3	-
		yhteensä	356,8	344,4	-
	Keusote	miehet	223,3	276,1	-
		naiset	295,8	324,1	-
		yhteensä	263,9	303	-
	Hyvinkää	miehet	172	312,4	-
		naiset	330,8	365,4	-
		yhteensä	263	342,7	-

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	7,9	-	8,2
		naiset	30,1	-	34,1
		yhteensä	19,4	-	21,4
	Keusote	miehet	8,4	-	8,1
		naiset	33,6	-	34,2
		yhteensä	21,4	-	21,6
	Hyvinkää	miehet	10,4	-	9
		naiset	34	-	31,9
		yhteensä	21,9	-	20,6
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	6,7	-	7,4
		naiset	30,3	-	32,1
		yhteensä	16,6	-	18
	Keusote	miehet	9,2	-	7,9
		naiset	29,4	-	35,5
		yhteensä	20,9	-	23,7
	Hyvinkää	miehet	9,6	-	5
		naiset	31,1	-	36,8
		yhteensä	23,7	-	27,8
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	8,2	-	7,4
		naiset	30,5	-	30,7
		yhteensä	21,5	-	21,1
	Keusote	miehet	7,3	-	7,5
		naiset	29	-	30,2
		yhteensä	19,8	-	20,7
	Hyvinkää	miehet	7,7	-	9,1
		naiset	21,8	-	23,9
		yhteensä	16,5	-	18,4
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	8,9	-	9
		naiset	12,5	-	13,5
		yhteensä	10,8	-	11,3
	Keusote	miehet	9,9	-	9,4
		naiset	12,5	-	13,9
		yhteensä	11,3	-	11,7
	Hyvinkää	miehet	10,7	-	7,7
		naiset	13,2	-	12,9
		yhteensä	11,9	-	10,5
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	16,5	-	16,7
		naiset	34,3	-	36,1
		yhteensä	25,7	-	26,6
	Keusote	miehet	18,7	-	16,9
		naiset	35,8	-	36
		yhteensä	27,4	-	26,7
	Hyvinkää	miehet	20	-	19,4
		naiset	35,3	-	34,2
		yhteensä	27,4	-	26,9

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
<p>Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p><i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i></p>	Koko maa	miehet	19	-	20
		naiset	40,1	-	40,1
		yhteensä	27,9	-	28,6
	Keusote	miehet	23,5	-	22,7
		naiset	39,4	-	44
		yhteensä	32,7	-	35
	Hyvinkää	miehet	14,3	-	21,7
		naiset	38,3	-	43,2
		yhteensä	29,5	-	37,5
<p>Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p><i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i></p>	Koko maa	miehet	18,1	-	16,4
		naiset	32,2	-	31,4
		yhteensä	26,5	-	25,2
	Keusote	miehet	17,3	-	16,7
		naiset	30,7	-	28,3
		yhteensä	25	-	23,4
	Hyvinkää	miehet	16,2	-	12,7
		naiset	31,8	-	27,9
		yhteensä	25,9	-	22,2
<p>Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)</p> <p><i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i></p>	Koko maa	miehet	35,1	-	32
		naiset	16,5	-	13,4
		yhteensä	25,5	-	22,5
	Keusote	miehet	30,8	-	29,7
		naiset	13,1	-	11,6
		yhteensä	21,6	-	20,2
	Hyvinkää	miehet	27	-	31,1
		naiset	11,5	-	12,8
		yhteensä	19,2	-	21,7
<p>Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)</p> <p><i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i></p>	Koko maa	miehet	33,8	-	32,8
		naiset	16,2	-	14,5
		yhteensä	26,3	-	25
	Keusote	miehet	28,5	-	31,6
		naiset	16,1	-	14,3
		yhteensä	21,2	-	21,6
	Hyvinkää	miehet	28,2	-	32,8
		naiset	14,9	-	14,4
		yhteensä	19,7	-	19,6
<p>Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)</p> <p><i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i></p>	Koko maa	miehet	37,7	-	37,6
		naiset	18,1	-	16,7
		yhteensä	26	-	25,3
	Keusote	miehet	33,8	-	35,1
		naiset	17,3	-	14,5
		yhteensä	24,3	-	23,1
	Hyvinkää	miehet	33,1	-	29,3
		naiset	21,3	-	12,3
		yhteensä	25,9	-	18,6

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	16,5	-	17,5
		naiset	13,6	-	14,2
		yhteensä	15,1	-	15,8
	Keusote	miehet	17,3	-	18,5
		naiset	13,2	-	14,9
		yhteensä	15,3	-	16,8
	Hyvinkää	miehet	17,5	-	15,6
		naiset	11,8	-	17,1
		yhteensä	14,6	-	16,3
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	9,2	-	8,7
		naiset	15,4	-	15,6
		yhteensä	12,5	-	12,3
	Keusote	miehet	10,6	-	9,4
		naiset	16,2	-	16,6
		yhteensä	13,6	-	13,2
	Hyvinkää	miehet	13,2	-	9,8
		naiset	15,7	-	11,4
		yhteensä	14,4	-	10,6
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	4,9	-	4,8
		naiset	9,2	-	9,7
		yhteensä	6,7	-	6,9
	Keusote	miehet	4,2	-	6,5
		naiset	9,2	-	11,1
		yhteensä	7,1	-	9,1
	Hyvinkää	miehet	3,7	-	8,3
		naiset	9,4	-	10,4
		yhteensä	7,3	-	9,8
Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	5	-	4,6
		naiset	9,9	-	9,6
		yhteensä	7,9	-	7,6
	Keusote	miehet	6	-	4,7
		naiset	10	-	9
		yhteensä	8,3	-	7,3
	Hyvinkää	miehet	9,9	-	5,4
		naiset	9,4	-	10
		yhteensä	9,6	-	8,3
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaita (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	7,8	-	8,1
		naiset	8	-	9
		yhteensä	7,9	-	8,6
	Keusote	miehet	7,4	-	7,7
		naiset	8,4	-	11,5
		yhteensä	8	-	9,6
	Hyvinkää	miehet	8,1	-	7,4
		naiset	9,1	-	12,4
		yhteensä	8,6	-	9,9

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	6,3	-	8,3
		naiset	5,6	-	7,4
		yhteensä	6	-	7,9
	Keusote	miehet	7,1	-	8,7
		naiset	6,2	-	8,2
		yhteensä	6,6	-	8,5
	Hyvinkää	miehet	8,6	-	7,4
		naiset	7	-	6,6
		yhteensä	7,8	-	7
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	3	-	4,2
		naiset	2,6	-	3,8
		yhteensä	2,9	-	4
	Keusote	miehet	1,5	-	3,7
		naiset	2,3	-	4,3
		yhteensä	2	-	4
	Hyvinkää	miehet	1,2	-	8,2
		naiset	0,7	-	6,5
		yhteensä	0,8	-	6,9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	1,4	-	2,1
		naiset	1	-	1,4
		yhteensä	1,1	-	1,7
	Keusote	miehet	1,7	-	1
		naiset	0,8	-	0,9
		yhteensä	1,2	-	1
	Hyvinkää	miehet	1,6	-	0
		naiset	0,3	-	0,7
		yhteensä	0,8	-	0,4
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä <i>Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu (THL)</i>	Koko maa		70	70	-
	Keusote		61	61	-
	Hyvinkää		53	53	-
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluhynteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus <i>Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa tarkastus on tehty kolmen vuoden sisällä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu (THL)</i>	Koko maa		80	80	-
	Keusote		86	86	-
	Hyvinkää		70	70	-
Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, % <i>Kahden vuoden välein, Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa		31	-	27
	Keusote		0	-	50
	Hyvinkää		0	-	100

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista <i>Kahden vuoden välein, Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu, ajalta 2015–2021</i>	Koko maa		65	-	-
	Keusote		60	-	-
	Hyvinkää		7	-	-
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky <i>Indikaattorin tiedot kertyvät valtakunnallisen Move! -järjestelmän kansalliseen rekisteriin, jonne tallennetaan oppilaiden mittaustulokset anonymisti. Mittaukset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja ne toteutetaan kouluissa osana liikunnan opetusta kaikille 5. ja 8. luokan oppilaille.</i>	Koko maa	miehet	39	39,2	37,1
		naiset	36,1	37,5	36,8
		yhteensä	37,6	38,4	37
	Keusote	miehet	40	41,6	34,8
		naiset	38,5	40,4	37,9
		yhteensä	39,3	41	36,3
	Hyvinkää	miehet	44,9	48,8	35,4
		naiset	39	53,6	32,9
		yhteensä	42	51,3	34,1
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky <i>Indikaattorin tiedot kertyvät valtakunnallisen Move! -järjestelmän kansalliseen rekisteriin, jonne tallennetaan oppilaiden mittaustulokset anonymisti. Mittaukset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja ne toteutetaan kouluissa osana liikunnan opetusta kaikille 5. ja 8. luokan oppilaille.</i>	Koko maa	miehet	41,1	39,9	38
		naiset	40,8	42,6	42,3
		yhteensä	40,9	41,2	40,1
	Keusote	miehet	36,1	38,8	37,8
		naiset	44,4	48,4	46,7
		yhteensä	40,4	43,6	42,2
	Hyvinkää	miehet	37,4	37,8	41,5
		naiset	54	55,8	56,2
		yhteensä	45,6	47,3	48,2
Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä <i>Kahden vuoden välein, Liikunta kunnan toiminnassa -tiedonkeruu (THL), seuraavan kerran keväällä 2024</i>	Koko maa		-	72	-
	Keusote		-	76	-
	Hyvinkää		-	76	-
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä <i>Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL), ajalta 1990–2022</i>	Koko maa		4,6	4,3	-
	Keusote		3,6	3,5	-
	Hyvinkää		3,1	3,6	-
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025 (tietoja ei saa vuodelta 2021)</i>	Koko maa	miehet	-	-	18,2
		naiset	-	-	32,8
		yhteensä	-	-	25,6
	Keusote	miehet	-	-	21,2
		naiset	-	-	39,5
		yhteensä	-	-	30,6
	Hyvinkää	miehet	-	-	16,8
		naiset	-	-	28,9
		yhteensä	-	-	22,9
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025 (tietoja ei saa vuodelta 2021)</i>	Koko maa	miehet	-	-	5,9
		naiset	-	-	17,5
		yhteensä	-	-	10,9
	Keusote	miehet	-	-	6,4
		naiset	-	-	14,5
		yhteensä	-	-	11
	Hyvinkää	miehet	-	-	8,1
		naiset	-	-	17,4
		yhteensä	-	-	14,7

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025 (tietoja ei saa vuodelta 2021)</i>	Koko maa	miehet	-	-	7,7
		naiset	-	-	16,9
		yhteensä	-	-	13,1
	Keusote	miehet	-	-	7,1
		naiset	-	-	14,6
		yhteensä	-	-	11,5
	Hyvinkää	miehet	-	-	6,6
		naiset	-	-	5,4
		yhteensä	-	-	5,8
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta <i>Vuosittain, Rikos- ja pakkokeinotilastot (Tilastokeskus), seuraavan kerran arviolta 05-06/2024</i>	Koko maa	yhteensä	6,6	7,3	-
	Keusote	yhteensä	5,5	6,6	-
	Hyvinkää	yhteensä	5,9	6,6	-
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta <i>Vuosittain, Rikos- ja pakkokeinotilastot (Tilastokeskus), seuraavan kerran arviolta 05-06/2024</i>	Koko maa	yhteensä	40,3	41,2	-
	Keusote	yhteensä	43,4	43,8	-
	Hyvinkää	yhteensä	51,3	48,9	-
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu <i>Kansallinen terveysindeksi (Kela ja THL), indeksin laskennassa on käytetty kolmen peräkkäisen vuoden tietoja (2019–2021), koko maan indeksi 100.</i> <i>Indikaattorissa huomioitavat sairausryhmät ovat: syövät, sepelvaltimotauti, aivoverisuonitaudit, tuki- ja liikuntaleinsairaudet, vakavat mielenterveyden häiriöt, tapaturmat, muistisairaudet, keuhkosairaudet, diabetes, alkoholisairaudet</i>	Koko maa		100	-	-
	Keusote		96	-	-
	Hyvinkää		105,1	-	-
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä <i>Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus), ajalta 2016–2022</i>	Koko maa	miehet	17,8	16,9	-
		naiset	12,8	12,4	-
		yhteensä	15,4	14,7	-
	Keusote	miehet	18	17,5	-
		naiset	14	14,9	-
		yhteensä	16,1	16,3	-
	Hyvinkää	miehet	18,1	18,7	-
		naiset	15,2	15,4	-
		yhteensä	16,7	17,1	-
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä <i>Vuosittain, Toimeentulotukirekisteri (THL), seuraavan kerran arviolta 05-06/2024</i>	Koko maa	yhteensä	2,9	2,6	-
	Keusote	yhteensä	2	1,7	-
	Hyvinkää	yhteensä	3,5	2,7	-
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	88,9	-	89,8
		naiset	81,5	-	80,7
		yhteensä	85,1	-	85,1
	Keusote	miehet	87,6	-	88,7
		naiset	80,6	-	79,5
		yhteensä	84,1	-	84,1
	Hyvinkää	miehet	85,1	-	89,3
		naiset	81,6	-	79,3
		yhteensä	83,4	-	84,1

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	80,8	-	78,5
		naiset	56,8	-	54
		yhteensä	68,2	-	65,7
	Keusote	miehet	78,4	-	77,9
		naiset	56	-	52,5
		yhteensä	66,6	-	64,5
	Hyvinkää	miehet	75,9	-	76,2
		naiset	57,9	-	51,6
		yhteensä	67	-	63,6
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	79	-	74,7
		naiset	60	-	55,1
		yhteensä	70,8	-	66,2
	Keusote	miehet	76,6	-	72
		naiset	59,4	-	50,6
		yhteensä	66,4	-	59,8
	Hyvinkää	miehet	81,3	-	72,1
		naiset	61,3	-	51,3
		yhteensä	68	-	57,5
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) <i>Kahden vuoden välein, Kouluterveyskysely (THL), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	miehet	78,2	-	75,6
		naiset	61,9	-	60,9
		yhteensä	68,4	-	66,9
	Keusote	miehet	77,9	-	74,3
		naiset	62,4	-	60,8
		yhteensä	69	-	66,4
	Hyvinkää	miehet	77,2	-	70,4
		naiset	62	-	60
		yhteensä	67,7	-	63,8
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu <i>Vuosittain, Kansallinen terveysindeksi (Kela ja THL), indeksin laskennassa on käytetty kolmen peräkkäisen vuoden tietoja (2019–2021), koko maan indeksi 100.</i>	Koko maa		100	-	-
	Keusote		84,9	-	-
	Hyvinkää		95,2	-	-
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista <i>Vuosittain, Työnvälitystilasto (TEM)</i>	Koko maa	miehet	6	5,2	4,9
		naiset	4,5	3,8	3,6
		yhteensä	5,3	4,5	4,2
	Keusote	miehet	4,8	4,2	4,1
		naiset	4	3,3	3,3
		yhteensä	4,4	3,8	3,7
	Hyvinkää	miehet	6	5,3	5,2
		naiset	5,2	4,6	4,6
		yhteensä	5,6	4,9	4,9
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta <i>Vuosittain, Erikoissairaanhoidotilasto (THL) ja Perusterveydenhuoltotilasto (THL), seuraavan kerran arviolta 05/2024</i>	Koko maa	miehet	99,5	89,5	-
		naiset	108,7	97,9	-
		yhteensä	104,1	93,8	-
	Keusote	miehet	73,8	65,7	-
		naiset	81,2	65,7	-
		yhteensä	77,6	65,7	-
	Hyvinkää	miehet	81	75,6	-
		naiset	100	75,1	-
		yhteensä	90,7	75,4	-

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)	Koko maa	miehet	2776649	-	-
		naiset	2822172	-	-
		yhteensä	5598821	-	-
	Keusote	miehet	105021	-	-
		naiset	105911	-	-
		yhteensä	210932	-	-
	Hyvinkää	miehet	23255	-	-
		naiset	24154	-	-
		yhteensä	47409	-	-
Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista <i>Kahden vuoden välein, Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL), tiedonkeruu seuraavan kerran keväällä 2025</i>	Koko maa		62	-	66
	Keusote		83	-	83
	Hyvinkää		100	-	100
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä <i>Vuosittain, Asunnot ja asuinolot (Tilastokeskus), seuraavan kerran arviolta 06/2024</i>	Koko maa	yhteensä	45,8	45,5	-
	Keusote	yhteensä	43,6	43,7	-
	Hyvinkää	yhteensä	46,8	46,6	-
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13–16-vuotiailla <i>Vuosittain, FinLapset-rekisteriseuranta (THL) ja Perusterveydenhuoltotilasto (THL), seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	29,6	29,3	-
		naiset	20,7	20,1	-
		yhteensä	25,2	24,8	-
	Keusote		-	-	-
	Hyvinkää	miehet	27,5	27,7	-
		naiset	20,1	18,1	-
yhteensä		23,9	23	-	
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2–6-vuotiailla <i>Vuosittain, FinLapset-rekisteriseuranta (THL) ja Perusterveydenhuoltotilasto (THL), seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	25,3	23,5	-
		naiset	15,7	14,5	-
		yhteensä	20,6	19,1	-
	Keusote	miehet	26,9	25,6	-
		naiset	16,6	14,8	-
		yhteensä	22	20,4	-
	Hyvinkää	miehet	24	24,4	-
		naiset	18	16,1	-
		yhteensä	21,2	20,3	-
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7–12-vuotiailla <i>Vuosittain, FinLapset-rekisteriseuranta (THL) ja Perusterveydenhuoltotilasto (THL), seuraavan kerran arviolta 10/2024</i>	Koko maa	miehet	29,4	28,1	-
		naiset	19,4	18,6	-
		yhteensä	24,5	23,5	-
	Keusote		-	-	-
	Hyvinkää	miehet	28,3	27,3	-
		naiset	19,1	19,2	-
yhteensä		23,9	23,4	-	
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % <i>Neljän vuoden välein, Vaalit (Tilastokeskus), seuraavan kerran 2025</i>	Koko maa	yhteensä	55,1	-	-
	Keusote	yhteensä	53	-	-
	Hyvinkää	yhteensä	50,3	-	-

LIITE 4. Hyvinkään ja Keusote-alueen HYTE-kerroin 2020–2023 (Sotkanet.fi)

Vihreä = Tilanne on hyvä tai parantunut, Keltainen = Tilanne pysynyt samansuuntaisena, Punainen = Tilanne kaipaa huomiota

	2020	2021	2022	2023	Huomioita
HYTE-kerroin (euroa / asukas)	16,4	18,7	17,6	18,6	Keusote: 42
HYTE-kerroin (arvot välillä 0–100)	60	66	62	65	Keusote: 26 (2022) ja 34 (2023)
HYTE-kerroin (1.000 euroa)	763,1	872,5	824,9	863,2	Keusote: 7953,1 (2022) ja 8542,8 (2023)
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	46	100	36	53	Mitä lähempänä lukua 100, sen parempi
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	-	27,4	-	26,9	Keusote ka: 26,7
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori	55	34	34	61	
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välip. järjestämisessä	65	53	53	-	Mittaus vuoteen 2022
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	58	33	33	-	Mittaus vuoteen 2022
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	44	46	60	57	Ei opiskelijana tai ei pk:n jälkeistä tutkintoa
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	100	70	70	-	Mittaus vuoteen 2022
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100	100	Koko maa: 86 Keusote: 83
Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	0	100	100	100	Koko maa: 82 Keusote: 83
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	100	Koko maa: 57 Keusote: 83
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikunta-seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100	-	Liikunnan TEA 2024 Kunta järjestää
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tms., joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	100	Koko maa: 95 Keusote: 100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	-	Liikunnan TEA 2024 Työryhmä toimii
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	-	Liikunnan TEA 2024 Kutsuu koolle
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	-	0	0	0	Koko maa: 20 Keusote ka: 17
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa	0	0	0	-	Liikunnan TEA 2024 Raportoitu 2023–2024
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	0	0	100	-	Liikunnan TEA 2024 Osallistuvat
Oppilaiden poissaolojen kok.määrää seurataan koko koulussa	88	89	89	-	Vuonna 2024
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	72	79	76	76	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	36	37	54	64	Mitä lähempänä lukua 100, sen parempi
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	48	53	48	54	Mitä lähempänä lukua 100, sen parempi
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	45	49	52	39	Mitä lähempänä lukua 100, sen parempi
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100	Koko maa: 75 Keusote: 100
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista	-	19,1	-	15,1	Keusote ka: 16,3 %
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori	65	51	51	53	Nuoret ja työikäiset